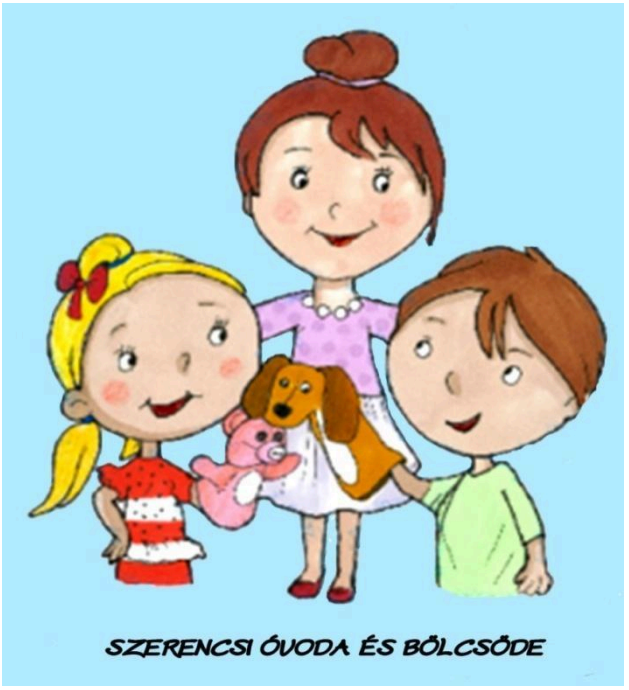

PEDAGÓGIAI PROGRAM
SZERENCSI ÓVODA és BÖLCSŐDE

OM 202645

2026. 09. 01.

Jóváhagyta: Kecskésné Nagy Edit

főigazgató

Tartalom

Bevezető 4
Küldetésnyilatkozat 5
Az óvoda bemutatása 5
Az óvoda helyi nevelési alapelvei, értékei, célkitűzései 8
A nevelési feladatok, tevékenységek, amelyek biztosítják a gyermek személyiségének fejlődését, közösségi életre történő, amelyekkel minden gyermek eljut az iskolakezdéshez szükséges értelmi, lelki, szociális és testi fejlettségéhez 10
Az óvodai nevelésünk feladatai 10
Az óvodai nevelés általános feladatai 11
Az egészséges életmód kialakítása 11
Az érzelmi, az erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés 12
Az anyanyelvi - értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása 15
Értelmi nevelés fejlesztése 16
Az óvodai élet megszervezése 17
Személyi feltételek 17
Tárgyi feltételek 18
Gyermekcsoport szervezésének az elvei 18
Napirend 19
Hetirend 22
Óvodai tanügyi dokumentumok 23
Hagyományok, ünnepek 26
Külső kapcsolatok 31
Bölcsőde 31
Fenntartó 31
Gyermekvédelmi szakszolgálat 31
Idősek gondozó háza 32
Egészségügyi szervezetek 32
B-A-Z megyei Pedagógiai Szakszolgálat és Annak helyi tagintézménye 32
Szakmai szervezet: pedagógiai oktatási központ 32
Iskolák 32
Közművelődési intézmények 33
Egyházak 33
Német nemzetiségi önkormányzat 33
Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, 35
fejlődésének segítése 35
Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése, ellátása 35
A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermekek óvodai nevelése 38
A látási fogyatékos (látássérült) gyermek fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során 39
A hallási fogyatékos (hallássérült) gyermek fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során 40

Akadályozott beszédfejlődésű gyermek fejlesztésének feladatai: (Beszédfogyatékos gyermek) 42
Az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermek 42
A fejlődés egyéb pszichés zavarával (súlyos tanulási, figyelem-vagy magatartásszabályozás zavarral) küzdő gyermek 43
Beilleszkedési, tanulási, magatartási zavarral küzdő gyermekek nevelése 45
A tehetséges gyermekek nevelése 47
Hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek 48
A tartós gyógykezelés alatt álló gyermek, tanuló ellátása 48
A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések 49
Az óvodai élet tevékenységi formái, az óvodapedagógus feladatai 50
Játék 50
Verselés, mesélés 54
Ének, zene, népi játék, tánc 59
Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka 62
Mindennapos mozgás 68
A külső világ tevékeny megismerése 72
Munka jellegű tevékenységek 74
Tevékenységekben megvalósuló tanulás 79
A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére 81
A nemzetiség kultúrájának és nyelvének ápolásával járó feladatok 83
A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység 87
A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység 91
A szülő , a gyermek, az óvodapedagógus együttműködésének a formái 94
Az egészségnevelési és környezetnevelési elvek, programok és tevékenységek 95
Környezettudatos magatartás kialakítása 99
A nevelőtestület által szükségesnek tartott további elvek 102
Záró rendelkezések 103
Legitimáció 104
A nevelőtestület tagjai számára ajánlott /kötelező szakirodalom és egyéb források 105
MELLÉKLETEK 107
Szolgáltatások 107
Szakmai munkaközösség feladatai 107
Továbbképzés, szakmai fejlődés 108
Az iskolaérettség elérését támogató pedagógiai munka 108
Tankötelezettség megkezdésére halasztást kapott gyermekek óvodai tevékenységének fejlesztése 108
Az iskolaérettség elősegítése az óvodai nevelésben 111
Okos Ovi –Iskolára hangoló készség és képesség fejlesztő foglalkozások 113
HÁROM ÉV ALATTI GYERMEKEK GONDOZÁSA, NEVELÉSE 116

Bevezető

Intézményvezetői gondolatok

Az óvodába lépés minden család életében az első nagy mérföldkő. Aggodalmukat, félelmüket, bizonytalanságukat támogató, segítő szándékkal kell fogadni. A szülők a legféltettebb kincsüket a gyermeküket bízzák ránk. Minden óvodapedagógus tudja, hogy felelősségteljes hivatást választott. Ezért bizalomra épülő közösséget kell kialakítani, a kiegyensúlyozott légkör érdekében. A gyermek biztonságérzetét növeli, ha a körülötte lévő felnőttek együtt gondolkodása áthatja az egész napi tevékenységet. A felnőtt mintaadása, attitűdje észrevétlen fejlődési mutatóval segíti a gyermeket.

A gyermek számára a legfontosabb tevékenység a játék. Ezen keresztül ismerkedik a szűkebb és tágabb környezettel. A szabad játék lehetősége változatos, ismétlődő tapasztalást, gyakorlást elsajátítást nyújt, mely a szellemi, érzelmi, fizikai, szociális, verbális fejlődését erősíti.

Az apró lépés sorozathoz: ötletgazdag gondolkodás, elegendő idő biztosítása, közös élmények megélése, hagyományok megteremtése szükséges. Ezek egymásra épülése az óvodáskor végére határozott, életkornak megfelelő, kiegyensúlyozott gyermeket formál.

Az óvoda feladata összetett felelősség. A biztonságot nyújtó családias légkör további megtartása az óvodai környezetben is. A szülő segítése gyermeknevelési nehézségek esetén.

A rászoruló gyermek támogatása mentális egészségfejlődésének erősítése, bizalom elnyerése, őszinteség, a gyermek mindenekfelett álló érdekében.

Pedagógiai programunkban elengedhetetlennek tartjuk az értékek megőrzését, identitás tudat fokozását, szakmai munkánk színesebbé tételét.

Fontos számunkra, hogy a szülők ismerjék meg programunkat és együttműködésükkel a megvalósítását támogassák.

Az együtt gondolkodás eredményfokozó, mely a szakmai fejlődést stabilizálja.

A pedagógiai programot a következő idézettel szeretném megnyitni:

„A gyermek olyan, mint egy pillangó a szélben.

Néhány magasabbra tud repülni, mint mások, de mindegyik a legjobb tudása szerint repül.

Miért is hasonlítanád össze őket?

Mindegyik más.

Mindegyik különleges.

Mindegyik gyönyörű."

(Ismeretlen szerző)

Kecskésné Nagy Edit

Főigazgató

Küldetésnyilatkozat

“Hiszünk abban, hogy a gyermekeket akkor tudjuk igazán hitelesen nevelni, ha közben önmagunk folyamatos nevelésére és fejlődésére is figyelmet fordítunk.”

Saját gondolat

Az óvoda bemutatása

Az óvodák elhelyezkedése:

Óvodánk Borsod-Abaúj-Zemplén megyében, Miskolctól 30 km-re a 37-es főút mellett fekvő Szerencs városában található.

A székhely intézmény a Gyárkerti Óvoda a város külső környezetében, pihenő övezetben fogadja a gyermekeket.

A Napsugár Óvoda a város központjában működik.

Gyárkerti épület bemutatása

Óvodánk 1971 szeptemberében, négy óvodai csoporttal nyitotta meg kapuit a szerencsi Csokoládégyár és Cukorgyár fenntartása alatt. Társintézményként kapcsolódott hozzá a szintén négy csoportot magában foglaló bölcsőde. Mindkét intézmény nagyon jó tárgyi és személyi feltételekkel rendelkezett. Az akkori fenntartók maximálisan igyekeztek biztosítani, hogy dolgozóinak gyermekei a legszínvonalasabb feltételek között nevelődjenek. Saját mosodát, varrodát, főzőkonyhát létesített, takarító és karbantartó személyzet segítette az intézményegység működését. Minden gyermek számára biztosították az egységes óvodai ruházatot, törülközőt, melyet a kiszolgáló egységek tettek rendbe és heti rendszerességgel cseréltek. Saját konyhánkban nagy gondot fordítottak az étrend összeállítására és elkészítésére, külön az óvodás és bölcsődés korosztály számára is. A négy óvodai csoport az idők folyamán a növekvő gyermeklétszám miatt 6-ra, majd 7-re emelkedett. Óvodánk ekkoriban még tiszta csoportokkal működött.

A társadalmi változások következtében a Csokoládégyár a Nestlé tulajdonába került, és a Cukorgyár is külföldi érdekeltségbe került. Az új tulajdonosok nem tartottak igényt az intézményre. Mivel városunkban a 3-7 éves korosztály intézményes ellátására kevés óvodai férőhely állt rendelkezésre, ezért a városi önkormányzat vállalta át a fenntartó szerepét. Jelképes összegért bérbe vette az épületet és átvette a személyi állományt. A saját konyha bezárt, a gyermekélelmezést városi szinten oldották meg. A kiszolgáló egységek is megszűntek működni. A gyári bölcsődébe járó gyermekeket átirányították a városi bölcsődébe. A csoportok száma a gyermeklétszám csökkenése miatt 5-re csökkent, és ekkor tértünk át az osztatlan csoportokban történő foglalkoztatásra a folyamatos napirend keretei között. Ez a mai napig így működik, mivel a kollektíva pozitívan értékelte az eltelt időszak tapasztalatait.

Az átszervezések folyamatosan érintették intézményünket is. 1999-ben a képviselő testület döntése alapján a Városi Bölcsőde épülete megszűnt működni és az intézmény a korábbi Gyári Bölcsőde épületében, csökkentett csoportlétszámmal és személyzettel folytatta működését. Az óvodai gyermekcsoportok száma is csökkent (4 óvodai csoport), ami magával vonta a köznevelési foglalkoztatott létszám racionalizálását is. A személyi változásokon túlmenően a tárgyi feltételekben is egyfajta negatív tendencia vette kezdetét. Meglévő eszközök, a használati, berendezési tárgyak elhasználódtak, állaguk csak folyamatos karbantartás mellett volt kielégítő.

2005-ben átszervezésre került az intézmény, gazdaságilag a Bolyai János Általános Iskolához került, önálló szakmai irányítását megtartva.

2007-ben újabb átszervezés érintette az intézményt, így többcélú intézményként, a helyi alapfokú iskolák, óvodák és a bölcsőde összevonásával működik tovább.

Szerencs Város Önkormányzata /a 107/2013. (V.31.) Öt. határozatában/ 2014. január 1-től a három feladatellátási helyen lévő óvodát, egy szervezeti egységként létrehozta a Szerencsi Óvoda és Bölcsőde intézményt 13 óvodai csoporttal.

A demográfiai mutató hanyatlása és két egyházi óvoda nyitása eredményezte, a csoportok számának csökkentését.

Az egyházi óvoda megnyitását követően, 2024. szeptember 1-től az óvodánk csoportjainak száma hatról négyre csökkent. A négy csoport közül egy német nemzetiségi csoport.

A bölcsőde az óvodához kapcsolódó épületszárnyban működik. A bölcsődei csoportok száma 2023. szeptember 1-től háromról négyre nőtt. A gyermeklétszám csökkenése miatt 2026. szeptember 1-től a negyedik csoport működése szünetel, így ismét három csoport fogadja a gyermekeket.

Napsugár épület bemutatása:

Településünkön az intézményes óvodai nevelés kezdete 1896, ez volt az első kisdedóvó intézmény a településen. Ebben az esztendőben polgári kezdeményezésre jótékonysági rendezvények bevételéből alapították a mai Napsugár Óvodát. A kezdetben magán óvoda rövid időn belül állami, majd városi tulajdonba került és látja el az óta a kisgyermeknevelés feladatát a városban.

1952-ben a Szerencsen működő Óvóképző gyakorló óvodájaként fontos szakmai szerepet ellátó, majd középfokú és a főiskolai képzésben is gyakorlati helyet adó intézmény lett.

A helyi igények szerint folyamatosan újabb gyerekcsoportokkal gyarapodó óvoda 1975-től egy akkor korszerű épülettel bővült, ahol helyet kapott négy új gyermekcsoport, az óvodai konyha, a központi fűtés pedig a komfortfokozat javulását eredményezte.

Az új épület átadásával együtt így két épületben folyt 2012 őszéig a kisgyermeknevelés.

1981-ben a 2. számú (régi épület) épület bővítésével a gyermekcsoportok száma nyolc lett, és még így is kevés volt a férőhelyek száma akkoriban.

1985-ben a társközségben, Ondon a volt református parókián egy gyermekcsoportot, mint tagintézményt indított a város.

1994-ig gazdaságilag a Hunyadi János Általános Iskolához csatolva működött a Napsugár óvoda, majd 1994-től a Gyárkerti Óvodával, a Városi Bölcsődével integrálva önálló intézményként működött 2005-ig.

1996-ban ünnepelte az Óvoda a 100 éves fennállását, amikor megkapta Szerencs Város Képviselő testületétől a Pro Urbe Szerencsért kitüntetést.

2007-ben újabb átszervezés érinti az óvodát, így többcélú intézményként, a helyi alapfokú iskolák, óvodák és a bölcsőde összevonásával működik tovább.

A 2013-as átszervezést követően az egykori Csalogány Óvodát bezárták, a dolgozók és az óvodában maradó gyermekek 2 csoportja az ÉMOP-4.3.1/2/2F-2f-2009-0020 pályázat megvalósítása után a Gyárkerti Óvoda új szárnyában kapott helyet és folytatta nevelő-oktató munkáját. A pályázati lehetőség megvalósításával a helyi óvodák két új gyönyörűen felújított,

minden igényt kielégítő környezetben szolgálták a gyermekek sokoldalú személyiségfejlesztését.

A 2022-ben kétcsoportos egyházi óvoda nyílt meg a városban így a Napsugár épületben 5 csoportban folytatódott az óvodai nevelés.

A Pedagógiai program jogszabályi háttere

- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
- módosított 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- A Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve
- A nemzetiség óvodai nevelésének és a nemzetiség iskolai nevelés-oktatásának irányelve

Gyermekkép, óvodakép

Gyermekkép

E tényezők hatásaként a gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó fizikai és pszichikai szükségletei fejlődnek ki. A gyermeki személyiség szabad kibontakozása , a mozgásos, manuális, intellektuális, művészeti területeken kialakított sokszínű, változatos tevékenységi rendszerben valósul meg.

A nevelő munkánk középpontjában a gyermek áll, tiszteletben tartva a gyermek mindenek felett álló érdekét. Folyamatosan fejlődő, egyedi személyiség és szociális lény. Fejlődésének ütemét genetikai adottságok, személyiség kibontakozásában az érési folyamat törvényszerűségei, környezeti hatások együttesen határozzák meg. Ezek hatásaként a gyermeknek sajátos, életkori szakaszonként és egyénenként változó fizikai és pszichikai szükségletei fejlődnek ki. A gyermeki személyiség szabad kibontakozása , a mozgásos, manuális, intellektuális, művészeti területeken kialakított sokszínű, változatos tevékenységi rendszerben valósul meg. Az óvodánk gyermekközpontú, befogadó, előítélet mentes együttműködő személyiség kibontakoztatására törekszik

A gyermek fejlődését átfogó terület egységgel kívánjuk a legmagasabb szintre emelni, és megalapozni:

Cél:

- Alakuljon ki érzelmi stabilitása, pozitív énképe.
- Tapasztalatszerzéssel segítsék érzelmi, értelmi és testi fejlődését.
- Legyen nyitott egymás és a felnőttek felé, szívesen kommunikáljon, és fenntartható kapcsolatokat alakítson ki.
- Szabálytudatának erősítésével önkontroll gyakorlása.
- Tolerancia, másság elfogadása eltérő kultúrák befogadása.
- Tisztelje a hagyományokat.
- Az egészséges életforma kialakítás, gyakorlása alapvető igényként jelenjen meg
- Társaival legyen együttműködő, toleráns, segítőkész.

- A kultúrkör értékek, nemzeti hagyományok befogadása, ápolása, magyarság tudatuk erősítése.
- Vidám, érzékeny magatartási megnyilvánulás, társas kapcsolatok kialakítása alkalmával.
- Az értékorientált tevékenységek által célunk: a személyiség kibontakozásának elősegítése a kreativitás, problémamegoldás, dinamikus mozgásformák, szókincsbővítés, tolerancia, önismeret, szabálytudat egységének gyakorlása, alkalmazása.

Programunkban támogató lehetőségek segítségével olyan gyermeket kívánunk útra bocsátani az óvodáskor végén, aki a tágabb környezetben is stabil személyiségjegyekkel rendelkezik és alkalmassá válik az iskolai életre.

- Lehetővé tesszük a gyermekek számára, hogy saját cselekedeteikkel, viselkedésükkel hozzájáruljanak a fenntarthatósághoz, tudatosítva bennük, hogy a jövő rajtuk is múlik.
- Célunk, hogy az általunk nevelt gyermekek nyitottak legyenek az őket körülvevő világra, a természet értékeinek megőrzésére, a környezettudatos szemléletmódra.
- A magyarság-tudat megalapozását, a nemzeti értékeink megismerését, átadását, megőrzését (népzene, néptánc, népi játékok és hagyományok, mesterségek).
- Ismerje meg a szülőföldjét, az ott élő emberek, hazai táj, a helyi hagyományok és a néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, tanulja meg ezek szeretetét, védelmét.

Óvodakép

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló intézménye, a családi nevelés kiegészítője a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig.

A kialakult hagyomány rendszerünk biztosítja az óvodás korú gyermek nevelésének és fejlődésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvó-védő nevelési feladatokat a szülői igények figyelembevételével alakítjuk ki.

Odafigyelünk az esélyegyenlőség megteremtésére. Differenciált fejlesztést biztosítunk az eltérő szocio kultúrából érkező, valamint a tehetséges gyermek, a részképeségzavarral és magatartászavarral, beilleszkedési nehézségekkel küzdő gyermek számára. A helyi Pedagógiai Szakszolgálattal együttműködve a nevelési feltételek sajátos megteremtésével segítjük a nehézségekkel küzdő gyermeket.

Gyógypedagógus segítségével a kiemelt figyelmet igénylő gyermek eltérő fejlődési ütemének megfelelő fejlesztését végezzük.

Az óvoda helyi nevelési alapelvei, értékei, célkitűzései

Az óvodai nevelésünknek a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok, alapvető szabadságok tiszteletben tartásának megerősítésére kell irányulnia, az egyenlő hozzáférés biztosításával.

A gyermeket – mint fejlődő személyiséget –szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg.

Az óvodai nevelésben alapelv, hogy:

- a gyermeki személyiséget: elfogadás, tisztelet, megbecsülés és bizalom övezze.
- a nevelés területén a sokoldalú fejlődés kibontakoztatása a cél, így a gyermek személyiségfejlődését, egyéni készségeinek és képességeinek kiteljesedését érhetjük el.
- a pedagógiai munka tervezésénél a gyermek egyéni személyiség jegyeit, életkori sajátosságait figyelembe véve alkalmazzuk a fejlesztéshez szükséges módszereket, eszközöket.
- komplex módon biztosítjuk a gyermeki szükségletekhez igazodva a szeretetteljes óvodai légkör, különösen hangsúlyozva a mással nem helyettesíthető játék tevékenységet.
- a gyermek fejlesztéséhez szükséges személyi és tárgyi feltételeket.
- A nemzetiséghez tartozó gyermek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, és multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.
- a hazájukat elhagyni kényszerülő családok (a továbbiakban: migráns) gyermekeinek óvodai nevelésben biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását /ha lesz ilyen óvodásunk/.
- az óvodai életrendet szem előtt tartva lehetővé tesszük, hogy intézményünkben egyházi jogi személy vallásoktatást tartson.
- a felmerülő szülői igényeket figyelembe véve az intézmény funkciójának megfelelően, lehetőséget biztosítunk - az óvodai életet nem zavaró időpontban - különböző programok szervezésére, működésére (tánc, kézműves tevékenység, ovi sport).

Segítjük a gyermekeket a fenntarthatóság megértésében.

- Kihasználjuk az intézményben a fenntarthatóságra nevelés pedagógiai lehetőségeit.
- Óvodánk tevékenység rendszerével és tárgyi környezetével, óvodapedagógusok, a nevelő munkát személyes példákkal segítik a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakulását.
- A természetvédelem, a környezettudatos magatartás megalapozása.
- A szülői ház tisztelete.
- Tágabb környezetünk, városunk értékeinek bemutatása, tisztelete a természet szeretete tisztelete a természet szeretet.

Biztosítjuk a **szabad** játékot, amely az óvodás életkorú gyermek legelemibb szükséglete. A 3-tól 6-7 éves korú gyermek a **szabad** játékkal tapasztal, tanul, jut örömökhöz, sikerélményhez. A **szabad** játék a gyermek számára a legfőbb élményforrás, a személyiség fejlesztésének a színtere, a tanulás és fejlesztés leghatékonyabb eszköze.

Elvünk, hogy a valódi tudás az, amit a gyermek maga fejt meg és cselekvésen keresztül sajátít el. Ennek érdekében fontos, hogy minél több tapasztalathoz, élményhez juttassuk és természetes kíváncsiságát kielégíthesse. Ezért a **szabad** játékba integrált önkéntes és cselekvéses tanulás az óvodai tanulás útja.

Az óvodai nevelés céljai

Óvodánk célja, hogy szeretetteljes, biztonságos környezetet biztosítson, ahol a gyermekek szabadon kibontakozhatnak egyéni képességeik alapján. Pedagógiai munkánk középpontjában a gyermek, mint egyedi és megismételhetetlen személyiség áll. Célunk, hogy a családokkal együttműködve támogassuk a gyermekek testi, lelki szociális és értelmi fejlődését, az önállóság és az önbizalom erősödését. Hisszük, hogy a gyermek fejlődésének az alapja a biztonság, szeretet, játék, mozgás. Nevelésünkben kiemelt szerepet kap a környezettudatosság és a fenntarthatóság elveinek elsajátítása, az egészséges életmódra nevelés, a néphagyomány ápolása az érzelmi nevelés, az identitástudat erősítése, amely megalapozza a harmonikus személyiségfejlődést és a közösséghez tartozás érzését.
Kiemelt figyelmet fordítunk a német nemzetiségi identitás erősítésére, valamint a tehetségnevelésre, hogy minden gyermek egyéni képességei szerint fejlődhessen. Továbbra is célunk integrált nevelésben részesíteni azokat a gyerekeket, akiknek fejleszthető területeik vannak.
A tisztelet a kreativitás és a közösség iránti elkötelezettség átitatja a mindennapi munkánkat.
Küldetésünk, hogy olyan óvodai közösséget teremtsünk, amelyben a gyermekek örömmel járnak, ahol a szülők partnerek, az óvodapedagógusok pedig elhivatott támogató segítői a gyermekek képességeinek kibontakoztatásában.

Célunk, a családokkal együttműködve biztos alapokat adjunk a gyermekek boldog és sikeres jövőjéhez.

A nevelési feladatok, tevékenységek, amelyek biztosítják a gyermek személyiségének fejlődését, közösségi életre történő, amelyekkel minden gyermek eljut az iskolakezdéshez szükséges értelmi, lelki, szociális és testi fejlettségéhez

Az óvodai nevelésünk feladatai

- Nyugodt, családias, szeretetteljes légkör megteremtése.
- Esztétikus, rendezett, megfelelő felszereltségű környezet biztosítása.
- Gazdag, változatos tevékenységek biztosításával a gyermek érdeklődésére, egyéni sajátosságaira épülő ismeretek nyújtása.
- Az egészséges életmód megalapozása, ritmusának biztosítása.
- Az egészséges, kulturált életmód szokásainak rendszeres gyakorlása, a helyes cselekvésmódok megszilárdítása.
- Az önmaguk ellátásával kapcsolatos és a közösségi élethez szükséges szokásrendszer kialakítása.
- Olyan, a társas kapcsolatokban fontos tulajdonságok kialakítása, mint: szociális érzékenység, tolerancia, együttérzés, segítőkészség, figyelmesség.

- A természeti és társadalmi környezet iránti esztétikai fogékonyság alakítása, érdeklődés felkeltése, környezetük szépségeinek felfedezésére, óvására, védelmére történő nevelés.
- Példamutató, szép beszédminta nyújtása, megnyilatkozásra ösztönző környezet kialakítása.
- Kedvező feltételek, különböző jellegű eszközök, anyagok biztosításával a játék tartalmasabbá, sokoldalúbbá tétele. A szabad játék tiszteletben tartása és ezen belül történő fejlesztés lehetőségének megteremtése.
- Az egyéni differenciált bánásmód folyamatos érvényesítése, esélyegyenlőség megteremtése egyénre szabottan, a gyermek önmagához viszonyítva történő fejlesztése
- A gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése, változatos mozgáslehetőségek biztosítása. Mozgáskoordináció fejlesztése.
- A gyermek egészségének védelme, edzése, óvása. Ennek megőrzése érdekében a szabad levegőn való rendszeres tartózkodás, és a mindennapos mozgás biztosítása.
- Az iskolai élet megkezdéséhez szükséges biológiai, szociális és pszichikus érettség kialakítása.
- A családokkal való partnerkapcsolat erősítése, személyiségjogok tiszteletben tartása.
- Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek gondozása, felzárkóztató nevelése.
- Sajátos nevelési igényű gyermek integrált nevelése.

Az óvodai nevelés általános feladatai

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. **Ezen belül:**

- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés,
- az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

Az egészséges életmód kialakítása

Feladatunk az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének a kialakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése.

Ezen belül:

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- a gyermek testi képességei fejlődésének segítése;
- a gyermek egészségének védelme, edzése**, óvása, megőrzése;**
- az egészséges életmód, a testápolás, **az étkezés, az öltözködés, a betegségmegelőzés** és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása;

- **a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása,** a környezettudatos magatartás megalapozása;
- megfelelő szakemberek bevonásával - a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve - speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

Az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukor tartalmú ételek és italok, a magas só – és telítetlen zsír - tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészség megőrzés szokásainak átalakítása.

Az óvodapedagógus feladatai

- A fenti feladatok megvalósításának előkészítése, megszervezése figyelemmel a gyermekek egyéni képességére, készségére.
- Az alapvető életvezetési készségek elsajátítása, mint a döntéshozatali készség, a kreatív gondolkodás készsége, a kommunikációs készség, az önismeret készsége, az érzelmek kezelésének a készsége , a problémamegoldás készsége , a kritikus gondolkodás készsége, az interperszonális készségek, fejlesztése amely elengedhetetlen a problémák megoldásához, a rugalmas alkalmazkodáshoz, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz és a hatékony kommunikációhoz. Az életvezetési készségekre épülő nevelés segíti a gyermekeket abban, hogy elsajátítsák az egészséges életmód kialakításához szükséges ismereteket, készségeket és képességeket.

A fejlődéskor eredménye óvodáskor végére:

- Önállóan végzik a személyükkel kapcsolatos tisztálkodási, öltözködési teendőket
- Képesek lesznek szükségleteik felismerésére, a mozgásigényük szándékos irányítására
- Készség szintjén használják az evőeszközöket, kialakulnak a kulturált étkezési szokások
- Igénylik környezetük rendjét, gondozottságát
- Kialakulnak az egészséges életmódhoz kapcsolódó helyes táplálkozási és higiéniai szokások, beépülnek a gyermeki személyiségbe, pozitívan formálva azt.

Az érzelmi, az erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés

Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartásának érzelmi vezéreltsége. Elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül.

Az óvoda a kisgyermek napi élettere. Nagyon fontos, hogy szeretetteljes légkörbe érkezzen, ezért egységes szemlélettel alakítjuk ki az inger gazdag, igényes, gyermekbarát környezetet.

Óvodába lépéskor érzelmi impulzusok érik őket és ezek határozzák meg az érzelmi megnyilvánulást. A nyugodt környezet, empatikus felnőttek, gyermeki tekintetet csalogató tárgyi eszközök összessége segíti a kiegyensúlyozott kapcsolat kialakulását a gyermek és az óvodapedagógusok között. Munkánk során arra törekszünk, hogy minden gyermek biztonságban érezze magát az óvodában. A közösség teljes tagjaként tudjon fejlődni, erkölcsi értékei empátiát közvetítsenek. Változatos tevékenységre támaszkodunk, mely nagyban segíti

önállóságukat, önfegyelmüket, kitartásukat, feladattudatukat. Gyakran visszük sétálni a gyerekeket, az Ovitaxi (kézikocsi) segítségével a legkisebbeknek tudunk segíteni a hosszabb utak alkalmával.

Cél:

- Szociális érzékenység fejlesztése
- Társas kapcsolatok, együttélés szabályainak, alapvető normáinak szokásszintű megalapozása, fejlesztése
- Érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes légkör megteremtése.
- Közösségi események, ünnepek, hagyományok ápolása

A szociális érzékenység fejlesztése

Az óvodában dolgozó felnőttek elfogadó, dicsérő, bátorító, toleráns, türelmes, szeretetteljes, tapintatos viselkedés mintát nyújtsanak, mert a gyermek mások cselekvésének eredményét megfigyelve tanul. Utánzás, illetve minta és modellkövetés útján sajátít el magatartásmódokat, értékeket.

A társas kapcsolatok, együttélés szabályainak, alapvető normáinak szokásszintű megalapozása, fejlesztése

Olyan óvodai élet szervezése a feladatunk, amely elősegíti a gyermekek erkölcsi tulajdonságainak: együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség, stb. fejlődését. A szociálisan helyes viselkedés szabályait betartó magatartást pozitív megerősítéssel, dicsérettel mélyítjük el. Teret engedünk az önérvényesítésnek, az önálló konfliktuskezelésnek, melynek határt szabunk: nincs rombolás, egymás testi épségét nem veszélyeztethetik, durva hangnemet nem használhatnak. Mintaadással, megerősítéssel kialakítjuk bennük, hogy figyeljenek egymásra, a felnőttekre, hogy képesek legyenek az udvarias visszautasításra, elfogadásra, várakozásra.

Érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes légkör megteremtése

A gyermekek igénylik az egyszemélyes kontaktust, melyet minden korosztályban biztosítunk metakommunikációs eszközök alkalmazásával: ölelés, simogatás, mosoly, kacsintás, ölbe vétel.

Közösségi események, ünnepek, hagyományok ápolása

Megszervezésükkel erősítjük a közösséghez tartozás érzését, örömet szerezve az együtt átélt élmények biztosításával. A gyermekeket bevonjuk a tervezgetésbe, megvalósításba, mélyítve az összetartozás érzését.

A szocializáció:

A szocializáció szempontjából meghatározó:

- Az óvodai befogadás során a gyermeket kedvező érzelmi hatások érjé.
- Pozitív attitűd kialakítása a gyermek-gyermek és a gyermek-felnőtt kapcsolatában, mintaadás.
- A közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása.
- A gyermek szociális érzékenységének, én-tudatának, erkölcsi tulajdonságainak, önkifejező és önérvényesítő törekvéseinek, szokás- és normarendszerének megalapozása.
- A gyermek segítése szűkebb és tágabb környezetének megismerésében, amely a hazaszeretet és a szülőföldhöz kötődés alapja.

- A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, vagy a kiemelkedő képességű gyermek nevelése speciális ismereteket, sajátos törődést igényel, amely szükség esetén speciális felkészültséggel rendelkező szakember bevonásával történik.
- Kedvező érzelmi hatás elérése**, beszélgető körök szervezése, „személyes percek” alkalmazása.**
- Kapcsolatteremtő képesség kialakítása.
- A közösségi életben az önkifejezés valósuljon meg.
- Empatikus megnyilvánulás erősítése.
- Ismerje meg a körülötte lévő világot, szűkebb környezetét, nemzeti értékeinket.
- Olyan minta adása a gyermekeknek, mely követheti az erkölcsi értéket.

Óvodapedagógus feladata:

- Családi háttér megismerése, nyitott, közvetlen kapcsolat kiépítése a szülőkkel.
- A gyermek-gyermek, a felnőtt-gyermek pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítása. Az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő és megtartó képességek formálása, erősítése, a társas kapcsolatok létrehozása érdekében
- Az óvodai élet megkezdésekor nyugodt, befogadó légkör biztosítása és folyamatos fenntartása.
- Változatos, élmény gazdag tevékenységek, programok szervezése.
- Önmagához mérni a gyermeket, melynek eredménye erősíti az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelést.

A pedagógiai asszisztens az érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés területén kulcsfontosságú, támogató szerepet tölt be az óvodapedagógus irányítása alatt. Munkája a mindennapi interakciókban, a mintaadásban és a csoport harmonikus működésének elősegítésében nyilvánul meg.

Fejlődés várható eredményei óvodáskor végére:

- érzelmi megnyilvánulása életkorának megfelelő legyen,
- kialakult szabálytudattal rendelkezzen,
- cselekedeteit megfelelően tudja kontrolálni,
- ismerje fel, hogy viselkedése milyen reakciót vált ki a közösségben, kapcsolataiban
- megfelelően tudja alkalmazni a problémamegoldást (kompromisszum, belátja tévedését és kiáll igazáért).

Az anyanyelvi - értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az óvodai nevelésünk rendszerében az anyanyelvi nevelés kiemelt jelentőségű, komplex folyamat, amely a nevelés egészében jelen van.

Minden feladatot, tevékenységet áthatva segíti a gyermek önbizalmának fejlődését, szociális kapcsolatainak alakulását és elősegíti a gyermek zökkenőmentes iskolai tanulásának megkezdését.

A tevékenységekben gazdag óvodai élet és a türelmes, megértő, nyugodt, szeretetteljes légkör meghatározója a nyelvi fejlesztés egészének.

Mindez elősegíti a gyermek érzelmi világának gazdagítását, közösségi életének alakítását, az értelmi erők kibontakoztatását, egész személyiségének fejlődését.

Az anyanyelvi nevelés elsődleges színtere a család, ezért fontos a gyermek környezetének, a család beszédkultúrájának, és a gyermek egyéni képességeinek megismerése, feltárása.

Különösen meghatározó az óvodai környezet tiszta, szép beszéde, melynek minősége befolyásolja a kommunikációs készség, az iskolai képességek és az egész személyiség fejlődését.

Cél:

- Anyanyelvi képességek finomítása.
- Beszédértés, szókincs, szóbeli kifejezőkészség fejlesztés.

Anyanyelvünk megszerettetése, beszédöröm lehetőségének biztosítása, nyelvtanilag helyes beszéd kialakítása mintaadással.

Óvodapedagógus feladata:

- A beszélő környezet megteremtésével a gyermek beszéd kedvének fenntartása és fokozása.
- A nyelv kifejező erejének, szépségének megéreztetése. Olyan szemléletes, képszerű kifejezésmódok alkalmazása, melyek szinte láthatóvá teszik a gyermek előtt a beszédben ábrázolt eseményeket, helyzeteket, cselekvéseket, szereplőket.
- Megfelelő idő és alkalom biztosítása a gyermek által felvetett kérdések megválaszolására.
- A gyermek egyéni beszéd sajátosságainak figyelemmel kísérése.
- Olyan bensőséges kommunikációs kapcsolat kialakítása, amely segíti a megfelelő hanglejtés, beszédritmus, hangerő, szünettartás, beszédkészség és metakommunikáció fejlesztését.
- A gyermek eltérő szintű és jellegű beszédkészségének szem előtt tartása, egyéni fejlődési ütemükhöz igazodó fejlesztése.
- A beszédben felmerülő hiányosságok és azok okainak feltárása, szükség esetén szakember segítségének igénybevétele.
- Anyanyelvi játékok szervezése a mindennapokban.

Az anyanyelvi nevelés az óvodai nevelés **teljes folyamatát áthatja**, annak szerves része, a pedagógiai asszisztens pedig ebben a folyamatban az óvodapedagógus aktív segítője. Feladata, hogy a mindennapi kommunikációs helyzetekben, a játékban és a szervezett tevékenységek során támogassa a gyermekek verbális és non-verbális kommunikációjának fejlődését.

Értelmi nevelés fejlesztése

Egyrészt a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezésére, bővítésére épül, másrészt az értelmi képességének (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) fejlesztésére, a kreativitás fejlődését elősegítő környezet biztosításával.

Cél: minél több érzékszerven keresztül szerezzen tapasztalatot az őt körülvevő világról, lehetőséget biztosítunk az önálló, alkotó tevékenység kipróbálására

Óvodapedagógus feladata:

- Spontán és szervezetten szerzett tapasztalatok, ismeretek bővítése, rendszerezése.
- Az értelmi képességek fejlesztése: taktilis játékok, memória játékok, problémamegoldó gondolkodás.
- Cselekvés orientált helyzetek biztosítása, kreativitás fejlesztése, sorrendiség felismerése képtörténet alapján, intenzív környezet biztosítása.

A pedagógiai asszisztens az értelmi nevelés területén is az óvodapedagógus szoros munkatársa, feladata a gyermekek kognitív (gondolkodási) képességeinek, problémamegoldó készségének és a világ iránti érdeklődésének ébresztéséhez szükséges feltételek biztosítása és a tevékenységek támogatása.

A fejlődés várható eredményei:

- vizuális észlelés,
- figyelem, sorrendiség felismerése,
- tájékozódás időben,
- tájékozódás síkban,
- képek kirakása balról jobbra,
- kialakul a sor fogalma,
- logikus gondolkodás, lényegre látás, ok-okozati összefüggések meglátása, majd megfogalmazása,
- képesek önálló véleményalkotásra, logikus gondolkodásra, ok-okozati összefüggéseket meg tudnak fogalmazni,
- szívesen beszélgetnek egymással és a felnőttekkel egyaránt,
- beszéd türelem, beszédkultúra helyes alkalmazása,
- tisztán, érthetően, természetes hangerővel beszélnek,
- beszédük tagoltsága, hangsúlyozása, hanglejtése megfelel nyelvünk követelményeinek,
- szókincsük folyamatosan gazdagodik, ismerik a gyűjtőfogalmak és szavak tartalmát, jelentését.

Az óvodai élet megszervezése

Az óvodai nevelés kulcsszereplője az óvodapedagógus, a teljes óvodai életben megvalósított nevelési feladatokon belül tölt be kulcsszerepet.

Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást végző többi munkatárssal.

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok, továbbá az óvodapedagógusok által készített – nem kötelező – feljegyzések, dokumentumok is szolgálják.

Az óvoda teljes nyitvatartási idejében a gyermekekkel történő foglalkozások mindegyikét óvodapedagógus irányítja.

Személyi feltételek

Dolgozók	
óvodapedagógus	**csoportonként 2 fő**
nevelő-oktató munkát segítők száma	**csoportonként 1 fő dajka** **3 csoportonként 1 fő pedagógiai asszisztens**
szak és egészségügyi szolgálat külső segítő szakemberei	**óvodaorvos, védőnők, fogorvos**
külső fejlesztő pedagógusok	**helyi Pedagógiai szakszolgálat szakemberei**

A nevelőtestület képzettségi mutatói

Végzettség	**Létszám**
óvóképző főiskolát végzett pedagógusok	**minden óvodapedagógus (19 fő) óvodapedagógusi diplomával rendelkezik**
másoddiplomás képzésben részt vett szakvizsgával	**az óvodavezetés a beosztáshoz szükséges 1 fő szakvizsgával és diplomával rendelkezik**
másoddiplomás képzésben részt vett	**1 fő gyógypedagógus diplomával rendelkezik**
szakvizsgával rendelkezik	**3 fő óvodapedagógusi**
mentorpedagógus diploma	**1 fő óvodapedagógus**
munkaközösség száma	**2**

Tárgyi feltételek

Elnevezések	**Száma**
Foglalkoztató csoportszobák	**12**
Fejlesztő helyiségek	**3**
Tornaterem, tornaszoba	**2**
Egyéb helyszín (udvar)	**2**

Sószoba Gyárkerti épület	**1**
Tárgyi környezet és eszközök felszerelések	**Folyamatos játszótér felújítás és felszerelések fejlesztése** ● **4 laptop biztosított csoport szinten a két óvodai részben az adminisztrációs feladatok elvégzéséhez, digitális rajztábla használatához** **projektor 2 db – diavetítő,** **hifi torony** **CD lejátszó** **Led TV** **tevékenységek élményszintű támogatásának megvalósítására**

Gyermekcsoport szervezésének az elvei

Intézményünkben a gyermekcsoportok kialakítása során elsődleges szempont a gyermekek mindenek felett álló érdeke. A kiegyensúlyozott biztonságos, és befogadó közösségek létrehozása, valamint a nevelőmunka eredményes megvalósításának biztosítása.

A csoportok szervezésére az alábbi szempontokat vesszük figyelembe :

- *a felvett gyermekek életkorát és létszámát,*
- *vegyes életkorú csoportok esetén lehetőség szerint valamennyi óvodai korosztály megfelelő képviseletét,*
- *a fiúk és lányok lehetőség szerinti arányos elosztását,*
- *a gyermekek egyéni fejlettségi szintjét személyiségét szociális érettségét és egyéni szükségleteit,*
- *a sajátos nevelési igényű, a beilleszkedési tanulási magatartási nehézséggel küzdő, valamint hátrányos helyzetű gyermekek csoportok közötti lehetőség szerinti arányos elosztását,*
- *a szakértői véleményben meghatározott feltételek és javaslatok,*
- *a gyermekek között már kialakult testvéri rokonyi és baráti kapcsolatokat, amennyiben azok fenntartása a gyermek fejlődését és érzelmi biztonságát szolgálja,*
- *a szülők csoport választással kapcsolatos kérését, amennyiben annak teljesítése nem ellentétes a pedagógiai és szervezeti szempontokkal,*
- *a nemzetiségi óvodai nevelés iránti szülői igényt.*
- *a csoport szobák befogadóképességét az intézmény tárgyi és személyi feltételeit,*
- *Az óvodapedagógusok szakmai kompetenciáit valamint lehetőség szerint pedagógiai folyamatosság biztosítását .*

Napirend

A folyamatos és rugalmas heti, napirend megszervezésének feltételei

Gyárkerti épület: szeptember 01.- május 31.-ig

Kezdete	Vége	Időtartama	Megnevezése
6.00	7: 00	1 óra	Gyülekezés, játéktevékenység az összevont csoportban
7:00	9:00	2 óra	**Saját csoportban: szabadon választott játéktevékenység** Játékos tapasztalatszerzés, játékba integrált egyéni, és mikrocsoportos tevékenység Gondozási tevékenység Önkiszolgálás Folyamatos reggeli
9:00	11:30	2,5 óra	**Spontán szerveződő és tervezett tanulási tevékenységek:** Külső világ tevékeny megismerése: környezeti tartalmú, matematikai tartalmú Verselés - mesélés, ének-zene, énekes játékok, gyermektánc, rajzolás, festés, mintázás, kézimunka Játékba integrált egyéni, és mikrocsoportos tevékenység Mindennapos mozgás, Napi összesen 45 perces iskolai életre felkészítő tevékenység udvari játék, levegőzés, séta
11:30	15.00	3,5 óra	Gondozás Ebéd Gondozás Mese Pihenés
15:00	16:30	1,5 óra	Gondozási tevékenység Uzsonna Szabadon választott játékos tevékenységek
16:30	17:00	0,5 óra	Zárós csoportban szabad játék, hazabocsátás

Napsugár épület: szeptember 01.- május 31.-ig

Kezdete	Vége	Időtartama	Megnevezése
6:3	7:3	1 óra	Gyülekezés, játéktevékenység az összevont csoportban
7:30	9:00	1,5 óra	Saját csoportban: szabadon választott játéktevékenység Játékos tapasztalatszerzés, játékba integrált egyéni, és mikrocsoportos tevékenység Gondozási tevékenység

			Önkiszolgálás Folyamatos reggeli
9. 30	11:30	2 óra	Spontán szerveződő és tervezett tanulási tevékenységek**:** Külső világ tevékeny megismerése: környezeti tartalmú, matematikai tartalmú Verselés - mesélés, ének-zene, énekes játékok, gyermektánc, rajzolás, festés, mintázás, kézimunka Játékba integrált egyéni, és mikrocsoportos tevékenység Mindennapos mozgás, Napi összesen 45 perces iskolai életre felkészítő tevékenység udvari játék, levegőzés, séta
11:30	15.00	3,5 óra	Gondozás Ebéd Gondozás Mese, pihenés
15:00	16:30	1,5 óra	Ébresztő Gondozási tevékenység Uzsonna Szabadon választott játékos tevékenységek
16:30	17:00	0,5 óra	Zárós csoportban szabad játék, hazabocsátás

Gyárkerti épület június 01.-től - augusztus 31.-ig

Kezdete	Vége	Időtartama	Megnevezése
6:00	7:00	1 óra	Gyülekezés, összevont csoportban, szabad játék
7:00 9: 00	9:00 11:30:	2 óra 2,5 óra	A gyerekek folyamatos érkezése, szabadon választott tevékenység Előkészületek a folyamatos reggelihez, Gondozási tevékenységek, kötetlen tevékenykedtetés, udvari játék, kirándulások, séták. Napi összesen 45 perces iskolai életre felkészítő tevékenység.
11.30 óra	15.00	3,5 óra	Gondozás, ebéd, Előkészületek a pihenéshez Mese, pihenés
15.00 óra	17:00	2 óra	Gondozási tevékenység Uzsonna szabad játék hazabocsátás

Napsugár épület június 01.-től - augusztus 31.-ig

Kezdete	Vége	Időtartama	Megnevezése
6:30	7:30	1 óra	Gyülekezés, összevont csoportban, szabad játék
7:30 9: 00	9:00 11:30:	1,5 2,5 óra	A gyerekek folyamatos érkezése, szabadon választott tevékenység Előkészületek a folyamatos reggelihez, Gondozási tevékenységek, kötetlen tevékenykedtetés, udvari játék, kirándulások, séták. Napi összesen 45 perces iskolai életre felkészítő tevékenység.
11.30 óra	15.00	2,5 óra	Gondozás, ebéd, Előkészületek a pihenéshez Mese, pihenés
15.00 óra	17:00	2 óra	Gondozási tevékenység Uzsonna szabad játék hazabocsátás

A helyes életritmus kialakításának elvei:

A napi- és heti rendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki, az időkeretek betartásával és a Pedagógiai Program irányelveinek figyelembevételével.

A helyes életritmus kialakítását segíti a rugalmas napirend, amely igazodik a gyermek egyéni szükségleteihez, a különböző tevékenységekhez, a helyi szokásokhoz.

A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek.

A tevékenységek között harmonikus az arány, szem előtt tartjuk a játék kitüntetett szerepét és a mindennapos friss levegőn való tartózkodást.

Tervező munkánk során építünk a gyermek előzetes tudására, fejlettségére, a gyermekcsoport jellemzőire, a méréseink eredményeire.

Minden óvodapedagógus szakmai és módszertani szabadságához mérten válogathat a tevékenységek megtervezéséhez anyagot, és szabadon döntheti el, hogy milyen szervezeti keretben milyen munkaformát, eszközöket és módszereket alkalmaz.

Hetirend

A hetirend a gyermekcsoport életének rugalmas szervezési kerete, amely biztosítja a különböző tevékenységi formák rendszeres, egymásra épülő és arányos megvalósítását. Kialakítása során figyelembe vesszük a gyermekek életkori és egyéni sajátosságait, érdeklődését, fejlettségi szintjét, aktuális szükségleteit,valamint a csoport összetételét, és a helyi lehetőségeket.

A hét folyamán rendszeresen megjelennek az alábbi tevékenységi formák:

- verselés, mesélés
- ének,zene, énekes játék, gyermektánc
- rajzolás, festés, mintázás, kézimunka
- mozgás
- külső világ megismerése, ezen belül matematikai tartalmú tapasztalatszerzés, munka jellegű tevékenységek
- Játékba ágyazott, tevékenységben megvalósuló tanulás

A tevékenységek szervezése komplex módon egymással összefüggésben párhuzamosan differenciáltan, egyéni mikrocsoportos vagy csoportos formában történhet.

A hetirendet a csoport óvodapedagógusai alakítják ki. A hetirend az évszakokhoz, az aktuális témákhoz, a gyermekek érdeklődéséhez, programokhoz és az időjárási körülményekhez rugalmasan módosítható.

A gyermekekkel kapcsolatos dokumentumok

A pedagógiai munka dokumentációi kiemelt szerepet töltenek be az óvodás gyermekek fejlődésének nyomon követésében és a nevelési folyamat tervezésében. A dokumentáció célja, hogy átlátható, következetes és pontos képet adjon a gyermekek fejlettségi állapotáról, fejlődési üteméről és az egyéni szükségleteiről. A pedagógusok a megfigyeléseket, tapasztalatokat és értékeléseket rendszeresen rögzítik, így biztosítva a nevelőmunka folyamatosságát és szakmai megalapozottságát.

A gyermekek fejlettségi állapotának mérése több módszer együttes alkalmazásával történik. A pedagógusok folyamatos megfigyeléssel, strukturált helyzetekben végzett fejlődésvizsgálatokkal, valamint a mindennapi tevékenységek során gyűjtött tapasztalatok elemzésével értékelik a gyermekek érzelmi, szociális, értelmi, beszéd- és mozgásfejlődését. A mérési eredmények alapján kerül sor az egyéni fejlesztési tervek kialakítására, a differenciált pedagógiai módszerek alkalmazására és szükség esetén a szakemberekkel való együttműködésre.

A dokumentumok tartalmazzák a gyermekek fejlődésére vonatkozó megfigyelési lapokat, fejlődési naplókat, iskolakészültséget vizsgáló feljegyzéseket, egyéni fejlesztési terveket és a

gondozási-nevelési folyamatot alátámasztó kiegészítő iratokat. Ezek a dokumentumok nemcsak a pedagógiai döntéseket segítik, hanem támogatják a szülőkkel való együttműködést is, hiszen átláthatóvá teszik a gyermek fejlődési útját, erősségeit és fejlesztendő területeit..

Óvodai tanügyi dokumentumok

- Pedagógiai program
- Házirend
- SZMSZ
- oviKRÉTA felületén dokumentumok rögzítése
- Nevelési terv- felülvizsgálata évente
- Fejlődési napló -a gyermekek fejlettségi állapotának nyomon követése
- Munkatervek:
    - intézményi
    - munkaközösségi éves terv
    - gyermekvédelem éves terv
    - Tehetséggondozó műhely- éves terve

Mérés-értékelés óvodánkban

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermek megismerését és fejlesztését, a fejlődésének nyomon követését különböző kötelező dokumentumok, illetve az óvodapedagógus által készített – nem kötelező – feljegyzések, dokumentumok is szolgálják.

A gyermeki fejlődés figyelemmel kísérésének területei:

I. Szociális, érzelmi fejlődés
    a. A gyermek szociális fejlettsége
    b. A gyermek érzelmi-akarati fejlettsége
    c. A gyermek feladat-és kötelezettség vállalása
II. A gyermek játéka
III. A gyermek értelmi fejlődése
IV. A gyermek, nyelvi kifejezőkészsége
V. Fizikai fejlődés

A méréseket végzi:

- a gyermek saját óvodapedagógusa
- logopédus
- fejlesztő pedagógus

A mérés módszerei:

- Folyamatos megfigyelés
- Irányított beszélgetés
- Mesélés
- Cselekedtetés
- Mozgásos tevékenységek

- Gyermeki alkotások elemzése
- Szülőkkel folytatott irányított beszélgetés
- Egyéni fejlesztések

A mérések utáni egyéni fejlesztések időpontja: heti rendszerességgel

Dokumentáció:

- Anamnézis
- Beszoktatás tapasztalatai
- Egyéni fejlődési lap
- A gyermekek fejlődési vizsgálata /óvodánk saját mérő eszközével
- Egyéni fejlesztési napló
- Konzultációs lap

A mérőeszköz kiegészül:

- család rajzzal, vagy ember rajzzal októberben és májusban
- anamnézissel, amelyet a szülő tölt ki a gyermek óvodába érkezésekor
- amennyiben szakértői vizsgálatra is sor kerül, akkor annak megállapításai, a fejlődést szolgáló intézkedésre tett javaslatok

Szülői tájékoztatás: az óvodapedagógus köteles a szülőt tájékoztatni, nevelési évente két alkalommal, a mérések eredményeiről. A szülő az aláírásával igazolja, hogy a tájékoztatás megtörtént.

Szülői tájékoztatás módszerei:

- fogadóóra
- szülői értekezlet
- folyamatos kapcsolattartás
- családlátogatás

<u>Óvodapedagógus feladatai:</u>

Bemeneti mérés:

I. Előkészítés és tervezés bemeneti méréskor

a) a bemeneti mérés céljának és tartalmának meghatározása: a gyermek aktuális fejlettségi szintjének, tapasztalatainak, szokásainak és érdeklődésének feltérképezése.

b) a mérő eszköz (saját készítésű megfigyelési lap) életkorhoz és egyéni sajátosságokhoz igazított alkalmazása.

c) a mérés megvalósításához megfelelő játékos biztonságos környezet megteremtése.

II. Megfigyelés és adatgyűjtés

a. a gyermek megismerése természetes tevékenységi területekben (szabad játék, kézműves tevékenység, mozgásos játék, beszélgetés).

b. a gyermek szociális, érzelmi mozgásos értelmi anyanyelvi fejlettségének megfigyelése.

c. az újonnan érkező kisgyermekek esetében fokozottan figyel az óvodapedagógus a beszoktatási folyamatra az alkalmazkodásra és az érzelmi biztonság megteremtésére.

III. Értékelés és elemzés

a. a megfigyelések alapján az óvodapedagógus rögzíti a gyermek állapotát a mérőeszköz megfelelő szintjén.

b. az óvodapedagógus feltárja a gyermek erősségeit és a fejlesztést igénylő területeket.

IV. Kapcsolattartás és együttműködés

a. a szülőkkel együttműködve közösen beszélik meg a gyermek-fejlődési jellemzőit, otthoni tapasztalatai és szokásait.

b. a mérések eredményeiről a szülőt tájékoztatja szóban, támogató erősségekre építő formában.

c. a csoportban dolgozó óvodapedagógus társával megosztja tapasztalatait, melyről a dajkát is tájékoztatja a gyermek beilleszkedésének támogatása érdekében.

V. Dokumentálás

a. a mérés eredményeit a gyermek fejlődési alapján rögzíti.

b. a megfigyeléseket folyamatosan frissíti beszoktatás időszakban.

c. betartja az adatvédelmi előírásokat.

Kimeneti mérés:

I. Előkészítés és tervezés

a. a kimeneti mérés céljának meghatározása: a gyermek fejlődési folyamatának, egyéni haladásának és az óvodai nevelés eredményeinek összegzése.

b. a mérőeszköz alkalmazásának módjának egyeztetése a nevelőtestülettel.

c. a mérés időpontjának megtervezése a csoport életkorához igazítva.

II. Megfigyelés és adatgyűjtés

a. tudatosan, több helyzetben (játék, tevékenység, közösségi élet) megfigyeli a gyermek fejlődését a fő fejlesztési területeken

- szociális – érzelmi fejlődés
- mozgásos és testi fejlődés
- értelmi és anyanyelvi fejlődés
- önkiszolgálás és önállóság

b. a megfigyeléseket saját mérőeszközével dokumentálja

c. külön figyelmet fordít az iskolába készülő gyermekek iskolaérettségi mutatóira

III. Elemzés és értékelés

a. összeveti a gyermek fejlődési állapotát a bemeneti mérés eredményeivel, feltárja az elért előrehaladást.

b. a gyermek fejlődését egyéni szinten értékeli az erősségeket és fejlesztésre szoruló területeket kiemelve. Az értékelés nyelve legyen pozitív fejlődés központú. (pl. Képes rövid utasítást megérteni és önállóan végrehajtani, nem pedig „Nem tudja”….).

c. iskolába lépés előtt összegző értékelést készít, amely szakmai alapot ad a további alapokhoz (pl. iskolaérettség megállapítása) fejlesztési javaslathoz.

IV. Kapcsolattartás és együttműködés

a. a kimeneti mérés eredményeit a szülőkkel ismerteti, közösen áttekintik a gyermekek fejlődési útját az iskolakezdéshez kapcsolódó javaslatokat.

b. együttműködik a fejlesztő pedagógussal, logopédussal, szükség esetén a gyermek további támogatásának megszervezésében.

c. a nevelőtestületi értekezleten összegzi a csoport szintű tapasztalatokat és javaslatot tesz az óvoda fejlesztési irányaira.

V. Dokumentáció és adatkezelés

a. a kimeneti mérés adatait és megállapításait pontosan rögzíti a gyermek egyéni fejlődési lapján.

b. az iskolába lépő gyermekek szülei felé tájékoztatást nyújt.

c. az adatokat bizalmasan kezeli, az adatvédelmi előírásokat betartja.

d. a dokumentumokat az intézmény iratkezelési szabályzatának megfelelően archiválja.

Hagyományok, ünnepek

A „Négy vándor jár körbe-körbe” programunk az évszakokhoz, népszokásokhoz, néphagyományokhoz kötődnek. A nemzeti értékeknek a megóvását, gondozásának csíráját, már kisgyermek korban el kell ültetni, és ehhez az óvodai nevelés kiváló táptalaj. Élmény gazdag ismeret nyújtással érzelmi töltetű szellemi kultúrát közvetít az óvodapedagógus a gyermek felé. Nemzeti értékünk gazdagságát mutatja, hogy sokszínű hagyományokat ápolunk. Ennek köszönhetően több tevékenység tervezésbe is szorosan illeszkedik a hagyományápolás.

A paletta sokszínűsége: népi énekes gyermekjátékok, rigmusok, népi, dajkai hagyományok, magyar történelmet feldolgozó mondavilág, őseink nemzeti viseletének megismerése. Ünnepkörökhöz kapcsolódó tevékenységek, melyek az évszakok körforgásával megegyeznek.

Az intézményünk valamennyi épületében hangsúlyos tevékenység a hagyományápolás önálló arculattal.

Cél: a változatos programszervezés, mely segíti a hagyományok megismerését, új ötletek megvalósítását az intézmények szellemiségének, értékrendjének gazdagságát. Az ünnepkörökhöz kapcsolódó módszertani szabadságot figyelembe véve különböző rendezvény sorozatokat szervezünk, csoport, illetve óvodai szinten.

Innovatív lehetőségeket, változatos színvonalon biztosítunk a gyermek számára, melyben jelen van az igényesség és kreativitás, élményszerzés az identitás tudat erősítéséhez.

Meggyőződésünk, hogy az óvodás gyermeknek lehetőséget kell biztosítani a hagyományok megismerésére, tovább örökítésére, amelyben kiemelt szerepe van az óvodapedagógusoknak. Programunk tartalmi részében fontos területet kap a néphagyományőrzés, célunk, hogy megismerkedjenek a népszokásokkal, jeles napokkal, a hozzájuk tartozó gazdag kulturális tartalommal.

Gyermekek ünnepei:

A gyermekek születés-, és névnapja

Anyák napja

Évzáró

Gyermeknap

Hagyományőrző jeles napok:

Szent Márton napja

Mikulás

Karácsony

Farsang

Húsvét

Megemlékezések

Nőnap (március 08)

Nemzeti ünnep (március 15.)

Az alábbi ünnepeink lehetőségként színesíthetik az óvodai életet:

Magyar népmese napja	(szeptember 30.)
Szüreti napok	(szeptember-október)
Zene világnapja	(október 01.)
Állatok világnapja (október 04.)	
A magyar népdal és népköltészet hete	november 3. hete
Adventi ünnepkör	(december)
Himnusz napja	(január 22.)
Víz világnapja	(március 22.)
Föld napja	(április 22.)
Madarak, fák napja	(május 10.)
Kihívás napja	(május 25.)

Az egyes ünnepek előkészítésébe bevonjuk a szülőket, a város rendezvényein alkalomszerűen részt veszünk. A Gyárkerti épületben a kulturális programjainkhoz szorosan kapcsolódik a változatos témájú kiállítások megszervezése. A rendezvény kellékeinek elkészítésébe bevonjuk a gyermekeket, a szülőket és az óvoda dolgozóit. A helyi sajtó, az intézmény FACEBOOK csoportja segíti a program szélesebb körű prezentálását. A látogatók vendégkönyvbe mondhatják el véleményüket a kiállításról.

Napsugár épület: ünnepkörökhöz kapcsolódó dekorációs eszközöket készítenek az óvoda dolgozói, melyben támaszkodnak a gyermekek és a szülők segítségére is. Az elkészült dekorációk minden ünnep színvonalát emelik.

Néphagyomány ápolás

Óvodánkban az évkörhöz kapcsolódó ünnepkörök és a jeles napok alkotják az óvodai élet alapját. Nevelőmunkánk fontos része az ünnepek sajátos hangulata, a hozzá kötődő szokások, hagyományok, feleleventése. Így a mai modern világgal ötvözve tovább élhet népünk nemzeti gyökere, aminek szépségét, és értékeit megismertethetjük gyermekeinkkel. Fontos számunkra a népszokások ismerete ahhoz, hogy eldönthessük: hagyományaink közül melyek azok, amelyek beépíthetők az óvodai élet keretei közé erőltetés, a hitelesség megsértése nélkül. Életkoruknak megfelelően ismertetjük meg a gyermekeket a mondókák, gyermekjátékok világával a népi játékokon, mesterségeken keresztül, az óvodában ünnepelhető jeles napok hagyományaival.

Óvodánk kialakult hagyományai jelentősen szolgálják a csoportok közösséggé formálódását és a tartalmas közösségi életet. Erősítik az összetartozást, a „mi óvodánk”, a „mi csoportunk” érzésének alakulását. Hagyományaink nagy része az egész óvodára jellemző, de vannak olyan csoportok is, akik életüket sajátos módon alakították ki az ott dolgozó pedagógusok személyiségétől függően. Törekszünk arra, hogy egy-egy kialakult hagyomány kísérje végig az óvodai élet során az adott gyermek csoportokat. Így kihasználva a néphagyományőrző báb-, illetve zenés műsorok megtekintésének lehetőségét, ezzel is mélyítve és erősítve a hagyományápolást. A családokkal való együttműködés nemcsak a közös óvodai ünnepi alkalmakon való részvételt jelenti, hanem a mindennapok tevékenységeiben, a kapcsolatok alakulásában is jelentős szerepe van, nyitott óvoda vagyunk. A szülők bevonására változatos tevékenység formákat alkalmazunk, ezzel is felkeltve a családok érdeklődését az együttműködésre. Ezen kapcsolatok kezdeményezésében nekünk pedagógusoknak kell, elöl járni, és gondoskodnunk kell arról, hogy a kölcsönös tisztelet és elismerés jellemezze.

- **Cél:**
  A gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlesztése a néphagyomány-ápolás gazdag eszközrendszerével.
- A gyermekekben a hagyományok és a természet iránti fogékonyság megalapozása.
- A tevékenységek folyamán olyan készségek, jártasságok elsajátítása, melyek képessé teszik a gyermekeket a közösségben való együttélésre, és későbbiekben az iskolai életre.
- Új megvilágításba helyezni a család biztonságadó szerepét, megteremteni az egyensúlyt a család és az óvodai nevelés között, gyermek - gyermek, gyermek – pedagógus – szülők kapcsolattartásának szorosabbá tételével.

Óvodapedagógus feladata:

- Az óvodai nevelés általános feladata a gyermekek testi, lelki, értelmi szükségleteinek kielégítése, képességeinek fejlesztése.
- A hagyományőrzés - néphagyományőrzés mindhárom területet átszövi.
- Testi: Népi gyermekjátékok, ügyességi - küzdőjátékok.
- Szociális: Vegyes életkorú gyermekek, testvérek, egymás segítése, kisebbeket tanítgatják nagyobb társaik, közös élmények, játékok, családias légkör.
- Értelmi: Érzékszerveken keresztül tapasztalati úton ismerkednek a gyermekek az őket körülvevő világgal.
- Közös alkotótevékenységek, értelmi képességek fejlesztése, intellektuális élmények.

A naptári év jeles napjaihoz kapcsolódó hagyományok, népszokások, ünnepkörök.

Az intézmény dekorációi is az ünnepkörhöz kapcsolódva valósul meg túlnyomórészt a gyermekcsoportok munkáiból.

Őszi ünnepkör

Október: A hónap eseménye: Betakarítás – Szüret. Mivel a szeptemberi hónap még az óvodába való visszailleszkedés, illetve beszokásról szól. Így október az első hónap, amikor aktívan tudunk programokat szervezni a gyerekekkel. Az egyik ilyen az óvodánkban már hagyománnyá vált szüretelés, amikor is jó idő esetén a nagycsoportos gyerekekkel meglátogatjuk az egyik helyi szőlőskertet autóbusszal és a gyerekek megtapasztalhatják a szüret élményét. Heti projekt keretében az óvodában a szőlő feldolgozásának folyamataival is megismerkedhetnek, mint például a préselés.

- Ekkor érvényesülnek a csoportokban a gazdasági élet ünnepei. Az óvodapedagógusok személyes szabadsága, hogy az őszi betakarítást - szüretet, mustkészítés, gyümölcssaláta vagy zöldségsaláta készítését részesíti előnyben. Ennek záró programja lehet a Szüreti mulatság, táncház.

November:
- Ez az időszak a Márton napi készülődések: libás játékok és közös lámpás készítése erősíti a közösségeket a csoportokban. Ebben a tevékenységben is szabadon választhatnak az óvodapedagógusok, hogy milyen módon mutatják be ezeket a lehetőségeket a gyermekeknek.
- Ebben az időszakban beszéljük meg az Advent ünnepkörét és készülődünk a közelgő ünnepre. Adventi koszorúk készítése.

Téli ünnepkör

December: Mézeskalácsosság

- Ebben a hónapban a mézeskalács készítés van a középpontban. A Gyárkerti épületben indult kezdeményezés a nagymamákkal közös sütögetés, mely nagy sikert aratott, így hagyománnyá vált és minden évben megtartjuk ezt a nagyszülőkkel közös programot. A Napsugár épületben pedig az óvodapedagógusok segítségével ismerkedhetnek meg a gyermekek a mézes tésztával, annak felhasználhatóságával (szaggatás, ütőfázás, díszítés). Együtt gyúrjuk be és sütjük meg a gyermekekkel a kalácsot. Ez a kis ünnepi együttes ráhangolódás előzi meg a Karácsonyt.

- A Mikulás várást együtt élheti meg az óvodai közösség.

- A karácsony ünnepéhez tartozik, hogy ezen a napon együtt élvezhetjük azt az előadást, amit hagyományosan a „városi adventi gyertyagyújtáson”, rendezvényen fellépő csoportok adnak elő a gyermekeknek. Ez után minden csoport a saját szobájában ünnepel. A hagyományokhoz hozzátartozik a szép ruha és a szimbólumok, a karácsonyi teríték, gyertya, csillag, csengő-harang, fenyőág. A pedagógusoknak meg kell mutatni, hogyan lehet az ünnepet átélni. Majd a közösen megélt ünnepi események, az ahhoz kapcsolódó felnőttek előadásai jó lehetőséget adnak arra - bábozás, dramatikus jelenetek, hangszeres játékok alkalmával -, hogy a gyermekek azonosulhassanak az ünnep tartalmával. Így a gyermekek szórakozásnak élhetik meg az ünnepet, ahol ők kapnak valamit, majd idővel már aktív szereplőivé is válhatnak, amiben ők is lehetnek előadók.

- Lucázás népszokások feleleventése, búzaültetés, kedveskedünk a gyerekeknek jó kívánságokkal és bőséghozó jóslásokkal (ebben aktív partnerünk szokott lenni a helyi művészeti iskola pedagógusa is, aki a zene óvodásokkal közösen minden csoport számára kis műsorral kedveskedik a népszokásokhoz kapcsolódóan.)

Január - február: Farsangolás

- Csoportonként megemlékezünk az újévről, jókívánságokat mondunk egymásnak.

- Vízkereszt, ekkor búcsúztatjuk a karácsonyi ünnepkört, eltesszük a díszeket.

- Medvetáncoltató napon hagyományosan „mackónapot” tartanak a csoportok. Ezen a napon a néphagyomány szerint figyelik a medve kibújását vagy visszabújását a barlangból a tavasz eljövetelének jóslására.

A farsangi alakoskodás. Jelmezekbe, maskarákba öltözünk és „elűzzük” a telet.

Kiszebábot készítünk, amelyre az óvoda udvarán állítunk fel, szalagokra felírja minden csoport a saját búját-baját, betegségét, rákötözzük gondunkat, bajunkat majd meggyújtjuk. Vidám mondókák, körjátékok következnek, ahol az óvoda gyermekei és felnőttei vesznek részt. A farsangi mulatozás minden csoportban a saját csoport profilnak megfelelően valósul meg.

Tavaszi ünnepkör

Március: Emlékezés a Magyar nemzet hőseire

A helyi 1948-as emlékműnél látogatást teszünk a gyerekcsoportokkal, ahol minden csoport elhelyezi a saját készítésű szimbólumát (zászló, kokárda), melyeket előzőleg az óvodában vegyes technikákkal készítenek el. Miközben versekkel és dalokkal. idézik fel a forradalom és szabadságharc eseményeit. Ezzel még jobban erősítve bennük a nemzeti identitástudatot. A program része a közeli lovastanya látogatása, ahol a gyermekek megismerhetik korhű öltözéket és abban a korban használt fegyvereket, (kard, ágyú stb.).

Április: Húsvét

- Húsvét ünnepköre. (időpontja változó) Előkészületek: - tojás díszítés különböző technikákkal, pl.: viaszolással.

- festéshez természetes növényi festékanyagok használata: hagyma héja, cékla leve.

- Tojásfa díszítése az óvoda udvarán.

- Húsvéti próza, kreatív alkotás és rajzpályázat: A gyermeki pályaművek értékelése. Mindenki díjazásban részesül, a természetes anyagok felhasználása és a gyermekek tényleges, önálló munkája a fő szempont. Az elkészült alkotásokból kiállítás készül.

- A fiúk a csoportokban locsoló verset tanulnak, meglocsolják a lányokat, akik ezért saját készítésű jelképes ajándékot adnak cserébe.

- A tavasz alkalmas évszak az óvodai kirándulásokra, a természet ébredésének, változásainak megfigyelésére.

Május:

- Édesanyák napja. Az édesanyákat, nagymamákat köszöntjük. A gyerekek verssel és dallal köszöntik őket és ekkor adják át az ajándékokat, amit részükre készítettek.
- Öko – gyermeknap. Hagyománnyá vált óvodánkban, hogy a gyermeknapi vetélkedők, játékok az újrahasznosítással, takarékossággal függenek össze pl.: műanyag palackok, kupakok, kartondobozok hasznosítása. Így a játékokon keresztül az életmódjuk, életszemléletük, tudásuk is fejlődik.

Ezek a programok a pedagógusok egyéniségéhez és elhivatottságához mérten jelennek meg az évkör folyamatában. Természetesen minden tevékenységet a csoportok óvodapedagógusai közösen terveznek és válogatnak ki a gyermekek életkorának és érdeklődésének megfelelően.

Külső kapcsolatok

A pedagógiai program megvalósítását olyan külső kapcsolatok is támogatják, melyek erősítik az óvoda szakmai munkáját és bővítik a gyermekek fejlődését segítő lehetőségeket. A nevelési és oktatási intézmények közötti új horizontális kapcsolatok kialakítása kiemelt szerepet kap, mivel ezek elősegítik a jó gyakorlatok cseréjét, a közös projektek megvalósítását és a módszertani megújulást. Az óvoda együttműködik más óvodákkal, iskolákkal, pedagógiai szakszolgálatokkal és szakmai műhelyekkel, ami hozzájárul a gyermekek fejlődésének következetes, több intézményen átívelő támogatásához.

Bölcsőde

Célunk, hogy a bölcsődéből az óvodába átkerülő gyermek minél zökkenőmentesebben tudjon beilleszkedni az óvodai életbe.

A bölcsődével való kapcsolattartás formája:

- Egymás munkájának kölcsönös megismerésével segíthetjük a gyermeket a zökkenőmentes óvodakezdéshez.
- Részt veszünk egymás szakmai megbeszélésen (kisgyermeknevelő, illetve nevelés tartalmú értekezletek)
- A bölcsődés gyermekeket meghívjuk az óvodai ünnepekre, rendezvényekre.
- Óvodakezdés előtt a leendő óvónők ellátogatnak a bölcsődébe, hogy megismerkedjenek a kisgyermekekkel, és tapasztalatot, ismeretet szerezzenek a zökkenőmentes óvodakezdés megteremtéséhez.

Fenntartó

Az intézmény vezetője az elsődleges személy, kapcsolattartó a fenntartó irányába. A jó viszony a sikeres intézményi eredményeket támogatja. Óvodai rendezvényekre a fenntartói látogatást, érdeklődést szívesen fogadjuk. A személyes kapcsolat munkánk megerősítését segíti.

Kapcsolatunk egyrészt a köznevelési törvényből adódóan és egyéb jogszabályok alapján hivatalos, rendszeres, másrészt pedig támogató, segítő jellegű.

A fenntartóval a törvényes és hatékony működés érdekében rendszeres kapcsolattartás van.

Az óvodavezetés tájékoztatja a fenntartót az intézmény zavartalan működéséhez szükséges eszközökről, feltételekről. Javaslatot tesz az intézményt érintő kérdésekben (költségvetés tervezet, nyári nyitva tartás, és karbantartás és az óvodai beiratkozás időpontja és továbbképzések részleges finanszírozásában) a fenntartó önkormányzatnak.

Kitűzött céljaink megvalósítása során a fenntartó előzetes egyeztetést követően mindig maximálisan támogató együttműködést tanúsít.

Gyermekvédelmi szakszolgálat

Óvodánk együttműködik a gyermekek hátrányos helyzetének és veszélyeztetettségének megelőzésében, megszüntetésében. A megszüntetés érdekében szoros együttműködést alakít ki a Gyermekvédelmi Szakszolgálattal.

A kapcsolattartás formái, tartalma:

Az óvodánk Gyermek és Ifjúságvédelmi Felelősei a gyermekek védelme érdekében, a veszélyeztető tényezők megállapítása esetén támaszkodnak a jelző rendszerre és értesítik a Gyermekjóléti Szakszolgálatot.

Felkérésre részt vesznek a Gyermekjóléti szakszolgálat esetmegbeszélésen.

Kapcsolattartásról folyamatosan értesítik a vezetőket, a felmerülő problémákról rendszeresen beszámolnak.

Idősek gondozó háza

Az együttműködés formái:

Idősek napján műsorral színesítjük hétköznapjaikat**.** Rendezvényeinkre meghívjuk az idős embereket.

Egészségügyi szervezetek

A védőnői hálózat havi rendszerességgel meglátogatja óvodánkat.

Kiugró esetek megjelenésekor konzultálunk az egészségügyi dolgozókkal.

Intézményünk kölcsönös jó kapcsolatot ápol:

- orvosokkal,
- védőnőkkel,
- NÉBIH dolgozóival.

A kapcsolattartás formái:

- Alkalmanként eseti megbeszélések.
- Igény szerint szülői értekezletre szakemberek meghívása.

B-A-Z megyei Pedagógiai Szakszolgálat és Annak helyi tagintézménye

Ők végzik kérésünkre a hozzájuk irányított gyermek képességvizsgálatát, 3-5 évesek kötelező logopédiai szűrését. Szakembereik biztosításával részt vesznek a gyermek felzárkóztatásában intézményünkben, és a gyermek iskolaérettségének vizsgálatában. Rendszeresen igénybe vesszük az intézet szolgáltatásait.

Folyamatosan jelen vannak intézményünkben a következő szakemberek:

- Logopédus

- Fejlesztő pedagógus

- Gyógypedagógus

- Tehetséggondozó szakember

Szakmai szervezet: pedagógiai oktatási központ

Folyamatosan figyelemmel kísérjük a kínált szakmai továbbképzéseket, előadásokat, különböző szakmai programokat, és igyekszünk részt venni azokon. A komplex ellenőrzési rendszerhez kapcsolódó látogatások előkészítéséhez, sikeres lebonyolításához a szaktanácsadó segítségét igénybe vesszük szakmai tevékenységek fejlesztése érdekében.

Iskolák

Támogatjuk a helyi iskolákkal való kapcsolattartást beiskolázás előtt és azt követően is. E kapcsolatban arra törekszünk, hogy a nevelők megismerjék azt a szándékunkat, hogy a gyermeket játékos formában egyéni képességének megfelelően fejlesszük, formáljuk az óvodában, hogy az iskolára való alkalmasság kritériumainak megfeleljen.

Kapcsolattartás formái:

- Szüreti napok az iskolában
- Nyílt nap az óvodában
- Nyílt napok az iskolákban
- Sport rendezvény az iskolásokkal
- Óvodai ballagás

Közművelődési intézmények

A közművelődési intézményekkel – Szerencsi Művelődési Központ és Könyvtár – való folyamatos, hagyományteremtő kapcsolattartásunk célja az, hogy ezen intézmények sajátos lehetőségeit tudatosan használja fel az óvodapedagógus a nevelő munkában.

A kapcsolattartásban a kölcsönös nyitottság érvényesüljön. Egyeztetést követően választunk az intézmények program ajánlataiból.

A kapcsolattartás formái:

- gyermekműsorok (báb-, zenés-, prózai előadások) látogatása,
- könyvtárlátogatások,
- múzeumlátogatások,
- kiállítások látogatása.

Egyházak

Intézményünkben épületenként szülői igényfelmérés alapján biztosítjuk a hitéletre nevelést.

Német nemzetiségi önkormányzat

Az identitástudatot erősítő jó kapcsolatot ápolunk a helyi kisebbségi önkormányzattal.

Folyamatosan a jó kapcsolattartásra törekszünk. Ennek szellemében a nemzetiségi találkozókon fellépünk a német nemzetiségi csoporttal, a nemzetiségi önkormányzat tárgyi eszközfejlesztéssel támogatja a csoportot és az intézményt.

A német nyelvterületeken lévő testvérvárosok gyakran ellátogatnak óvodánkba.

Kapcsolat a Gyámügyi Hivatallal és a gyermekvédelmi szervekkel

Az óvoda feladata a gyermekek testi, lelki biztonságának megőrzése, veszélyeztetettség megelőzése, felmérése.

A kapcsolattartás célja a problémák korai felismerése és a gyermekek érdekében a szükséges intézkedések összehangolt megtétele. Az óvodapedagógus a gyermekvédelmi támogatón keresztül értesíti a megfelelő hatóságot, ha a gyermek fejlődését, biztonságát, vagy jólétét veszélyeztető körülményt észlel.

Az együttműködés alapja a bizalom, titoktartás, valamint a gyermek mindenek felett álló érdekének érvényesítése.

Óvodapedagógus feladata:

- a gyermek rendszeres megfigyelése és fejlődésének dokumentálása.
- veszélyeztetettségének korai felismerése
- problémák jelzése a gyermekvédelmi támogatónak és az intézményvezetőnek,

- együttműködés a gyámügyi szakemberekkel,
- szülőkkel való együttműködés és kommunikáció a megelőzés érdekében,
- titoktartás és a gyermekek jogainak tiszteletben tartása minden helyzetben.

Családsegítő hálózat

Cél:

- a gyermekek harmonikus fejlődésének támogatása családi és intézményi szinten
- szülők segítése a nevelési nehézségek felismerésében és megoldásában
- a prevenció erősítése problémák megelőzése, veszélyeztetettség megszüntetése
- szociális hátrányok kompenzálása a gyermekek esélyegyenlőségének elősegítése
- hatékony információ áramlás és beavatkozás biztosítása a gyermek érdekében
- a szülők és az intézmény közötti bizalom erősítése a családsegítő közreműködésével

Óvodapedagógus feladata:

I. Kapcsolatfelvétel és kommunikáció

- rendszeres kapcsolat kialakítása a családsegítő szolgálattal
- az aktuális problémák megbeszélése közös célkitűzés

II. Megfigyelés és jelzés

- a gyermek folyamatos megfigyelése
- szükség esetén jelzés a családsegítő felé a veszélyeztetett gyerekről

III. Esetmegbeszélések, konzultáció

- közös megbeszélések szervezése az óvodapedagógus a család és a családsegítő között
- egyéni fejlesztési segítő terv kidolgozása és követése

IV. Támogató tevékenységek szervezése

- a családsegítő által javasolt programok, fejlesztések beépítése az óvodai életbe
- szükség esetén további szakemberek pszichológus és fejlesztő pedagógus

V. Dokumentáció és visszacsatolás

- a kapcsolattartásról feljegyzések és jegyzőkönyvek vezetése

VI. Eredmények és változások visszajelzése a családsegítő felé

VII. Óvodai nyílt napra családsegítő partner meghívása.

Egészségügyi és gyermekvédelmi kapcsolatok

Védőnői kapcsolattartás

A védőnői tisztaság vizsgálat meghatározott rendszer szerint történik

Óvodai beiratkozást megelőzően a vezető egyeztet a várható óvodaköteles gyermek létszámról.

Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése

Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése, ellátása

Fogalma: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszédfogyatékos, több fogyatékosság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

Az óvodai nevelés a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik, fejlődik az alkalmazkodó képességük, az akarat erejük, az önállóságra törekvésük, az érzelmi életük, az együttműködés.

A sajátos nevelési igény kifejezi:

- a gyermek életkori sajátosságainak a fogyatékosság, az autizmus spektrum zavar vagy egyéb pszichés fejlődési zavar által okozott részleges vagy teljes körű módosulását,
- a képességek részleges vagy teljes kiesését, fejletlenségét, eltérő ütemű fejleszthetőségét.

A sajátos nevelési igény a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, illetve kiegészítő fejlesztő, korrekciós, habilitációs, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teszi szükségessé.

A gyermekek habilitációs, rehabilitációs célú fejlesztésének az alapja a szakértői bizottság szakértői véleménye.

Az óvodai nevelőmunka során figyelemmel kell lenni arra, hogy:

- a sérült kisgyermek harmonikus személyiség fejlődését az elfogadó, az eredményeket értékelő környezet segíti;
- a gyermek iránti elvárást fogyatékosságának, autizmus spektrum zavarának vagy egyéb pszichés fejlődési zavarának jellege, súlyosságának mértéke határozza meg;
- terhelhetőségét biológiai állapota, esetleges társuló fogyatékossága, személyiségjegyei befolyásolják.

A habilitációs, rehabilitációs tevékenység

A habilitációs, rehabilitációs egyéni és/vagy csoportos fejlesztés elsősorban gyógypedagógiai kompetencia, amely kiegészül a társszakmák – pszichológiai, orvosi – terápiás együttműködésével. Az egyéni fejlesztési terv elkészítéséhez a gyermek sajátos nevelési igényének megfelelő szakképzettséggel rendelkező gyógypedagógus, konduktorpszichológus, orvos együttműködése szükséges.

A közös céljai és feladatai:

A fejlesztés céljait minden esetben a fejleszthetőséget megfogalmazó pedagógiai-gyógypedagógiai- orvosi-pszichológiai komplex vizsgálat diagnózisára, javaslataira kell építeni.

- A mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), értelmi vagy beszédfogyatékosságból, több fogyatékosság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékosságból, autizmus spektrum zavarból, illetve egyéb pszichés fejlődési zavarból fakadó hiányzó

vagy sérült funkciók kompenzálása vagy helyreállítása, a meglévő ép funkciók bevonásával,

- Törekvés a különféle funkciók egyensúlyának kialakítására.
- A szükséges speciális eszközök elfogadtatása és használatuk megtanítása.
- Az egyéni sikereket segítő tulajdonságok, funkciók fejlesztése.
- Az egyes területeken kimagasló képességeket mutató gyermek támogatása.

A habilitációs, rehabilitációs tevékenységet meghatározó tényezők:

- A sajátos nevelési igény típusa, súlyossága.
- A sajátos nevelési igény kialakulásának, diagnosztizálásának és a speciális ellátás megkezdésének ideje.
- korai fejlesztésben és gondozásban részesült gyermek esetében a korai időszak fejlődésmenete.
- A gyermek
  - életkora, pszichés és egészségi állapota, rehabilitációs műtétei,
  - képességei, kialakult készségei,
  - kognitív funkciói, meglévő ismeretei,
  - családi háttere.

Mindezek alapján a fejlesztés magába foglalja a vizuális, akusztikus, taktilis, mozgásos észlelés folyamatait, a motoros képességek, a beszéd- és nyelvi készségek és az értelmi képességek fejlesztését. Az egyes sajátos nevelési igény típusok függvényében más-más terület kap nagyobb hangsúlyt.

A gyermekcsoport esetén a megállapított fogyatékosságok mindegyikére tekintettel kell lenni.

Intézményünk az Alapító Okiratában foglaltaknak megfelelően az alábbi SNI gyermekek együttnevelését, befogadását támogatja:

Az óvodai nevelés, és a sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése a teljes óvodai életet magában foglaló foglalkozások keretében folyik.

A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelésének megvalósítása:

Személyi feltételek biztosítása:

Az együttnevelésben résztvevő szereplők: a család, a gyermek, a gyermekközösség, az óvodapedagógus, a gyógypedagógus, a nevelőtestület. A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztését integrált keretek között a gyermek sajátos nevelési igényéhez igazodó, lehetőleg integrált fejlesztésben tapasztalatokkal rendelkező gyógypedagógus, gyógytestnevelő, fejlesztő pedagógus is segíti. Közreműködik az óvodapedagógusok integrációra való felkészítésében, tanácsadásban, a szülők és az óvoda közötti együttműködésben. Segít a helyi feltételek és a gyermek egyéni szükségleteinek összehangolásában.

A szakmai, pedagógiai feltételek biztosításához alapvető:

- pedagógiai, szakmai felkészültség, a pedagógusok részvételének támogatása az óvodai integrációt segítő szakmai programokon, akkreditált továbbképzéseken,

- magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség) és az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkező óvodapedagógus,
- érvényesül a habilitációs, rehabilitációs szemlélet és a sérülésspecifikus módszertani eljárások alkalmazása,
- személyes elkötelezettség,
- stabil, egymás munkáját ismerő és elismerő kapcsolatteremtésre és kapcsolattartásra nyitott nevelőközösség (gyógypedagógussal is),
- gyermek centrikus pedagógiai munkát segítő dolgozók.

Az együttnevelés során az óvodapedagógus feladatai:

- külön gondot fordít arra, hogy a gyermek minden segítséget megkapjon hátrányainak leküzdéséhez,
- szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít, individuális módszereket, technikákat alkalmaz,
- a tevékenységek tervezése, megvalósítása során a szakértői véleményben foglalt javaslatokat figyelembe veszi, eljárásait a gyermek szükségleteihez igazítja,
- egy,egy nevelési helyzet, probléma megoldását kreatívan kezeli, alternatívákat keres,
- alkalmazkodik az eltérő képességekhez, viselkedéshez,
- együtt működik a gyermek fejlődése érdekében a szakemberekkel, a pedagógiai folyamatokba beépíti iránymutatásaikat, javaslataikat,
- annak felismerése, hogy a sajátos nevelési igényű kisgyermek egyes területeken kiemelkedő teljesítményre is képes,
- rugalmas szervezeti keretek kialakítása a sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni foglalkoztatásának megvalósulásához,
- az óvoda pedagógusai a szülők felé megfelelő tájékoztatása a sajátos nevelési igényű gyermek befogadására, együttműködés a sajátos nevelési igényű gyermek családjával,
- a befogadó óvoda vezetője támogatja a pedagógusok részvételét az óvodai integrációt segítő szakmai programokon, akkreditált továbbképzéseken.
- Réteg Szülői értekezlet a szakszolgálat dolgozóival, szervezése
- Gyógypedagógussal való konzultáció: SNI gyermek szüleivel való együttműködés, kooperáció erősítése.
- Szakmai támogatás, szakmai konzultáció, esetmegbeszélés az óvodán belül: Cél: segítségnyújtás a befogadó pedagógiai környezet kialakításában, és a speciális bánásmódhoz, tanácsadói támogatás pl.: PSZK
- Szakmai támogatás, konzultáció a külső partnerekkel.

Csoportszervezés elvei:

Inkluzív formában, csoportonként maximum két-három SNI-s gyermek lehet, hogy minden gyermek megkaphassa a figyelmet, hogy fejlesztése eredményes legyen. Külön gondot fordítunk arra, hogy a gyermek minden segítséget megkapjon hátrányainak leküzdéséhez. A fejlesztés szervezeti keretének megválasztását, az alkalmazott speciális módszert – és eszközrendszert minden esetben a gyermek állapotából fakadó egyéni szükségletei határozzák

meg. Speciális tevékenységek megvalósításakor a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztésének igényeit figyelembe vesszük.

Sikerkritérium: A gyermek közösségbe való beilleszkedése, egyenlő hozzáférése a tevékenységekhez, önmagához mért fejlődése.

A rendelkezésre álló tárgyi feltételek biztosítása:

- Az integráltan nevelt gyermek számára biztosítani kell mindazokat a speciális eszközöket, egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs és rehabilitációs ellátást, melyre a szakértői bizottság javaslatot tesz.
- Az egyéni szükségletekhez igazodó környezet, speciális bútorok biztosítása.
- Az egyéni szükségletekhez igazodóan speciális segédeszközök használata; a segédeszközök elfogadtatása, azok következetes használatára és megóvására nevelés.
- A gyógypedagógus által javasolt speciális fejlesztőeszközök és mindennapi tevékenységet segítő eszközök biztosítása.
- Esetenként a logopédiai szobában történik az egyéni foglalkozás.
- Szakkönyvek beszerzése.

A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermekek óvodai nevelése

A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermeknél a mozgásszervrendszer veleszületett vagy szerzett károsodása és/vagy funkciózavara miatt jelentős és maradandó mozgásos akadályozottság áll fenn, melynek következtében megváltozik a mozgásos tapasztalatszerzés és a szocializáció. A különleges gondozási igényt meghatározza a károsodás keletkezésének ideje, formája, mértéke és területe.

A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott és halmozottan fogyatékos mozgáskorlátozott) gyermek óvodai nevelése során **kiemelt feladat a mozgásos akadályozottságból eredő hátrányok csökkentése, megszüntetése, a speciális, egyénre szabott eszközök használatának kipróbálása, megtanítása, s ezek segítségével a tágabb és szűkebb környezet minél sokrétűbb megismertetése, és ily módon az életkornak megfelelő tapasztalatszerzésre, a megtanult mozgás alkalmazására nevelés.**

Az óvodában biztosítani kell a gyermek állapotához igazodó megfelelő mozgás- és életteret (az ehhez szükséges akadálymentes környezetet, sajátos technikai eszközöket, például lejtő, kapaszkodó), mindig szem előtt tartva az önállóságra nevelés elvét.

Az egészségügyi és pedagógiai célú habilitáció, rehabilitáció és a terápia feladatait, valamint a mozgásnevelést az óvodai tevékenységek körébe kell beépíteni. Az elsajátított mozgásminták rögzítése, a szükséges korrekciós helyzetek alkalmaztatása a napirend egészét átszövő feladat.

Óvodáskorú mozgáskorlátozott gyermek fejlesztése, nevelése speciális szempontok figyelembevételét kívánja, az óvodai nevelés valamennyi területén.

- Óvodáskorban előtérbe kerül az életkori sajátosságoknak megfelelő tartási és mozgási funkciók segítése, a hely- és helyzetváltoztatás és a manipuláció javítása a nagy- és finommozgások célirányos fejlesztésével, az írás megalapozását célzó egyéb fejlesztésekkel.
- A meglévő funkcióknak, a család igényeinek megfelelően, és velük együttműködve szükséges az önellátási funkciók fejlesztése, az életkornak megfelelő mindennapos tevékenykedtetés.

- Szükség lehet a játékhoz használt tér átalakítására, a játéktevékenység egészének, esetleg egyes részeinek adaptálására.
- Fontos feladat a mozgáskorlátozott gyermek bevonása minden nyelvi és kommunikációs képesség fejlesztését célzó tevékenységbe, szükség lehet sajátos fejlesztési célok kitűzésére, esetleg a logopédussal való együttműködésre.
- Az óvodás életkor kiemelt tevékenysége az éneklés, így a mozgáskorlátozott gyermek fejlesztésébe is beépítendő. Pozitív hatása előnyösen befolyásolhatja a mozgásfejlődést is (pl. elősegíti a test ellazulását), társas cselekvést jelent, fejleszti a ritmus- és tempó érzékelést. A tevékenységek végzése közben szükséges lehet speciális testhelyzet felvétele, esetleg a gyermek állapota által meghatározott adaptált eszközök (hangszerek) használata.
- Fontos a kézfunkciót és a manipulatív tevékenységek segítését célzó megfelelő testhelyzet megtalálása, a kóros izom fokozódások, együttmozgások leépítése, szükséges lehet adaptált eszközök használata, esetleg az eszközök rögzítése, a finommotorika és grafomotoros képességek célirányos fejlesztése.

A látási fogyatékos (látássérült) gyermek fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során

A látássérült gyermekek a nevelés szempontjából lehetnek: vakok, aliglátók és gyengénlátók. A speciális, gyermekre szabott pedagógiai program meghatározója a látásélesség mellett: a látássérülés kóroki tényezője, a látássérülés bekövetkezésének időpontja, és a látássérüléshez esetleg csatlakozó egyéb fogyatékosság, rendellenesség.

Kiemelt feladat

- A gyermek segítése a közös játékban, a közösséghez való alkalmazkodásban, a viselkedési formák megtanulásában és gyakorlásában, a közösség előtti szereplésben,
- Az önkiszolgálás megtanítása,
- A tárgyak és helyük megismertetése,
- Mozgásnevelésükben kiemelten fontos a testkultúra kialakítása, a tartáshibák megelőzése, a helyes testtartás megtanítása, majd folyamatos fejlesztése,
- A vak gyermekek fejlesztésében hangsúlyos a zenei nevelés, mely egyszerre fejleszti a hallást és a mozgást,
- Az önkiszolgálás terén életkoruk és sérültségük mértéke szerinti önállóság kialakítása,
- A környezetük valósághű megismerése széles körű érzékeltetéshez, a biztonságos téri tájékozódás támpontokhoz kötötten valósítható meg,
- Az eszközök kiválasztásánál – színek helyett – elsődleges szempont a jól tapinthatóság biztosítása,
- A környezet kialakításakor tapintható jelzések alkalmazása, a bútorok lehetőség szerinti állandó rendje javasolt,

Az adott szembetegségre vonatkozóan mindvégig figyelembe kell venni a látássérült gyermek fizikai terhelhetőségének korlátait.

A gyengénlátó gyermekek óvodai nevelése

- Nevelésük speciális optikai eszközök segítségével a vizuális megismerés útján történik,
- Kiemelten fontos a testtartási hibák megelőzése, a helyes testtartás megtanítása, az ehhez szükséges környezet (pl. dönthető asztallap, egyéni megvilágítás) biztosítása.

A gyengénlátó gyermek fejlesztésének kiemelt területei:

- Látásnevelés: a látás használatának megtanítása a távoli és a közeli környezetben.
- A nagymozgás fejlesztése: mozgáskoordináció, mozgásbiztonság.
- Térbeli tájékozódás a látás felhasználásával.
- A finommozgás fejlesztése: a kézügyesség fejlesztése, az írás előkészítése.
- A látás-mozgáskoordináció fejlesztése: finommozgások és nagymozgások esetében egyaránt.
- Az érzékelés egyéb területeinek fejlesztése
- A hallási figyelem és megkülönböztető képesség segíti a tájékozódást, tanulást.
- A tapintás által szerezhető információk kiegészítik a tárgyak tulajdonságairól szerzett ismereteket.

A hallási fogyatékos (hallássérült) gyermek fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során

A hallássérült gyermekek óvodai nevelésének központi feladata – a korai pedagógiai és audiológiai gondozásra építve – a nyelvi kommunikáció megalapozása, megindítása, fejlesztése. A fejlesztés eredményességét döntően meghatározza, hogy a gyermek az óvodába lépés időszakában milyen beszédmegértési, beszéd készenléti állapotban van. Ez függ a hallás állapottól és a beszéd kialakulását egyénenként is nagymértékben és eltérő módon befolyásoló egyéb tényezőktől (például kognitív és pszichés állapot, szociokulturális környezet korai és optimális pedoaudiológiai ellátástól stb.).

Az anyanyelvi-kommunikációs fejlesztés az óvoda egész napi tevékenységében megjelenik. Minden, a szocializációt hatékonyan segítő munkajellegű tevékenységbe be kell vonni a hallássérült gyermekeket.

A fejlesztés feladatai:

A hallássérült kisgyermek eredményes fejlesztésének feltétele a gyermeket körülvevő környezet minden elemében a nyelvi kommunikáció helyzetekhez kötött alkalmazása, szükség esetén a beszédértést és a konkrét megnyilvánulást segítő egyéb eszközrendszerek használata, valamint a családi szociális háttér bekapcsolása a kommunikáció-fejlesztés rendszerébe.

A hallásukat műtéti úton helyreállított/létrehozott (pl. cochlea implantált) hallássérült gyermeknél – egyik vagy mindkét oldalon végzett hallásjavító műtét után – fizikai értelemben közel ép hallás mérhető.

Fejlesztésük stratégiája döntően a beszédhallásra alapozott módszerek alkalmazásával történik. Beszédértésük, hangzó beszéd produkciójuk fejlődése hasonlóságot mutat a hallók beszédfejlődésével.

Fejleszthetőségük, fejlődési ütemük döntően függ a műtét időpontjától. a család aktív együttműködésétől. A minél korábban végzett hallásjavító műtét előtti és utáni pedagógiai habilitációs és rehabilitációs fejlesztés, szülői támogatás, foglalkozás – valamint azzal párhuzamosan –, az audiológiai gondozás eredményezi a nyelvi fejlődés gyorsabb, magasabb szintű elsajátítását.

A **hallássérült** kisgyermek eredményes fejlesztésének feltétele a gyermeket körülvevő környezet minden elemében:

A nyelvi kommunikáció megindítása, és/vagy fejlesztése, a kommunikációs igény és tevékenység állandó erősítése,

- szükség esetén a beszédértést és a konkrét megnyilvánulást segítő egyéb eszközrendszerek használata,
- A kognitív funkciók és az érzelmi élet fejlesztése, alapvető önkiszolgálási szokások elsajátítása, az aktív nyelvhasználat építése,
- A beszédértés, szókincs, szájról olvasási készség fejlesztése,
- A családi szociális háttér bekapcsolása a kommunikáció-fejlesztés rendszerébe.

Enyhén értelmi fogyatékos gyermekek óvodai nevelése

Egészséges társakkal való együttneveléssel az együttműködés, a kommunikáció fejlődésének segítése. Ingergazdag környezet biztosítása, élménylehetőségek. Alapvető magatartási, viselkedési szabályok megismertetése, gyakoroltatása. Folyamatos gyógypedagógiai megsegítés – utazó gyógypedagógus által.

Fejlesztésüknél figyelembe kell venni:

Kognitív képességek terén az észlelési folyamatok – különösen a vizuális és auditív észlelés – érintett.

Emlékezet problémáknál a bevésés, felidézés, rövid - -és hosszútávú memória területén egyaránt jelentkezhet.

A figyelem -ezen belül a koncentráció terjedelem és intenzitás, - valamint a logikai műveletekkel kapcsolatos nehézségek (problémalátás) egyaránt figyelmeztető jelek.

A kommunikációs képességekben nehézségek mutatkozhatnak a beszédértés, szókincs, szóbeli közlés, hangképzés, grammatikai szerkezetek, szövegalkotás, metakommunikáció és az önkifejezés terén is.

A motoros és orientációs képességek területén az izomtónus , a nagy – és finommozgások, a cselekvéstervezés – és irányítás, a térbeli tájékozódás és az időbeli tájékozódás hiányosságai mutatkoznak.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Felveszi a kapcsolatot az értelmileg akadályozott gyermek szüleivel.
- Információt küld a gyermek értelmi fogyatékosságáról (ismerje meg a gyermek szakértői véleményét).
- Felveszi a kapcsolatot a megfelelő szakirányultsággal rendelkező gyógypedagógussal és az együttnevelést segítő szakemberekkel.
- Az óvoda pedagógiai programja alapján nevelési tervet készít, szükség esetén egyéni fejlesztési tervet ír.
- Felkészíti a csoportjába járó gyermekeket az értelmileg akadályozott gyermek fogadására, elfogadására, a tolerancia kialakítására, a másság elfogadását segítő játékok szervezése.
- Fontos a pedagógus viselkedése, türelmes egyénisége.
- A közösségi élet szempontjából fontos, hogy a pedagógus megtanítsa az értelmileg akadályozott gyermek számára is a szociális viselkedés alapvető szabályait. (köszönés, dolgok kérése és megköszönése).
- Kapjon a fejlettségi szintjének megfelelő feladatokat.

- Nyújtson segítséget az önkiszolgálás területén.
- Fontos minden önálló tevékenység megdicsérése, ami ösztönzi a gyermeket az önálló feladatvégzésre.
- Étkezés közbeni helyes viselkedési mód és étkezési szokások tanítása.
- A higiénés szokások alakításánál vegye figyelembe, hogy az értelmileg akadályozott gyermek nem tudja pontosan végrehajtani a mozdulatokat és figyelme könnyen terelődik.
- Megfelelő magatartásminta nyújtása a pedagógus részéről.

Akadályozott beszédfejlődésű gyermek fejlesztésének feladatai: (Beszédfogyatékos gyermek)

Beszédfogyatékos az a gyermek, akit a szakértői bizottság a komplex vizsgálata alapján annak minősít. Jellemző a gyermekre, hogy az anyanyelv elsajátítás folyamata akadályozott, a gyermek életkorától eltérő. A beszédfogyatékos gyermek szenzoros, motoros vagy szenzomotoros problémája, illetve a beszédproblémához társuló megismerési nehézségek és viselkedés zavarok miatt eltérően fejlődik.

Fejlesztésének feladatai:

- A fejlesztés az anyanyelvi nevelést középpontba állító intenzív, komplex nevelési környezetben valósulhat meg.
- Az ismeretszerzést sokoldalú tapasztalatszerzést biztosító módon, cselekvésbe ágyazott játékos módszerekkel tesszük lehetővé, fejlesztve ezáltal a gyermek személyiségét és társas kapcsolatait is.
- Kiemelt feladatnak tartjuk az aktív nyelvhasználat és a kommunikáció kialakítását, az értelmi fejlesztést, a mozgás és az észlelési funkciók, valamint a vizuomotoros koordinációs készség javítását, az érzelmi élet fejlesztését.
- Az óvodai nevelés során az anyanyelvi nevelés, a mozgás, a kommunikáció, illetve a vizuomotoros koordinációs készség fejlesztése fontos feladat.

Az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermek

Az autizmus spektrum zavar jellegzetessége a társas viselkedést, a kölcsönösséget igénylő kommunikációt és a rugalmas viselkedésszervezést megalapozó kognitív készségek minőségi károsodása, amely jellegzetes viselkedési tünetekben nyilvánul meg. Jellemző az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermekekre az egyenetlen képességprofil. Előfordulhat ép intellektus mellett és értelmi sérülés mellett is. A fejlődési zavar áthatja a gyermek fejlődését átlagos vagy átlag feletti intellektusnál is. A fejlődési zavar a megismerési funkciókat és a társas viselkedés fejlődését érinti leginkább. Gyakori a nyelv hiánya, megkésett fejlődése.

A korai habilitációs terápia egyes tünetek kialakulását csökkentheti, a fejlődési eltéréseket csökkentheti. Ennek eredményeként a gyermek óvodába lépéskor már rendelkezhet korlázott mennyiségű, de célszerűen használt augmentált (vizuálisan segített) kommunikációs eszköztárral.

A korai fejlesztés hiányában az óvodai fejlesztés fő iránya:

- a kommunikáció megindítása
- a viselkedésproblémák, gondolkodási készségek terápiája
- korai elemi készségek kialakítása (szobatisztaság, önkiszolgálás, evés-rágás)
- *Jól beszélő, jó értelmi képességekkel rendelkező autizmus spektrum zavarban szenvedő gyermek fejlesztése az óvodában:*

- kommunikációs, szociális és kognitív fejlesztést kiemelten kezeljük
- a természetes élethelyzeteket használjuk fel a fejlesztésre
- szoros együttműködést alakítunk ki a családdal
- óvodai környezetet alakítjuk a gyermek szükségleteihez igazodva

Az óvodapedagógus főbb feladatai az autizmus spektrum zavarral élő gyermek fogadásával, óvodai nevelésével kapcsolatban:

- Fontos az óvodapedagógus természetes viselkedése.
- Legyen türelmes az autizmus spektrum zavarral élő gyermekkel.
- Segítse a gyermek beilleszkedését.
- Differenciálással biztosítani kell az egyéni haladási ütemet.
- Törekedjen az autizmus spektrum zavarból eredő hátrányok miatti kirekesztettség elkerülésére, az önbizalom megerősítésére.
- Egyes területeken szükség lehet az ismeretanyag szűkítésére.
- Fontos a tartalmak lényegi és mélységi megértésére, az ismeretek változatos helyzetekben való alkalmazására törekedni.
- Az egyes óvodai tevékenységekben való részvételt egyénre szabott motivációs rendszerrel lehet elérni. Folyamatosan törekedni kell a külső motiváció belső motivációvá való fokozatos átépítésére.
- Mivel az óvodapedagógus elhangzott instrukcióit az autizmus spektrum zavarral élő gyermekek nem feltétlenül vonatkoztatják magukra, szükség lehet egyéni instrukciók megfogalmazására. Az instrukciók rövid, lényegre törő, egyszerű mondatokból álljanak.
- Az óvodapedagógus törekedjen az elvárásokat, szabályokat, a tevékenységeket, valamint a feladatvégzésre szánt idő előrehaladását látható módon vizuális eszközökkel (pl. képkártyák segítségével) jelezni.
- Direkt módon tanítsa a gyermeket saját tevékenysége megtervezésére, apró lépésekre való lebontásra.
- A kirándulások, táborok, ünnepek, az autizmus spektrum zavarral élő gyermekek számára ijesztő, kellemetlen élményt jelenthetnek, ezért ezeket az eseményeket nagyon körültekintően, szükség esetén a család bevonásával kell megtervezni. Minden esetben mérlegelni kell a rendezvényen való részvétel előnyeit és hátrányait.

A fejlődés egyéb pszichés zavarával (súlyos tanulási, figyelem-vagy magatartásszabályozás zavarral) küzdő gyermek

A sajátos nevelési igényű gyermekek e csoportját a különböző súlyosságú és komplexitású részképesség- zavarok vagy azok halmozott előfordulása jellemzi.

Fejlesztésük az óvodában:

- különös gondot fordítunk a tevékenységet meghatározó állandó keretek, szabályok megtartására
- kihasználjuk a pozitív visszajelzés, a dicséret fejlesztő hatását
- kiemelt területként kezeljük a kognitív és az emocionális-szociális képességek fejlesztését, elősegítve a beilleszkedést, az iskolára való felkészülést
- fejlesztésük a szakértői véleményben foglalt képességprofilra alapozott egyéni fejlesztési terv szerint valósul meg
- a fejlesztés a szülő aktív bevonásával történik
- a másodlagos zavarok, inadaptív –teljesítménykudarcok miatt kialakuló- viselkedés kialakulását igyekszünk megelőzni

Magatartási zavarban szenvedő, autisztikus kisgyermek fejlesztésének feladatai:

- Az óvodai nevelés elsődleges feladata a kommunikációs, szociális és kognitív habilitáció, terápia.
- Ennek érdekében fontos a természetes élethelyzetek kihasználása a fejlesztésre, egyénileg motiváló, speciálisan a gyermek szükségleteihez alkalmazkodó módon.
- Az óvodai fejlesztés minden esetben pszichológiai képességmérés, fejlődési szint és szociális adaptáció követése alapján, egyéni tervekkel történik, speciális módszerekben képzett szakemberek segítségével.

Minden sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése szakember bevonásával történik, a fejlesztési tervet az óvodapedagógus, és a szakember együttesen készíti el.

A sajátos nevelési igényű gyermek beiskolázása szakértői vélemény alapján történik.

Az SNI gyermek fejlődésével kapcsolatos dokumentáció vezetése:

Az SNI gyermekkel érkező dokumentumok:

- szülői dokumentumok,
- az egészségügyi ellátás dokumentumai,
- szakvélemények,
- szakértői vélemények,

valamint pszichológiai és pedagógiai státusz dokumentumai:

- szakértői vélemény,
- a szakértői javaslat száma,
- irattári száma.

Az SNI gyermekkel kapcsolatos tanügyi dokumentumok:

- egyéni fejlődési napló,
- egyéni fejlesztési terv,
- tudásszintmérő,
- csoportnapló,
- nevelési év végi értékelés.

Szakmai dokumentumok:

- Alapító okirat,
- SZMSZ,
- Helyi Pedagógiai Program,
- Gyermekvédelmi dokumentumok összessége.

Az SNI gyermek fejlődésével, készség és képesség fejlesztésével összefüggő dokumentumok:

- a lehetséges fejlesztési eljárások, terápiák bemutatása,
- folyamatdiagnosztika,
- az egyéni fejlesztési terv,
- pedagógiai vélemény összegyűjtése,
- vonatkozó törvények és rendeletek részletei, az értelmezéshez szakszavak szótára.

Az SNI gyermek integrálásának a pedagógiai gyakorlat, /folyamata:

- Az eltérő fejlődésű kisgyermek szakértői vizsgálatát előkészítjük.
- Tájékoztatjuk a gyermek szüleit az őket megillető jogokról.
- Az SNI gyermek kontrollvizsgálatát figyelemmel kísérjük.
- A kisgyermek sérüléséhez igazodóan a szakértői véleményben előírt szakirányú végzettségű gyógypedagógust alkalmazzuk.
- Előkészítjük a kisgyermek óvodai fejlesztési tervét.
- Megszervezzük a rehabilitációs foglalkozásokat.
- Megszervezzük a fejlesztő foglalkozásokat (gyermekenként heti 1-2 alkalom, 30 percben

Kiemelten figyelünk a gyermekek bevonására az alábbi területeken:

- játék
- verselés, mesélés, dramatikus játék
- ének, zene énekes játék, gyermektánc
- rajzolás, festés, mintázás, kézimunka
- mozgás
- a külső világ tevékeny megismerése
- munka jellegű tevékenységek
- figyelünk hogyan alakul az SNI gyermek társas kapcsolata.

Fél évente a gyermek fejlődését áttekintjük, közösen a szülő, a gyógypedagógus, óvodapedagógus segítségével, a szülő a fejlődési naplóban félévente aláírásával jelzi, hogy megismerte a gyermek fejlődésének jellemzőit.

A gyermeki fejlődés nyomon követésének ajánlott szakaszai:

- Óvodával való ismerkedés szakasza.
- A fejlődés nyomon követése féléves időkeretben, ajánlás az egyes gyermekre és csoportra irányuló értékelési rendszerünk hatékonyságának elemzésére középső és nagycsoportos gyermekek számára.
- A fejlődés áttekintése 5 éves korban.
- Utánkövetés.

Beilleszkedési, tanulási, magatartási zavarral küzdő gyermekek nevelése

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek (BTMN) az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

Cél: a szakértői bizottság szakvéleménye alapján a differenciáló pedagógia és szakszolgálat bevonásával a fejlődés megindítása, elősegítése, felzárkóztatás.

A BTMN-es gyermek fejlesztéséhez szakértői bizottság szakemberei (pszichológus, logopédus, fejlesztő pedagógus, mozgásterapeuta) megfelelő terápiát, fejlesztést javasolnak, melyek lehetnek logopédiai-, mozgás-, grafomotoros fejlesztés, diszlexia prevenció, pszichoterápia.

Általában a gyermekek óvodapedagógusi kezdeményezésre kerülnek kivizsgálásra.
Az óvodapedagógusok hamar felfigyelnek az eltérő magatartási, érzelmi jellemzőkre.
A magatartászavarok megjelenési formái és okai:

- az idegrendszer súlyos éretlensége,
- a családi szocializáció problémája,
- fimota, (figyelemzavar - mozgászavar –tanulás zavar)

Tanulási zavarok, (érzékelés, észlelés, a mozgás, a beszéd, az emlékezet, figyelem, a gondolkodás eltérő működése).

A tanulási zavarok okai:

- nem megfelelő mozgásfejlődés (lassú fejlődés, egy-egy fázis kimarad, összerendezetlen, feltűnően ügyetlen mozgás),
- eltérés a nagymozgás és finommozgás területén, labdát nem tudja elkapni, kapkod, bizonytalan),
- görcsös, merev, rajzaiban,

- kialakulatlan testkép (nem ismeri saját testét, testrészeit,
- rossz téri tájékozódás, irányfogalmak tévesztése,
- az oldaliság (lateralitás) zavara (nem egy oldala a domináns),
- időbeli tájékozódás, sorrendiség problémái,
- fejletlen ritmusérzék,
- látási, hallási észlelés problémái,
- bizonytalan alak, forma, nagyság, szín felismerés.

A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek fejlesztése a szakértői bizottság szakvéleménye alapján jelöli ki a terápia fő lépéseit, feladatait, fejlesztési területeit

- A terápiát óvodapedagógus, fejlesztő pedagógus és logopédus tartja, egyéni fejlesztési terv alapján.
- Kiscsoportos formában (szükség esetén egyéni fejlesztéssel) történik,
- Óvodapedagógus differenciált nevelése-fejlesztése, kis lépések, tolerancia, egyéni szükségletekhez való igazodás.

A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekekre vonatkozó fejlesztési elvek:

- A fejlesztést csak komplex kivizsgálás után szabad megkezdeni.
- Az ismeretnyújtás fokozatainak kis lépésekben való lebontása, tervezése és végrehajtása.
- Cselekvésbe ágyazott gondolkodás figyelembevétele.
- Kellő idő, alkalom, vagyis a munkához való időtöbblet biztosítása.
- Nagy mennyiségű változatos ingerek (taktilis, mozgásos, látási, hallási) biztosítása.
- Az alapmozgások kialakítása, fejlesztése.
- A szociális készségek fejlesztése.
- Az önkiszolgálás fejlesztése.
- A kognitív funkciók fejlesztése.
- Az adekvát játékhasználat elősegítése.
- A változatosság biztosítása (ugyanazon funkció változatos módon való gyakoroltatása).
- Tudatos önállóságra nevelés.
- Egyéni adottságokhoz alkalmazkodó bánásmód.
- Differenciált fejlesztés, az eltérő terhelhetőség figyelembevétele.

Az óvodapedagógus feladata:

- Személyes példamutatás az elfogadásban, a beilleszkedés segítése.
- Tünetek észlelésekor a család bevonása, szakértői vizsgálat kezdeményezése. • Együttműködik a szakemberekkel.
- Szakértői bizottság/Pedagógiai Szakszolgálat szakvéleményében javasoltak figyelembevétele.
- Gondoskodik a gyermek személyiségének fejlődéséről, figyelembe véve a gyermek egyéni képességeit, adottságait, fejlődésének ütemét.
- Egyéni, kiscsoportos foglalkozás biztosítása, változatos módszerek és munkaformák alkalmazása.
- A családdal szoros kapcsolattartás, segítő tanácsadás.
- A gyermekközösség pozitív hozzáállásának alakítása, az elfogadás motiválása.
- A részképességek fejlesztése, felzárkóztatás, iskolára való felkészítés.
- Szakértői bizottság vizsgálatának kérelme.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- A nehézség specifikumától, ennek mértékétől, a terápiás idő tartamától, a gyermek terhelhetőségétől függően változik a fejlődés üteme, valamint az eredményesség.
- A gyermek képességeinek megfelelő iskolában megkezdheti az iskolás életét.

A tehetséges gyermekek nevelése

Tehetséggondozó programok

Cél:

A tehetséggondozó műhely célja, hogy az óvodában felismerjük és támogassuk a gyermekekben rejlő kiemelkedő képességeket, érdeklődési területeket, valamint lehetőségeket biztosítsunk ezek kibontakoztatására és fejlesztésére. A műhelymunka során a gyermek egyéni adottságaihoz és tempójához igazodó élményalapú játékos tevékenységekben vehetnek részt.

Óvodánkban három tehetség műhely működik:

1. Óvodai gyermektánc tehetség nyitogató műhely
2. Játékos ritmusérzék fejlesztés, gyermektánc
3. „Szorgos kezek, szárnyaló képzelet” vizuális tehetségműhely

A tehetségműhelyek éves munkatervét a 1., 2., 3. sz. mellékletek tartalmazzák. az éves munkaterv része.

A műhelyekben dolgozó két-két óvodapedagógus délutáni időszakban foglalkozik a kiválasztott tehetség palántákkal.

Éves munkájukról a nevelési év végén beszámoló formájában tájékoztatják az intézményvezetőt és a nevelőtestületet.

Felismerés, tehetséges gyerekek ismérvei:

- Erősen energikus.
- Be akarja fejezni az elkezdett tevékenységet.
- Erős logikai érzékkel rendelkezik.
- Kevés az alvásigénye. (folyton pörgésben van)
- Erős a kritikai érzéke.
- Társaival időnként nehezen találja meg a hangot.
- Gyakran foglalkoztatja a felnőttek élete, problémája.
- Fejlett képességgel, kreativitással, motivációval rendelkezik.

Kiválasztás:

A tehetséggondozó programunkban 5-6-7 éves korú gyerekeket akarunk fejleszteni. A gyermekek önkéntesen, szabadon, természetesen szülői beleegyezéssel, jelentkeznek a műhelyekbe óvónő javaslatára.

Heti rendszerességgel tartjuk a foglalkozásokat, egy óra időtartamban, melyhez tehetségfejlesztő tervet készítünk.

Hogyan szűrjük ki a tehetségígéretes gyerekeket?

- Egyéni és életkori sajátosságaik figyelembevételével.
- Megfigyelés alapján.
- Személyiség feltérképezése. (milyen tulajdonságokkal rendelkezik)
- Tehetségdiagnosztika: Milyen szinten áll, mennyire kreatív, hogyan és mivel motiválható, kognitív képességei milyen szinten vannak.

Jövőképünk

Folyamatos, és magas szakmai színvonalú segítséget, gondoskodást nyújtunk a gyermekek és szüleik részére.

Nyomon követjük az iskolába kerülő tehetséges gyermekek fejlődését. Szakirodalmakat tanulmányozunk, melyek segítenek az optimális fejlesztéshez. Lehetőség szerint továbbképzéseken, konferenciákon veszünk részt, ahol kicserélhetjük tapasztalatainkat. Beszélgető kört szervezünk a kollégákkal, tapasztalatainkat megosztjuk egymással.

2011. óta működik intézményünkben a tehetséggondozás. Pályázati lehetőségeket megragadva tudjuk biztosítani a szükséges tárgyi feltételeket a zavartalan működéshez. Mind a kreatív műhely, mind a táncos foglalkozások során a gyermekek a megfelelő környezetben tudják elsajátítani a tehetség kibontakoztató ismereteket.

Óvodapedagógus feladata:

A gyermekek egyéni képességeinek, érdeklődésének megfigyelése és fejlesztése.

Tehetséggondozás szempontjából differenciált, élményközpontú tevékenységek tervezése és szervezése.

Táncos és mozgásos játékok, ritmusgyakorlatok vezetése, amely fejleszti a zenei érzéket, testtudatot, koordinációt és önkifejezést.

A gyermekek bátorítása, pozitív megerősítése, sikerélmény biztosítása.

Családokkal való együttműködés: tájékoztatás, bevonása a műhely tevékenységében, bemutatók kiállítások szervezésébe.

A tehetséggondozás nyomon követése és dokumentálása.

A fejlődés várható eredményei:

A gyermek örömmel vesz részt alkotó és mozgásos tevékenységben, megéli az önkifejezés szabadságát.

Fejlődik kreativitása, zenei érzéke, ritmusérzéke, mozgáskoordinációja, és esztétikai érzéke.

Kialakul pozitív önértékelés, önbizalom és kitartás a feladatok megoldásában.

A gyermek képes együttműködni, másokat elfogadni, közös célért dolgozni.

Megjelenik az önálló alkotás, kezdeményezés és felelősségvállalás igénye.

A tehetségígéretet mutató gyermekek képességei célzottan fejlődnek, és pozitív mintává válhatnak kortársaik számára.

A műhelyben szerzett tapasztalatok hozzájárulnak a tanulási motiváció, kreatív gondolkodás és esztétikai ízlés megalapozásához.

Hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek

Óvodánkba kis létszámban jár hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetű gyermek.

A tartós gyógykezelés alatt álló gyermek, tanuló ellátása

Az a gyermek számít tartós gyógykezelés alattinak, akinek egészségügyi ellátása az **általános járóbeteg szakellátásban** vagy az **általános fekvőbeteg-szakellátásban részt vevő szakorvos véleménye** alapján **az adott nevelési évben a harminchat nevelési napot várhatóan meghaladja, és emiatt nem tud részt a kötelező óvodai nevelésben.**

Ha a tartós gyógykezelés alatt álló óvodaköteles gyermeket az Járási Hivatal az óvodai foglalkozáson való részvétel alól felmentette, az óvoda a szülő részére tanácsadást, konzultációt biztosít, továbbá terápiás vagy más kezelés szükségessége esetén továbbirányít a pedagógiai szakszolgálathoz vagy más szakellátást biztosító intézményhez.

A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Célunk:

- Az intézményen belül az egyenlő bánásmód elvének érvényesítése.
- A gyermekek differenciált fejlesztése egyéni képességeik figyelembe vételével gyermekközpontú, családorientált szemlélet kialakítása.
- Egyéni, differenciált készség - és képességfejlesztés, egyénre tervezetten, a gyermek fejlődését nyomon követve.
- Hatékony együttműködés kialakítása a szülőkkel, valamint az óvodán kívüli szervezetekkel.

Az óvodai nevelés hozzájárul a helyi társadalom építéséhez, annak problémáit mérsékli és erősségeit hasznosítja, ebben korszerű tudással rendelkező, nyitott és újító szemléletű óvodapedagógusok vesznek részt.

Pedagógusok feladata a gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása érdekében:

- A gyermek testi épségének megóvásáról és erkölcsi védelméről való gondoskodás, az óvodába történő belépéstől az óvoda jogszerű elhagyásáig terjedő időben, továbbá a pedagógiai program részeként szervezendő óvodán kívül tartott foglalkozások, programok ideje alatt kiemelten kezelendő.
- Az óvodában gyermekeink biztonságban és egészséges környezetben nevelkedjen, óvodai életrendjét, testmozgás beépítésével, étkezési lehetőség biztosításával életkorának és fejlettségének megfelelően alakítsuk ki.
- Gyermekeink képességeiknek, érdeklődésüknek, adottságaiknak megfelelő nevelésben és oktatásban részesüljenek.
- Az emberi méltósághoz való jog biztosítását, kizárólag óvodai pedagógiai eszköztárunk alkalmazásával teremtjük meg.
- Óvodapedagógusainknak nem lehet több joga a gyermekkel szemben, mint a szülőnek.
- Óvodai életünk megszervezésekor szükségtelen korlátozó intézkedéseket nem hozunk.
- A személyiség szabad kibontakoztatásának joga alapján minden hozzánk járó gyermek az óvoda által nyújtott szolgáltatásokban szabadon részt vehet.
- A családi élethez és magánélethez való jog érvényesülését a gyermek családi kapcsolatainak tiszteletben tartásával biztosítjuk.
- A tájékozódás jogának szülői gyakorlása érdekében hozzáférhető, nyilvános helyen tároljuk az óvoda alapdokumentumait.
- A rendszeres egészségügyi felügyelethez való jogosultságot az óvodai egészség szűrések, orvosi, - védőnői alapvizsgálatok megszervezésével biztosítjuk.
- Az óvodánkba beiratkozó, hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek nevelésekor biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.

Az óvodai élet tevékenységi formái, az óvodapedagógus feladatai

„Négy vándor jár körbe, körbe” Pedagógiai Programunk
Az évszak változásaira épül, a gyermekek korábban szerzett ismereteire és tapasztalataira alapozva.

A játék, a tevékenységben megvalósuló tanulás, és munka helye programunkban

A napi tevékenység szervezés, a gyermek előzetes tudására épül. Változatos módszerekkel, eszközökkel, játékos interaktív differenciált irányítással biztosítjuk a cselekvő aktivitást, tapasztalatszerzést a gyermek számára. Az óvodapedagógusok tevékenység tervezésnél a csoport összetételét, életkori megoszlását figyelembe veszik.

A gyermek figyelmének fenntartásához az óvodapedagógusok aktív szervezőkészsége, és gyakorlatias gondolkodása segíti a tevékenységbe ágyazott tanulás eredményességét.

A kreatív lehetőségek megteremtésével a gyermeki fantáziára és kézügyességre hagyatkozunk.

Játék

Napjainkban a szabad játékra helyeződik a figyelem az óvodapedagógus tudatos jelenlétét hangsúlyozó elvárással.

A kisgyermek a környezete és saját belső érzései alapján szerzett tapasztalatait játéka során tükrözi. Ezáltal a játék rendkívül fontos szerepet tölt be, hiszen olyan tevékenység, amely a gyermek személyiségének fejlődését segíti elő és élményeket nyújt.

Az óvodai környezetben prioritást kell adni a szabad játék lehetőségének. A játék fontosságának tükröződnie kell az óvoda napi rendjében, időbeosztásában, valamint a játékos aktivitások szervezésében is.Az óvodai élet egészét áthatja, a gyermek mindenekfelett álló érdeke, legfőbb tevékenysége elemi pszichikus szükséglete. Ezért a hosszan tartó szabad játék túlsúlyának lehetőségét biztosítjuk számukra.

Változatos fejlesztő eszközökkel tartjuk fent a folyamatos érdeklődést, melyet az életkori sajátosságok figyelembevételével valósítottuk meg. A vegyes korosztály nagy segítséget nyújt a kisebbeknek, és a közös játék sok tapasztalási lehetőséget teremt számukra. A szabadtérben történő játékok megfelelő mozgáskultúra elsajátításával segítik a nagymozgások gyakorlását. Szerencsés helyzetben vagyunk, mert az udvari játékeszközök méretei igazodnak az életkori sajátosságokhoz, így biztonságban érezhetik magukat a kisebb gyermekek is.

Cél:

- Olyan feltételrendszer (légkör, hely, idő, eszköz élmény) megteremtése, ahol a gyermek testi értelmi képességei fejlődhetnek.
- Megfelelő környezet biztosítása a gyermek fő tevékenységéhez a játékhoz.
- A személyiség fejlesztése, alakítása oly módon, hogy az igazodjon a gyermek érési üteméhez, egészséges testi – lelki fejlődésének egységéhez.
- E cél érdekében, annak biztosítása, hogy legyen jelen a játék folyamatában a játék összes lehetséges fajtája (ezen belül tevékenységek, játékos cselekvések, egyéni és mikrocsoportos kezdeményezések), ezek járuljanak hozzá az életkori sajátosságaiknak megfelelő képesség fejlesztéséhez.
- Olyan játékformák biztosítása, melyek:

  - motiváló erejűek,

- kreativitásra késztetők,
- tevékenységre ösztönzők,
- fejlesztik gondolkodásukat,
- gazdagítják, színesítik nyelvi kifejező képességeiket,
- kibontakoztatják adottságaikat,
- formálják magatartásukat, viselkedésüket,
- társas kapcsolatokat, maradandó értékeket alakítanak ki bennük.

Óvodapedagógus feladata:

- A játékban olyan gyermek-felnőtt viszony kialakítása, melyben a felnőtt utánozható mintát nyújt, bevonható társ.
- Ha a játék folyamat elakad, segítővé, kezdeményezővé válik.
- A játék folyamán kialakuló társas kapcsolatok során a kommunikáció és metakommunikációs eszközök viselkedési szabályok elsajátítása, gyakorlása
- A szabad és fejlesztő játék elkülönülése
- Változatos eszközök biztosítása (jelmezek, bábok, eszközök)
- A gyermeki személyiség sokoldalú fejlődése a játéktevékenység során a másság, kulturális tevékenység elfogadása,
- A spontán játék lehetőségével a spontán tanulás garantálása,
- A gyermek által kezdeményezett játék alkalmával a tanulás lehetőségének megteremtése, játék - és tanulás egységében derűs légkör biztosítása.

A játék kiemelt szerepét a folyamatos, rugalmas napirend, a megfelelő csoportlégkör az elegendő idő, megfelelő eszközök, és az élményszerzési lehetőségek adják, amelyeket minden óvodapedagógusnak biztosítani kell az óvodás gyermek számára. Az óvodapedagógus tudatos jelenléte – szükség esetén bekapcsolódása a játékba - biztosítja a gyermek számára, az önfeledt, élményszerű játékban történő kiteljesedést. A játék folyamatos figyelemmel kísérésével, igény és szükség szerinti együtt játszással, támogató és serkentő, ösztönző magatartásával mindvégig jelen van az óvodás gyermek játék életében.

A szabad játék erősíti a gyermeki játék önállóságát, az óvodapedagógusnak feladata, ennek tiszteletben tartása. Életkori szintekhez igazodva az óvodás gyermek fő játék formái a gyakorló játék, szerepjáték, konstruáló játék, és szabályjáték. Ezekhez a területekhez élményszerzési lehetőséget biztosítunk. A játék témája és tartalma az életkori és egyéni sajátosságoknak megfelelően változik.

A játékfajták fejlesztő hatásai:

Gyakorló játékok: (többszöri ismétléssel különböző funkciók fejlődnek)

- A mozgásos gyakorló játék átélése alatt a gyermek megismerkedik saját testével, testi képességeivel, begyakorol alapvető mozgásokat. Lehetősége nyílik a testséma fejlődésére. Alkalom nyílik a mozgásfejlődésre.
- Verbális gyakorló játék: a gyermek beszéd szándéka erősödik, beszédgátlása oldódik. Fejlődik ritmusérzékük. A spontán áradó beszéd a kifejezőkészséget fejleszti.

Építő-konstrukciós játékok:

- A gyermek átéli az alkotás örömét, fejlődik kreativitása, megtanul tervezni, szerkeszteni, miközben fejlődik gondolkodása, finommotorikája.

Szerepjátékok:

- A gyermek azonosul a hozzá érzelmileg közel álló felnőttekkel. Fejleszti a gyermek önállóságát, együttműködő, kapcsolatteremtő képességét.

Barkácsolás:

- Alkalomszerűen a játék igényéből alakul ki, gyakran előzi meg gyűjtögetés. Fejleszti a képzeletet, gondolkodást, a kreativitást a kéz finom motorikus mozgását. A gyermek ismereteket, tapasztalatokat szerez a felhasználható és újrahasznosítható anyagokról.

Dramatizálás, bábozás:

- Játék közben fejlődik a gyermek mozgása, téri tájékozódása. Az átváltozások segítik az elvont fogalmak könnyebb megértését, feloldódnak a gátlások. Elősegítik a társak megbecsülését.

Drámajátékok:

- Olyan személyiségfejlesztő módszer, amelynek során a 3-7 éves gyermek ismeretei, képességei, társas és szociális kapcsolatai fejlődnek.
- A művészeti nevelés egyik eszköze, a konfliktusok kezelésére is alkalmas módszer, az önkifejezés és önmegvalósítás eszköze.
- A folyamatos, változatos társas-mezőben lezajló játékok egyedisége a közösség építő erejében rejlik. Nem kell hozzá más csak a gyermek és a gyerekkel együtt gondolkodó és játszó nevelő személyisége.

Szabályjátékok:

- A játék jellegéből adódóan pontos, előre meghatározott szabályok szerint működik. Szolgálják a szociális érettség és értelmi élet fejlődését.
- A mozgásos játékok a nagymozgások fejlődését.
- Az értelemfejlesztő szabályjátékok pedig, a logikus gondolkodást, az észlelést nagymértékben fejlesztik.

A pedagógiai asszisztens feladatai a játékban:

- A játék feltételeinek biztosítása (Környezet)
- **Esztétikus és biztonságos környezet:** Segít a csoportszoba és az udvar játékra alkalmas, esztétikus és biztonságos kialakításában. Figyel arra, hogy a játékszerek tiszták, rendezettek és életkornak megfelelőek legyenek.
- **Eszközök elérhetősége:** Gondoskodik arról, hogy a játékszerek a gyermekek számára könnyen elérhetőek legyenek a szabad játék idején, ezzel is ösztönözve az önálló választást és a kezdeményezőkészséget.
- **Játékterek kialakítása:** Segít a különböző tematikus játékterek (pl. babakonyha, építős sarok, barkács asztal) berendezésében, a pedagógiai program által meghatározott céloknak megfelelően.

A játéktevékenység támogatása és gazdagítása

- **Játékba bekapcsolódás (ha szükséges):** Az óvodapedagógus jelzésére vagy a gyermekek kérésére bekapcsolódik a közös játékba. Ezzel mintát adhat a játék elmélyítésére, a szerepek felvételére, és a játék tartalmának gazdagítására.
- **Kommunikáció ösztönzése:** Beszélget a játszó gyerekekkel, kérdéseket tesz fel ("Mit építesz?", "Ki a beteg a kórházban?"), ezzel fejleszti a szókincsüket, a kifejezőkészségüket és a verbális kommunikációjukat.
- **Szabályok betarttatása:** Felügyeli a játék közben a közös szabályok betartását (pl. "Várjuk meg a sorunkat!", "Ne vegyük el más játékát!"). A pedagógus iránymutatása alapján segít a méltányosságra és az együttműködésre nevelésben.
- **Konfliktusok megelőzése és kezelése:** Figyelemmel kíséri a gyermekek közötti interakciókat. Segít a kisebb súrlódások, konfliktusok megelőzésében, és a pedagógussal együttműködve támogatja a békés, verbális konfliktuskezelést.

Az egyéni fejlődés támogatása a játékban

- **Megfigyelés:** A szabad játék a gyermekek megismerésének egyik legfontosabb terepe. Az asszisztens megfigyeli a gyermekek játékát (szociális interakciók, kreativitás, problémamegoldás, kitartás), és a tapasztalatait visszajelzi a pedagógusnak a hatékonyabb egyéni bánásmód érdekében.
- **Egyéni segítségnyújtás:** Különös figyelmet fordít azokra a gyerekekre, akik nehezen kapcsolódnak be a játékba, magányosak, vagy fejlődési nehézségekkel küzdenek. Segíti őket a beilleszkedésben és a kortárs kapcsolatok kialakításában.
- **Motiváció fenntartása:** Dicsérettel, pozitív megerősítéssel növeli a gyermekek önbizalmát, és fenntartja a játék iránti motivációjukat és érdeklődésüket.

A dajka feladata

- A dajka a játéktevékenységben elsősorban a gyermekek biztonságos, és nyugodt környezetért felel. Munkájával támogatja az óvodapedagógus tevékenységét. Támogató szemléletével lehetővé teszi, hogy a gyermekek önállóan és örömmel vegyenek részt a játékban.
- Rendezett és támogató mintakövetést tolmácsol a gyermekeknek: környezet rendbetételével.
- Érzelmi támogatást nyújt a gyermekek számára a felszabadult játék tevékenységekhez.

A fejlődés várható eredményei:

- képesek lesznek játékhelyzeteket létrehozni,
- a gyermekben erősödik a szabálytudat és annak betartása, betartatása és ennek eredményes alkalmazása, mely az együtt játszás elmélyülését segíti,
- magasabb szintre jut komplex fejlődésük, amely a környezeti ingerek újra alkotásában, játékukban megjelenik,
- szerepjátéknál képes a komplex szervezésre: szabályok megalkotására, szerepek leosztására, és vállalkozik egyszerűbb szerepkör eljátszására is és a játékhoz szükséges eszközök kiválasztására,
- konstruáló játékban: a gyermeki szabad fantázia megvalósítása alkalmával bonyolultabb építményeket is megalkot,

- a szabálytudata erősödik és alkalmazkodni tud hozzá,
- a játék témákban a hiányzó eszközöket barkácsolás segítségével megalkotja,
- értelmileg, érzelmileg alkalmassá válik az iskolai életre.

Verselés, mesélés

A gyermek beszédének kialakulását segítő spontán tevékenységekhez (hangzóformálgatás, próbálgatás, szótagismétlés, halandzsázás, stb.) kapcsolódnak a höcögtető, csiklandozó, tapsoló játékok, a népi mondókák és dúdolók.

A mondókák, dúdolók és versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi stabilitásához és anyanyelvi fejlődéséhez, ezáltal megalapozva a könyvekkel szembeni pozitív érzelmi viszonyt, ami segíti az olvasóvá válás folyamatát. Ezek a kifejezések ritmusukkal és a mozdulatok, valamint szavak összhangjával érzéki és érzelmi tapasztalatokat kínálnak a gyerekeknek, miközben fejlődik a memóriájuk, képzelőerejük és szókincsük.)

A mese a gyermek értelmi-érzelmi és erkölcsi fejlesztésének egyik legfőbb segítője.

Az anyanyelvi nevelés napi szinten átfogóan jelen van az óvodában. Beszélő környezet, óvodapedagógusi minta segíti a gyermek kommunikációs fejlődését, önkifejezését. Az anyanyelv megfelelő használata érzelmi biztonságot nyújt a gyermeknek. A ritmusok, mozdulatok, és szavak egysége érzelmi élményt nyújt. A magyar, és nemzetközi gyermek költészet és mesevilág gazdagsága kortárs, klasszikus és népi irodalmi művek a gyermek érzelmi, és értelmi fejlődését segítik.

Az óvodapedagógus feladata, hogy támogassa a gyermeket abban, hogy életkorának, érdeklődési körének, a megfelelő beszédhelyzetekben a kérdéseire választ kapjon. Ezek együttes hatásával tudjuk beszéltetni a gyermeket.

A kommunikáció legerősebb formája a beszéd alkalmazása. Az óvodapedagógus feladata a megfelelő élménynyújtás és mintaadás az anyanyelv területén is.

A 3-7 éves korosztályhoz igazodva a népi mesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét felelevenítő mesék a klasszikus és kortárs irodalmi művek gazdagítják az óvodás gyermek szemléletmódját és világképének kialakítását. fontosnak tartjuk, hogy a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemeit, meséit is belecsempésszük az óvodai foglalkozásainkba.

A gyermek érzelmi világa hullámzó, ezért egyensúlyban tartására a magyar irodalom széles körű lehetőségének kihasználása segíti a kisgyermek szorongásának feloldását és megoldását.

Cél:

- Bátran megnyilvánuló személyiség megjelenése az irodalmi alkotások tolmácsolásával,
- Spontán inspirálás lehetősége az önálló meséléssel,
- Önkéntesen, motiváltan vegyenek részt a tevékenységekben,
- Az irodalom széles palettájának megismerése és megszerettetése,
- Hallás után belső képalkotás kialakítása,
- Verseken, mondókákon keresztül ritmusérzék fejlesztése,
- Irodalmi alkotások beillesztése más műveltségi területekre is.

Óvodapedagógus feladata:

- Életkori sajátosságot figyelembe véve évszakokhoz, ünnepkörökhöz kapcsolódó művek kiválasztása.
- Könyvnélküli mesélés, szövegtudás segíti a mese élmény visszaigazolását a metakommunikáción keresztül.
- 3-7 éves korosztály számára a többször ismétlődő mesék az élethelyzetek megoldásában segítséget nyújthatnak a gyermek számára.
- Az óvodában a délutáni pihenés megkezdése előtt naponta jelen van a megnyugtató, pihenést segítő mesehallgatás.
- A mesehallgatás utáni bábozás, dramatizálás segíti a mese újbóli átélését így a gyermek számára egyértelművé válhat a konklúzió.
- Esztétikus szemléltető eszközökkel a mese, vers élmény fokozása.
- Változatos irodalmi anyaggal az irodalmi élmények iránti élmények megalapozása.
- Az irodalmi művek (versek, mesék) érthető tiszta módon történő bemutatása.
- Az óvodában a népi a klasszikus és kortárs irodalmi művek kerüljenek feldolgozásra.
- Az irodalmi művek tolmácsolásával lendüljön mozgásba a gyermeki képzelet és fantázia.
- A mesekönyv a nap folyamán legyen elérhető a gyermek számára.
- A gyermek és az irodalom pozitív érzelmi kapcsolatának kialakítása, erősítése.
- A mesélés, verselés, mondókázás mindennaposságával az esztétikai, irodalmi fogékonyság megalapozása, anyanyelvünk, szülőföldünk szeretetére nevelés.
- A gyermeki kreativitás fejlesztése a kedvelt hagyományos formák biztosításával (dramatizálás, bábozás, dramatikus játékok), melyek az önkifejezés eszközeiként az alkotó fantázia kibontakozására adnak lehetőséget.
- Az óvodáskorú gyermekek beszéd fejlesztése, beszélő magatartásának kibontakoztatása, kommunikatív képességeinek megszilárdítása, metakommunikációs eszköztárának bővítése.
- „Repertoárját” a magyar gyermekköltészet mellett kiegészíti a népi, dajkai hagyományok, klasszikus és kortárs alkotások anyagaival, amelyek gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre.
- Kiküszöböli a mese, versmondás befogadását zavaró külső ingereket.
- Családias, meleg, biztonságot nyújtó légkört teremt, amelyben élményszerű előadásmóddal közvetíti a verselés, mesélés anyagát.
- Tevékenységeit kötött vagy kötetlen módon választja meg.
- Bensőséges, közvetlen, kapcsolatot alakít ki a gyerekekkel, amely feltétele a mese hatására keletkezett élmények belsővé válásának és feldolgozásának.
- Rendszeres, mindennapi meséléssel kialakítja a gyermekekben a mesélés igényét, amely része a személyiségük fejlesztésének, azáltal, hogy a régi és az új élményeiket befogadják, és újra átélik.
- Segíti az önálló vers és mese alkotást, a fantázia fejlődését;

- Az életkori sajátosságok figyelemmel kísérésével tervezi a versek, mesék anyagainak bemutatását, előadását, mid a tartalom, mind a terjedelem tekintetében. Rövid történetektől kezdve a bonyolultabb népmesék képi világához és történéseihez tudja a gyermekeket eljuttatni.
- A mesekönyveket, a képeskönyveket hozzáférhetővé teszi a gyermekek számára, a könyvek helyes használatára, értékük megbecsülésére nevel.
- Segítse a gyermek önkifejezésének a lehetőségeinek a megteremtését,a gyermek saját vers- és mese alkotását, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálását
- Bábozással és dramatizálás eszközeivel tegye lehetővé, hogy a gyermekek a mese belső világát feldolgozhassák, esetleg újra átélhessék.
- A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiénéjének elmaradhatatlan eleme.

Az irodalmi anyagok kiválasztásának szempontjai:

- legyenek változatosak, ízlésesek, értékesek,
- gerincüket a klasszikus magyar népmesekincs alkossa,
- szerepeljenek magyar és külföldi műmesék, versek, klasszikus és kortárs alkotók művei is.
- kapcsolódjanak az évszakokhoz, jeles napjainkhoz és a mindennapok tevékenységéhez, természeti jelenségekhez, a külső-belső környezethez.

A pedagógiai asszisztens feladata: a mesélés és verselés (anyanyelvi nevelés, irodalmi nevelés) területén az óvodapedagógus irányításával, támogató szerepet tölt be. Nem ő a fő előadó vagy a foglalkozás vezetője, hanem a háttérben és a gyermekek mellett dolgozik, hogy a tevékenység hatékony és élvezetes legyen mindenki számára.

Előkészítés és utómunkálatok

- **Eszközök előkészítése:** A foglalkozás előtt előkészíti a szükséges eszközöket: a kiválasztott mesekönyvet, bábokat, szemléltető eszközöket, képeket vagy egyéb kellékeket, amelyek a pedagógus munkáját segítik a történet vagy a vers illusztrálásában.
- **Kényelmes környezet:** Segít a megfelelő, nyugodt, intim légkör megteremtésében. Előkészíti a "mese-szőnyeget", elhúzza a függönyöket, vagy gondoskodik a megfelelő ülésrendről, hogy minden gyermek jól lásson és halljon.
- **Rendrakás:** A foglalkozás után segít az eszközök, könyvek elpakolásában, a csoportszoba rendjének visszaállításában.

A foglalkozás közbeni támogató szerep

- **A figyelem fenntartásának segítése:** Az óvodapedagógus mesél vagy versel, az asszisztens pedig a gyermekek között helyezkedik el. Segít a figyelmet elkalandozó, fészkelődő gyermekek koncentrációjának visszaterelésében, finom, non-verbális jelzésekkel vagy egy-egy megnyugtató érintéssel, anélkül, hogy megzavarná a pedagógust vagy a csoport többi tagját.
- **Egyéni segítségnyújtás:** A nehezebben értő, nyelvi nehézségekkel küzdő vagy SNI-s gyermekek mellett ülve, halkan segíthet az elhangzottak megértésében, a kulcsszavak kiemelésében, a képek értelmezésében.

- **Beszédminta erősítése:** Saját jelenlétével és figyelmével megerősíti a gyermekekben a csendben maradás, a meghallgatás fontosságát, és pozitív beszéd mintát ad a foglalkozás utáni beszélgetések során.

A befogadás és feldolgozás segítése

- **Utólagos beszélgetések támogatása:** A mese vagy vers utáni beszélgetésben, a pedagógus irányításával, segíthet a gyermekek megszólaltatásában. Kérdéseket tehet fel a tartalommal, a szereplőkkel, az érzelmekkel kapcsolatban.
- **Illusztrálás, kézműves tevékenység:** Ha a pedagógiai program a mese vagy vers feldolgozásaként kézműves tevékenységet, rajzolást vagy bábozást irányoz elő, az asszisztens segít az eszközök kiosztásában, a technikai kivitelezésben, és az egyéni alkotások támogatásában.
- **Szókincs bővítése:** A mesék és versek új szavakkal, kifejezésekkel gazdagítják a gyermekek szókincsét. Az asszisztens a mindennapi kommunikáció során, játék közben felhasználhatja ezeket az új szavakat, segítve a gyermekek aktív szókincsének bővülését.

Dajka feladata:

A dajka szerepe a verselés és mesélés terén eltér a pedagógiai asszisztensétől. Míg a pedagógiai asszisztens a *pedagógiai* folyamatot támogatja, addig a dajka a *környezeti feltételeket* biztosítja a zavartalan irodalmi neveléshez, és a háttérben segíti a folyamatot.

Környezeti feltételek biztosítása

A dajka legfontosabb feladata, hogy a mese- és vers foglalkozások számára megteremtse a megfelelő, nyugodt és tiszta körülményeket:

- **Tisztaság és rend:** Gondoskodik a csoportszoba tisztaságáról és arról, hogy a "mesesarok" vagy a "meseszőnyeg" tiszta és hívogató legyen.
- **Nyugodt légkör:** Az ő feladata, hogy a csoportszobán kívüli részek (pl. folyosó, mosdó) rendben legyenek, ezzel is segítve a nyugodt légkör megteremtését, amely elengedhetetlen a mese befogadásához.
- **Technikai háttér:** Előkészítheti a székeket vagy a fekhelyeket a pihenőidőben történő meséléshez, biztosítva a gyermekek kényelmét.

A foglalkozás zavartalanságának segítése

- **Jelenlét és felügyelet (szükség esetén):** Bár a foglalkozást a pedagógus tartja, a dajka jelenléte az óvodapedagógussal együtt a gyermekek biztonságát és a szabályok betartását szolgálja. Ha a pedagógus egy kisebb csoporttal foglalkozik, a dajka a többi gyermek felügyeletét láthatja el.
- **Külső tényezők kizárása:** Segít abban, hogy a foglalkozás ideje alatt ne zavarják őket külső tényezők (pl. bezárja az ajtót, figyel arra, hogy a mosdóhasználat csendes legyen).

Közvetett nevelési hatások

Bár a dajka nem pedagógus, a munkájával közvetett módon hat a gyermekekre:

- **Példamutatás:** Saját kulturált viselkedésével és tiszta beszédével pozitív mintát mutat a gyermekeknek.

- **Érdeklődés felkeltése:** A könyvek rendben tartásával, a mesekönyvek szeretetteljes kezelésével felkeltheti a gyermekek érdeklődését az irodalom iránt.
- **Gyakorlati tapasztalatok:** A mindennapi gondozási tevékenységek közben (pl. öltözködés, étkezés) a dajka is mondókázhat, énekelhet a gyermekeknek, ezzel is támogatva a spontán anyanyelvi nevelést.

Összefoglalva, a dajka a verselés és mesélés terén a **logisztikai és higiéniai feltételek biztosításában** játszik alapvető szerepet, lehetővé téve, hogy az óvodapedagógus a szakmai feladataira, a gyermekek irodalmi nevelésére tudjon koncentrálni.

A differenciált fejlesztés feladatai:

- A művek kiválasztásánál az életkori sajátosságok, a csoport fejlettségének, összetételének, érdeklődésének a figyelembevétele.
- Nevelési helyzetek megoldásánál, szorongó gyerekeknél a konfliktusok, feszültségek levezetésére - lehetőségként - a bábozás, a drámapedagógia, mint közvetett módszer használata.
- Az ingerszegény környezetből érkező gyermekek nyelvi hátrányainak, kommunikációs nehézségeinek csökkentése.
- A saját vers- és mese alkotással próbálkozó gyermekek bátorítása.

Az óvodáskorú gyermek még nem tud olvasni, ismereteket anyanyelve segítségével tud elsajátítani, ezért olyan helyzetbe kell hoznunk őt, hogy gondolkodás- és érzelem világát sikerrel mozgósíthassa a nyelvi feladatok megoldásában. A mese, a vers világa legfontosabb eszköze nyelvünknek, megszerettetése mindannyiunk feladata. Alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának, világképének és kettős tudatának (mese és valóság tudat) folyamatos alakítására. Visszatükrözi a kisgyermek szorongásait, de egyben feloldást és megoldást is kínál számára.

A bábozás a befogadás, alkotás, újra alkotás legteljesebb összefonódását nyújtja, mely ugyanakkor esztétikai tevékenység is. Ha a gyerek mozgatja a bábot, ezt mint egy csodát éli át, ilyenkor egy személyben alkotó-varázsló és az életre keltett figura is. Elfojtásokat, vágyakat, indulatokat élhet ki rajta keresztül, erősnek, hatalmasnak, csodálatosnak, hősnek érezheti magát, büntethet és jutalmazhat úgy, hogy a valóságban ezeknek nincsenek következményei. A negatív indulatok levezetődnek, feloldás, megtisztulás jön létre. Eközben fejlődik a gyermek szem-kéz koordinációja, finommotorikája, bizonyos test részeinek ismerete, sajátos testéhez viszonyítja a báb mozgását, fejlődik észlelése (látási, hallási, mozgásos), valamint térpercepciója. Ezen tevékenységek közben használja az általa ismert verbális kifejezéseket is. Az óvodai bábjáték igen gyakran átvált élő szereplőkkel játszott játék - dramatizációvá.

A **játék dramatizációban** a mese tartalma művészi módon alkotódik újjá. A gyermekek szerepjátszása összefügg a mesehősök magatartásával. A dramatizációs készségek, a szerepbe való beleélés, a szerep sajátosságainak és érzelmi lényegének megértése, mindez az óvodai nevelés folyamatában formálódik ki, ám nagymértékben függ a gyermek egyéni sajátosságaitól és veleszületett képességeitől.

A **dramatikus játékok** során tapasztalatokat gyűjtenek saját belső világukról, önmagukról, társas kapcsolatokban elfoglalt helyükről, szimulált helyzetekben kipróbálhatják magukat. Játékos formában fejlődik érzelmi intelligenciájuk. A tevékenység színtere: Óvodánkban a mesélésnek állandó helye van, a csoportszobai nagy szőnyeg, ahol biztosított a gyermekek kényelmes elhelyezkedése. A mesélésre állandó rítusokkal csalogatjuk a gyermekeket, mely

mindig az adott csoport sajátja (zeneszignál, mesepárna, gyertyagyújtás). A versmondás lehetősége szabadabb, spontán helyzetekhez igazítható, az óvodapedagógus bármikor improvizálhat, így a helyszíne is lehet különböző.

A fejlődés várható eredményei:

- érdeklődve szívesen fogadják az új és az ismert verseket, meséket,
- a mesében előforduló régi szólásokat, szófordulatokat megismerik, és megértik jelentésüket, ezáltal bővül szókincsük,
- a fantázia mesét önállóan kezdeményeznek és folytatnak,
- a mese szereplőit és a legfontosabb elemeit megjegyzik,
- a mese történéseit átélik és azonosulni tudnak vele,
- játékaikban megjelenítik a mesejeleneteket,
- a verses mesék, folytatásos mesék szálait össze tudják kötni,
- képesek érthető, hangsúlyos versmondásra,

Ének, zene, népi játék, tánc

Az óvodába lépéskor az óvodapedagógusok ének-zenei tevékenységének első lépése az ölbeli játékok megismertetése a gyermekkel. A meghitt közös hangulat kialakítja a szoros kapcsolatot és a zene iránti szeretetet. A népi gyermekdalok, az éneklés, a gyermekjátékok a zenélés öröme felkelti az óvodás korú gyermek érdeklődését, formálja ízlését és esztétikai fogékonyságát, a rendszeres együtt énekléssel az élményt nyújtó népi dalos-gyermekjátékokkal, mondókázással, az igényes zenehallgatással, a gyermekek zenei anyanyelv kultúrájának megalapozását kívánjuk elősegíteni. Megismeri a mozgás szépségét a dallamot és a ritmust, melynek együttes gyakorlásával a közös éneklés örömét fedezi fel. Ezek harmóniája vezeti be a gyermeket a hagyományok megismerésébe, tovább élésébe. Mely a néptáncok és a népi játékok mozgás formáira épül. Ez alapozza meg és segíti elő a zenei anyanyelv kialakulását.

Az ének, a zene, a népi játék, a néptánc, a néphagyomány, az ünnep meghatározó szerepet tölt be a nemzeti nevelésben, az élményalapú értékközvetítés eszközével, korosztályi sajátosságokra építve.

A környezet hangjainak megfigyelése, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. A zenei anyag többsége a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint különböző – állami, egyházi, jeles – ünnepekhez fűződik.

Az ének-zene tevékenység megtervezésénél a népi játékok mellett az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos területei a gyermek zenei előképzettségének – egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás és zenei kreativitás alakításában.

A zene hallgatás tervezése során az óvodapedagógusnak nemzetiségi nevelés esetén a gyermek nemzeti hovatartozására is tekintettel kell lenni. A gyermek életében napi szinten jelen van az éneklés, zenélés, mely a felnőtt által nyújtott mintaadással a dallam és mozgásforma megfelelő alkalmazásával jelen van a gyermek mindennapjaiban.

A zenei élmény-nyújtáshoz a hangszer ismeret és használat a gyermek számára biztosítja, hogy rögzüljön a dallam, ritmus, ezzel segítjük a zenei készségfejlesztést.

Cél:

- Akaraterő erősítése a közös énekléssel,
- Közvetlen érzelmi hatás biztosítása élő zenei élményen keresztül,
- Zenei ízlés megalapozása, érzelmük elmélyítése,
- Ritmusformák megismerése,
- Az ének „használatával” személyiségjegyek erősítése,
- Beszédnehézségek oldásának segítése,
- A zenéhez kapcsolódó területekkel (táncmozdulatok, kiemelt testtartás), esztétikai nevelés, szép észrevétele és annak igényére nevelés.

A zene iránti érdeklődés felkeltése, a befogadásra való képesség megalapozása, zenei ízlés formálása, zenei esztétikai fogékonyság fejlesztése, zenei anyanyelv megalapozása.

Az énekes játékok a zene megszerettetése, a szép tiszta éneklésre való szoktatás, a zenei hallás, ritmusérzék zenei emlékezet és zenei alkotókedv fejlesztése.

A szülőföld értékeinek átörökítése a népzene, a népdal, a népszokások és a népi hangszerek megismertetése által.

Óvodapedagógus feladata:

- A megfelelő mozgásformák elsajátításával a gyermek érzékelését, észlelését, emlékezetét, figyelmét, gondolkodását fejlesztjük.
- Önálló szerepvállalással, bátorság, önkontroll, önbizalom fejlesztés.
- Énekes játékok gyakorlása, erősíti az egymásra odafigyelés és együttműködés képességét.
- Esztétikai érzék fejlesztése.
- Zenei képesség fejlesztése.
- Énekhang pontosítása, megfelelő intonálás.
- A zene megkedveltetése, zenei anyanyelv kialakítása.
- A felnőtt minta spontán utánzásával leljék örömüket a közös éneklésben és zenélésben.
- A dallam a ritmus és a mozgás egységében fedezzék fel a szépséget, harmóniát.
- Bátran használjanak hangszereket, dob, cintányér, triangulum, csörgődob.
- Kodály országában: „Az óvodás korban kell lerakni a nemzeti hovatartozás alapjait”.

A pedagógiai asszisztens feladatai:

Az ének-zene tevékenységen a pedagógiai asszisztens az óvodapedagógus **közvetlen, gyakorlati segítője**, aki a háttérben és a gyermekek mellett egyaránt hozzájárul a zenei nevelés céljainak eléréséhez. Munkája lehetővé teszi, hogy a pedagógus a zenei élmény átadására és a képességfejlesztésre összpontosíthasson.

Előkészítés és utólagos feladatok

- **Eszközök előkészítése:** A foglalkozáshoz szükséges eszközöket, például hangszereket (ritmushangszerek, csengők), zenei segédanyagokat, képeket, bábokat vagy a zenehallgatáshoz szükséges lejátszót előkészíti a pedagógus instrukciói alapján.

- **Környezet rendezése:** Segít a megfelelő, akusztikailag is alkalmas, nyugodt környezet kialakításában (pl. székek elrendezése, "zenesarok" kialakítása), és a foglalkozás utáni rendrakásban, az eszközök tisztításában és tárolásában.
- **Technikai segítség:** Működteti a technikai eszközöket (pl. zenelejátszó), ha a pedagógus kéri.

A foglalkozás közbeni támogatás

- **Figyelem fenntartása:** A gyermekek között helyezkedik el, és segíti a figyelmüket elkalandozó, fészkelődő gyermekek koncentrációjának visszaterelését, anélkül, hogy megzavarná a foglalkozás menetét.
- **Egyéni segítségnyújtás:** Támogatja azokat a gyermekeket, akiknek nehézségeik vannak a ritmuskövetésben, a dallam visszaéneklésében vagy a mozgásos feladatok végrehajtásában. Segíthet az SNI-s vagy BTMN-es gyermekek egyéni beilleszkedésében és a feladatok megértésében.
- **Mozgásos feladatok támogatása:** Az énekes játékok és gyermektáncok során segít a gyermekeknek a mozdulatok elsajátításában, a térben való eligazodásban és a balesetek megelőzésében.

Nevelési észrevételek, mintaadás

- **Beszéd- és énekminta:** Saját tiszta beszédével és kulturált viselkedésével pozitív mintát ad a gyermekeknek.
- **Visszajelzés:** Megfigyeli a gyermekek zenei érdeklődését, aktivitását, és a tapasztalatait megosztja az óvodapedagógussal, ezzel segítve a zenei nevelés tervezését és a gyermekek egyéni fejlesztését.
- **Pozitív megerősítés:** Bátorítja a gyermekeket az éneklésre, a zenélésre és a zenei játékokra, ezzel erősítve az önbizalmukat és a zene iránti pozitív attitűdjüket.

<u>Dajka feladata</u>

Előkészítő feladatok

- A tevékenység helyszínének (csoportszoba, tornaterem, udvar) előkészítése, biztonságossá tétele.
- Eszközök előkészítése (kendők, csörgők, szalagok, hangszerek stb.).
- Segítségnyújtás a terem berendezésében, bútorok elrendezésében, szőnyegek padlók tisztaságnak ellenőrzésében

Tevékenység közbeni feladatok

- Gyermekek tevékenységének figyelemmel kísérése.
- Segítés a ruházat rendezésében (cipő, papucs) hogy szabadon mozoghassanak.
- Pedagógus iránymutatása alapján eszközök kiosztása ritmushangszerek.
- Figyelemmel kíséri a gyermekeket a közösségi tevékenységgel.

Tevékenység utáni feladatok:

- Eszközök fertőtlenítése, elrakása.
- Segítség a mosdó használatában.
- A csoportszoba rendjének, tisztaságának helyreállítása.

A differenciálás:

- Az óvodás korú gyermekek fejlődési üteme nagyon eltérő lehet, és az óvodapedagógus feladata megfigyelni az egyéni zenei ritmus érzéket, mozgás koordinációt, bátorságot kommunikációs készséget.
- Megfigyelési területek:
    a. éneklés: hangterjedelem, szövegismeret, utánzás képessége, ritmus, különböző ritmus eszközök használata - a haladóbbak dobon vagy csörgő dobon kísérnek, mások tapsolnak vagy lépegetnek,
    b. zenehallgatás, játékos felismerés, hangmagasság, hangerő – különböző hangszíneket, hangokat keresnek,
    c. népi játék: mozgásigény, szociális érettség – bátrabbak vezethetik a kört a félénkebbek segítős szerepben maradhatnak,
    d. táncmozgás: lépések nehézsége, tempó, mozdulat komplexitás - kisebbek utánzással, nagyobbak mozdulat kitalálással fejezhetik ki magukat.

Módszertani javaslatok:

- Játékos megközelítés: minden tevékenység legyen élményt nyújtó, ne feladat.
- Többszintű bevonás, aki nem szeret énekelni, tapsolhat, mozoghat.
- Pozitív visszajelzés dicséret a próbálkozásért nemcsak a teljesítményért.
- Példamutatás az óvodapedagógus aktív részvétele a táncban.
- Csoportdinamika figyelése, váltakozzon az egész csoportos, mikro csoportos és egyéni részvétel.

A fejlődés várható eredményei:

- magabiztos felismerés és térbeli megjelenítés a hallásfejlesztő gyakorlatoknál ((pl. magas-mély, halk, hangos),
- mondóka és ének helyes szövegismerete,
- az énekritmus és egyenletes lüktetés megkülönböztetése és mozgásformákkal kísérése,
- térformák arányos kialakítása, megtartása, a megismert táncmozdulatok megfelelő közvetítése,
- több hangszer ismerete és kezelése, ének változatos kísérése,

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

Az ábrázoló tevékenység célja, nem maga a tevékenység során létrejövő bármiféle alkotás, vagy annak esztétikai értéke, hanem maga az örömteli cselekvés. A létrejövő „mű” jelzés a gyermek ismereteiről, érzelmi életéről, kézügyességének fejlettségéről, ezért az óvodai nevelésben törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek felismerésére.

A rajzolás, festés, mintázás, kézimunka összetett, sokszínű nevelési lehetőség, amely világunk megismerését, befogadását, megértését segíti. Az örömteli élmények újraalkotási vágyban valósulnak meg. A képi-plasztikai megismerés, mint a személyiségfejlesztés fontos eszköze a kifejezőképességet alakítja, erősíti.

A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.

A gyermek számára üzenet közvetítő szerepe van: a rajzolás, festés, mintázás, kézimunka, műalkotás, népművészeti elemek, szokások, hagyományok tovább örökítésének.

Kiemelkedő szerepe van a gyermeki alkotásoknak, amelyekből alkalmanként kiállításokat rendezünk. Az óvodapedagógus napi szinten biztosítja a gyermeknek a változatos eszközökkel a tevékenység öröm forrását. Így kialakítva az alkotásra, kreatív önkifejezésre, esztétikus környezet kialakítására és az esztétikai élmény befogadására való igényt.

Minden gyermeknek az egyéni fejlettségéhez igazodva segítjük a művészeti tevékenység keretén belül a kifejező képesség, térbeli tájékozódás, rendező képesség, a gyermeki világ gazdagodását, és annak képi formában történő kifejezését.

A tér – forma-szín egységének megvalósítása esztétikai érzékük, szép iránti nyitottságuk alakulását.

Az óvodapedagógus feladata, hogy minél gazdagabb területeket, eszközöket ismertessen meg a gyermekkel, mellyel kifejezheti önmagát, pillanatnyi érzését**,** ezáltal személyisége fejlődik.

A gyermek az ábrázolás tevékenységének összetett kínálatából előzetes tapasztalás felhasználásával élményei visszatükrözését közvetíti munkájával.

A tevékenység folyamán a kialakult szokás rendek alkalmazása, a megfelelő munkafeltételek biztosítása segíti a gyermek számára a nyugodt, kiegyensúlyozott légkört.

A gyermekek egyéni igényeinek figyelembevételével a nap során, szabadon alkothatnak, lehetőséget biztosítva számukra, hogy saját ötleteik és kreativitásuk szerint készítsenek műveket, fejlesztve ez által képességeiket és önkifejezésüket.

Óvodapedagógus feladata:

- A gyermek rajzfejlődését, érését tiszteletben tartja, támogatja önkifejező készségüket, kreativitásukat.
- Firkaformák kezdetétől nyomon követi a fejlődést a képalkotó szakasz eléréséig.
- Támogatja a gyermeket a rajzon keresztül érzelmei tolmácsolásában.
- Véleményalkotása Ösztönzés
- Az alkotáshoz szükséges megfelelő feltételeket biztosítja (hely, idő)
- Az óvodapedagógus megismerteti a gyermeket a tevékenységhez szükséges eszközök használatával.
- Tér-forma és színképzeteik kialakításának gazdagításának segítése
- Az alkotással kapcsolatos szokások kialakítása
- Az esztétikus élmények iránti vágy megalapozása
- Az önálló elképzelések megvalósításának elősegítése
- Változatos anyagok felkínálása: (természet „kincsei”, újrahasznosítható anyagok)
- Új ismeretek alkalmával elegendő idő és változatos lehetőségek biztosítása
- Az óvodapedagógus a gyermek alkotásait nem javítja, csak pozitívan értékeli, mivel a fantázia világ mindenkinek sajátja, a hiba javítás csak az eszköz használatra és a technika alkalmazására vonatkozhat.
- A gyermek számára is lehetőséget biztosít az egymás munkájának értékelésére.
- A tehetségek megfigyelése és fejlesztése

- Lehetőség biztosítása a gyermeki produktumok megalkotására.
- Megismertetni, szemléltetni a közeli lakóhelyünk és hazánk ünnepi szimbólumait.
- Az óvodapedagógus az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán teret, változatos eszközöket biztosít.
- Az óvodapedagógus előtérbe helyezi a természetes anyagok, termések felhasználását. Feladata az új megoldások keresése, a kreatív, környezettudatos gondolkodásra, fenntarthatóságra való nevelés.

Rajzolás példatevékenységek

Élményrajz- A gyermekek megörökítik egy esemény élményét.

Meserajz- Mesélés után a gyermekek megrajzolják a kedvenc szereplőjüket, vagy jelenetet.

Évszak rajzok- évszak jellemző színeivel, formáival dolgoznak**.**

Érzelmi rajz- Beszélgetés után pl „Mi tesz boldoggá” színek, formák használata a kifejezésre.

”Mi nő a kertben”? Évszaknak megfelelő termések rajzolása megfigyelés után.

Családrajz Közös családi élmények megjelenítése.

Ünnepkörökhöz kapcsolódó témák feldolgozása.

Eszközök: színes ceruza, zsírkréta, szénceruza, aszfalt kréta, filctoll.

Festés –példatevékenységek

ÉLményfestés szabadon, festék használat hangulat tolmácsolás nagyméretű kartonra.

Szín kísérletek „Mi lesz, ha….”

Festék és más anyagok keverékének eredményei, pl. só+festék.

Termés lenyomatok, termések gyűjtése: zöldségek, falevelek, termések.

Szivacsnyomat, nyomdázás.

Újfestés/ tenyérnyomat.

Közös festmény készítése- csoportos festés nagyméretű papírra.

Csepegtető festés pipettával.

Eszközök: vízfesték**, tempera, ecset, szivacs, henger, pipetta, kötény, papírtörlő ecsettál.**

Mintázás tevékenységötletek

Termés lenyomat agyagba, lisztgyurmába.

Állatfigurák agyagból, lisztgyurmából, kedvenc állat megmintázása, részletek kidolgozása, saját anyagával, vagy más anyagok hozzáadásával.

Gyurma Étterem, szerepjátékhoz kapcsolódó ételek, vagy tárgyak.

Textúra kísérletek: agyagba különböző tárgyak gomb, fonal, levelek lenyomata.

Közös agyag kép/dombormű készítése, nagy agyagtáblán közös motívumok elhelyezése.

Eszközök: változatos textúrájú anyagok, agyag, vagy lisztgyurma, gyurma.

Kézimunka-tevékenységek

Őszi kollázs gyűjtött levelek, termések, papírok ragasztása.

Papírmozaik, színes papír tépkedése, ragasztása képpé.

Fonás, fűzés, gyöngyözés, tészták, gyöngyök, gombok felfűzése.

Hajtogatás. egyszerű formák, hajó, repülő, ház.

Újrahasznosított anyagokból alkotás: kupakok, dobozok, papírhengerek felhasználása.

Ünnepi díszek készítése, karácsonyi, anyáknapi, húsvéti ajándékok.

Természetes anyagból figurák, termések, gallyak, levelek kombinálása, ember, állat.

Papírfonás, színes papírcsíkok, egyszerű formák hajtogatása, pl hajó, repülő, ház.

Eszközök: Termés, fonal, fonal, gumilap, zsenília.

Óvodapedagógus feladata tevékenységi körhöz kapcsolva

A vizuális tevékenységekhez kapcsolódó élmény biztosítása (mese, séta, megfigyelés, zenehallgatás-dallamhoz kapcsolódó színek festése-, ünnepi előkészület).

Inspiráló, nyugodt, alkotásra hívó környezet megteremtése (szabad eszközhasználat, megfelelő tér, rend, esztétikum).

A gyermekek megfigyelése: érdeklődésük, kézügyességük, önkiejezési módjuk alapján egyéni fejlesztés tervezése.

Különböző anyagok és technikák bemutatása, kipróbálási lehetőségek biztosítása.

Egyéni és csoportos tevékenységek tervezése: élmény biztosítás, közös alkotás, kísérletezés anyagokkal.

Gyermekek önállóságának és felelősségérzetének fejlesztése az eszközhasználat és a rendrakás terén.

A környezetvédelemre, újrahasznosításra nevelés (természetes anyagok gyűjtése, újrahasznosított eszközök használata).

A pedagógiai asszisztens feladatai a vizuális tevékenységeknél:

A pedagógiai asszisztens a vizuális tevékenységeknél (rajzolás, festés, mintázás, kézimunka) az óvodapedagógus nélkülözhetetlen segítője. Feladatai elsősorban a gyakorlati szervezésre, az eszközök kezelésére és az egyéni segítségnyújtásra fókuszálnak, lehetővé téve a pedagógus számára a kreatív folyamat szakmai vezetését.

Előkészítés és anyagszervezés

Ez a legfontosabb területe a munkájának a vizuális tevékenységeknél:

- **Eszközök előkészítése:** Előkészíti a szükséges anyagokat és eszközöket a gyermekek létszámának és a tervezett tevékenységnek megfelelően (pl. papírok, festékek, ecsetek, gyurmák, agyag, ragasztók, ollók, színes ceruzák, természetes anyagok).
- **Munkahelyek kialakítása**: Segít a gyermekek asztalainak, székeinek elrendezésében, a terítő felrakásánál, biztosítva a megfelelő, balesetmentes munkakörnyezetet.

- **Anyagok adagolás**a: Segít a festék, ragasztó vagy gyurma szétosztásában, adagolásában, ezzel is csökkentve a pazarlást és a rendetlenséget.

A tevékenység közbeni támogatás

- **Technikai segítségnyújtás**: Segít a gyermekeknek a technikai fogások elsajátításában (pl. helyes ceruza- vagy ecsetfogás, olló használata, ragasztás technikája), különösen az egyéni nehézségekkel küzdő vagy kisebb gyermekek esetében.
- **Egyéni bánásmód**: Támogatja azokat a gyerekeket, akiknek nehezebben megy a feladat végrehajtása, vagy SNI-sek, BTMN-esek, a pedagógus instrukcióinak megfelelően, egyéni figyelmet és segítséget nyújtva.
- **Anyagpótlás**: Figyel arra, hogy a gyermekeknél mindig legyen elegendő alapanyag (pl. elfogyott a papír, kifogyott a ragasztó), és pótolja azokat.
- **Balesetmegelőzés:** Felügyeli a gyermekeket a balesetveszélyes eszközök (pl. olló) használata közben, és betartatja a biztonsági szabályokat.

Utólagos feladatok és kiállítás

- **Rendrakás és takarítás**: A tevékenység befejeztével segít a gyermekeknek a munkahelyek megtisztításában, az eszközök elmosásában (pl. ecsetek, festékes poharak), a terítő szedésében és a csoportszoba rendjének visszaállításában. Ez a gyermekek; „munka jellegű tevékenységének” része is.
- **Alkotások rendszerezése:** Segít a megszáradt művek összegyűjtésében, rendszerezésében, és a pedagógussal együttműködve a gyermekek munkáinak kiállításában, ezzel is növelve a gyermekek sikerélményét és önbizalmát.
- **Értelmi nevelés**: Az utólagos beszélgetésekben, a művek elemzésében segíthet a gyermekek megszólaltatásában, a színekről, formákról, az alkotás folyamatáról való beszélgetésben.

<u>Dajka feladata:</u>

A vizuális tevékenységhez szükséges anyagok előkészítése és rendben tartása, (víz, itatós anyag, festék, tálca, terítő, kötény).

Az optimális terület előkészítése, rendben tartása az alkotások előtt és után.

Segítségnyújtás a gyermekeknek az öltözködésben, kézmosásban, festés utáni Az egyéni sikerek megerősítése, pozitív visszajelzése minden gyermek számára.

tisztálkodásban.

Biztonságos eszközhasználat elősegítése (olló, ragasztó, apró tárgya).

Az anyagok és eszközök rendszerezése,,tárolása az óvodapedagógus irányításával.

Környezetbarát szemlélet támogatása (papírgyűjtés, maradék anyagok hasznosítása).

Az óvodapedagógus munkájának segítése a szervezésben és a rend fenntartásában a tevékenység alatt.

Differenciált fejlesztési feladatok

Támogató szemlélet, hogy minden gyermek saját fejlettségi szintjének megfelelő szinten vehessen részt, és megtalálja az örömöt az alkotásban.

3-4 évesek

Szabad anyag kísérletezés (ujjfestés, nyomdázás, gyurmázás).

Eszközhasználat alapjainak elsajátítása (ceruza, ecset, ragasztó).

Finommotorika fejlesztése tépéssel, gyúrással, gyöngyfűzéssel.

Alapformák, színek megismerése.

Öröm az alkotásban- nem a végeredmény a fontos.

4-5 évesek

Színek tudatos használata, keverése.

Képi történetek, meserajzok megjelenítése.

Egyszerű minták, kompozíciók kialakítása.

Csoportos alkotásokban való részvétel.

Anyagok tulajdonságainak megismerése (mit lehet tépni, gyúrni, ragasztani).

5-6-7 évesek

Önálló, tudatos alkotás, tervezés, kivitelezés, befejezés.

Összetettebb technikák kipróbálása (pl. vegyes technika, kollázs, domború formák).

Szabályos vágás, hajtogatás, precíz ragasztás.

Színek, formák, téri elrendezés tudatos használata.

Egyéni stílus kialakítása, iskolai előkészítés.

A fejlődés várható eredményei:

- bátran, biztonságosan használják a munkájukhoz szükséges eszközöket,
- fantáziájuk tolmácsolásához a színek világának bátor felhasználása,
- emberábrázolásaikban a részformák megjelenése arányosabbá válnak,
- nyitott, őszinte értékelés a saját alkotásaikkal kapcsolatban,
- véleménynyilvánítás társaik munkájáról, pozitív kapcsolat alakítás támogatása,
- lassabb munkafolyamatok alkalmával, /papírhajtogatás, nyírás, tépés, ragasztás/ különböző technikák alkalmazásakor a kivárás képességének erősítése.

Rajzolás

- A rajzban megjelenik a történet és a térérzék (pl földvonal, ég, irányok).
- A gyermek képes a tudatos színválasztásra és kompozícióra.
- Szívesen mesél saját rajzáról, képes élményeit tolmácsolni.

Festés

- Tudatosan választ színeket, képes színkeverésre
- Egyre koordináltabbak mozdulatai, a formák felismerhetőbbek.

- Képes az elkezdett munkát befejezni.
- Érzelmeit és hangulatát színekkel is ki tudja fejezni.

Mintázás

- Az anyag formálása tudatosabb, pontosabb
- Egyszerű tárgyakat, figurákat képes önállóan elkészíteni.
- Élvezi az anyag tapintását a térbeli alkotás folyamatát.

Kézimunka

- Képes az eszközök biztonságos és célszerű használatára (olló, ragasztó, tű).
- Megjelenik a precizitás, kitartás és esztétikai igényesség.
- Érdeklődik az új technikák iránt.
- Kialakul az alkotás öröme és az önbizalom saját munkájával kapcsolatban.

Mindennapos mozgás

„A mozgás sok mindenre orvosság, de nincs olyan gyógyszer, ami a mozgást helyettesítené.” (görög mondás)

Az egészségünk a legdrágább kincsünk. Az egészséges életmódra nevelés már az óvodában kiemelt fontosságú. A mozgás alapvetően neveli, vezeti a gyermeket az egészséges életmód irányába.

A gyermek lételeme az intenzív mozgás, melynek rendszeres jelenléte napi szinten egyéni képességeihez formálva, egészségfejlesztő, pszichomotoros készségek és képességek kialakításában a fejlődési ütemét erősíti. A gyermek napirendjét úgy alakítjuk ki, hogy a nap folyamán biztosítjuk számára a megfelelő helyet és eszközöket a mozgásos tevékenységekhez. A lehetőségnek megfelelően a szabad levegőn tartózkodást is kihasználjuk. A rendszeres, szívesen végzett, közösségi testmozgás segíti a gyermekek optimális személyiségfejlődését és hozzájárul az egészséges életmód kialakításához.

A tevékenység alapvető szervezeti keretei a következők

- spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység,
- irányított, mindennapos mozgásfejlesztés,
- szervezett mozgásos tevékenység.

A gyermekek óvodai életének minden egyes napján biztosítani kell az aktív szabad játékot, amely mellett kiemelt szerepet kapnak az irányított mozgásos tevékenységek. Ezek a tevékenységek játékos környezetben zajlanak, és játékba ágyazott módon segítik az alapvető mozgáskészségek, valamint a hozzájuk kapcsolódó fogalmi rendszerek fejlesztését.)

Az óvodáskor mozgásfejlesztő területeinek beépítése a napi gyakorlatba, játékos formában, komplex módon jelenik meg. Megalapozzuk és elősegítjük a természetes hely-, helyváltoztató- és finommotoros mozgás készségek tanulását, valamint mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakaszait. Változatos, örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákat, játékokat tervezünk.

A rendszeres mozgás megalapozza a megfelelő erőnlétet, kondíciót, álló és teherbíró képességet, mely a gyermek, egészséges fejlődésére kedvezően hatnak.

Az óvodai életben a komplex testmozgások: a spontán szabad játék és az irányított mozgásos tevékenységek együtt hatnak a gyermek személyiségére. A pozitív énkép önkontroll,

érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás fejlődését támogatja.

A megfelelő mozgástevékenység és egészségfejlesztő testmozgás az óvodai nevelésben minden nap lehetőséget biztosít, a gyermek egyéni képességeinek és fejlettségének kibontakoztatásához. Törekedni kell a gyermeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, és a szabadban történő tartózkodásra.

A gyermek mozgás koordinációjának rendezettségéhez olyan mozgásformákat gyakoroltatunk, amelyek az életkori sajátosságaihoz közel állnak. Csúszás, mászás, futás, ugrás, dobás. Ezek együttes hatása a gyermek szervezetére pozitív hatással bír. Minden izom csoport megmozgatása a szervezet megfelelő működésére hat és az egészség megóvásában, a biológiai egyensúly fenntartásában van szerepe.

Spontán vagy szervezett játékos testmozgásokhoz megfelelő feltételeket biztosítunk – külső-belső környezet kihasználásával és változatos eszközök felajánlásával.

Az óvodapedagógus támogató attitűdje segíti a gyermek tulajdonságainak erősödését: önuralom, fegyelmezett magatartás, akarat, bátorság és közösségi szellem, önállóság, leleményesség, kezdeményező kedv és szociális képességek fejlődését.

A megfelelő mozgásformák folyamatos gyakoroltatása a gyermek összerendezettebb, biztonságosabb mozgását eredményezi.

Cél:

- A mozgás komplex fejlesztő hatásával stresszhelyzetek könnyítése, szociális beilleszkedés segítése.
- A természetes mozgások – törzs dominanciája – mellett a prevenciós, korrekciós gyakorlatok beépítése a mozgásanyagba (testtartásjavító gyakorlatok)
- Az egyes fejlettségi szinthez igazodó készségek, képességek formálása, fejlesztése.
- Gyakorlási kedv fokozása, buzdító, játékos feladatokkal.
- Szabálytudat erősítése a társas kapcsolatokban.
- Napi szinten mozgás és szabad levegőzés.

Óvodapedagógus feladata:

- A gyermek természetes mozgásának járás-futás, támasz, függés, egyensúlyozás, ugrás, dobás fejlesztése
- Gyakorlatok kézi szergyakorlatok és sokszínű változatos mozgásos játékok szervezése
- A gyermek testi képességeinek ügyességének, testi erejének gyorsaságának és állóképességének fejlesztése
- A foglalkozások feladatsorának összeállítása
- A gyermek egyéni képességeinek, tempójának, valamint a preventív testi feladatainak figyelembevétele
- Lehetőség szerint minél több foglalkozás szabadban történő szervezése
- A mozgás megszerettetése érdekében szoros együttműködés a családdal
- Mozgás kultúra fejlesztése segítse a térben való tájékozódást, helyzetfelismerést és az alkalmazkodó képességet.

A pedagógiai asszisztens feladatai a mindennapos mozgásnál:

A pedagógiai asszisztens a **mindennapos mozgás** szervezése és megvalósítása során is az óvodapedagógus szakmai irányításával dolgozik. Feladata a mozgásos tevékenységek (például mindennapi testnevelés, udvari játék, séta, kirándulás) zökkenőmentes lebonyolításának biztosítása, a feltételek megteremtése és a gyermekek biztonságának felügyelete.

Előkészítés és környezet biztosítás

- **Eszközök előkészítése:** Előkészíti a mozgásos tevékenységekhez szükséges eszközöket (pl. labdák, karikák, ugrókötelek, bóják, akadálypálya elemei) a pedagógus tervei alapján, és a foglalkozás után rendszerezi, elpakolja azokat.
- **Helyszín előkészítése:** Gondoskodik a megfelelő helyszínről, legyen az a tornaszoba, a csoportszoba vagy az udvar. Ez magában foglalja a balesetveszélyes tárgyak eltávolítását, a csúszásmentes felület ellenőrzését és a higiénia biztosítását.
- **Öltözködés segítése:** Különösen fontos az udvari játék előtt vagy a tornatermi foglalkozás előtt, amikor a gyermekeknek át kell öltözniük. Segít a cipőfelhúzásban, a megfelelő ruházat kiválasztásában és a rendrakásban az öltözőben.

A mozgásos tevékenység közbeni támogatás

- **Felügyelet és biztonság:** Az egyik legfontosabb feladata a gyermekek folyamatos felügyelete az óvodapedagógussal együttműködve. Segít a balesetek megelőzésében, figyelmezteti a gyermekeket a szabályok betartására (pl. "Ne szaladj a hintánál!").
- **Egyéni segítségnyújtás:** Támogatja azokat a gyerekeket, akik ügyetlenebbek, félénkebbek, vagy mozgásfejlődésben elmaradást mutatnak. Bátorítja őket a mozgásos feladatok kipróbálására, a mozdulatok gyakorlására, a pedagógus iránymutatása alapján.
- **Szabályok betartása:** Segít a mozgásos játékok és a mozgásos feladatok szabályainak betartatásában, ezzel is fejlesztve a gyermekek szabálytudatát és a szociális készségeket.

  Séták, kirándulások kísérése

- **Kíséret és biztonság:** A mindennapos mozgás része a séták, kirándulások. Az asszisztens a pedagógussal együtt kíséri a csoportot, ügyelve a biztonságra (pl. átkelés az úttesten, a csoport együtt tartása), és a külső környezetben történő balesetek megelőzésére.
- **Megfigyelés:** A szabadban tett séták során megfigyeli a gyermekek mozgását, állóképességét, és a tapasztalatokat visszajelzi a pedagógusnak.

<u>Dajka feladata a mindennapi mozgásnál:</u>

- Előkészíti a helyszínt
- Helyet csinál a csoportszobában , elpakolja az útban lévő játékokat
- Biztonságot biztosít, ügyel , hogy ne legyen veszélyes tárgy
- Segít a szervezésben, segíthet a gyermekek elhelyezésében
- Segíti a félénkebb és kisebb gyerekeket
- Szükség esetén segít az öltözködésben
- Támogató jelenlét

- Részt vehet a mozgásban, ezzel is motiválja a gyerekeket
- Tornaszerek, karikák, babzsákok, kötelek kikészítése
- Szükség esetén segít a gyerekeknek az eszköz használatban
- Figyeli a gyermekek fizikai állapotát, ha pl. valaki elfárad megsérül jelzi az óvodapedagógusnak
- Foglalkozás végén eszközöket összeszedi, termet visszarendezi és segít a vissza öltözésben

Tárgyi feltételek:

- papírtégla,
- egyensúlyozó elemek,
- WESCO készségfejlesztő elemek,
- GREISWALD fal,
- érzékelő korongok,
- labda
- egyensúlyozó tölcsér,
- Tactis sport pszichomotorikus mozgásfejlesztő játék
- Gyárkerti épület tornatermében sótégla fal biztosítja a megfelelő minőségű levegőt a mozgásfejlesztéshez.

A megfelelő mozgáskultúra begyakorlásához gyakran támaszkodunk a speciális végzettségű szakemberek tanácsára, hogy az SNI-s gyermekek folyamatosan megkapják a megfelelő irányú fejlesztést.

Differenciálás

Kisebbek: alapmozgások, utánzásos játékok egyszerű szabályok

Nagyobbak: bonyolultabb mozgássorok, célzott dobások, egyensúlyozó versenyjátékok

Képességek szerint.

magabiztos gyerekeknek magasabb akadályok kisebb célfelület

bizonytalanabb gyerekeknek

kevesebb akadály, nagyobb célfelület, segítségadás

Fokozatos feladat nehezítés

- 3-4 éves egy helyben ugrálnak, nagyobb tárgyakat gurítanak, rövid távon futnak, egy egyszerű jelre indulnak, széles felületen sétálnak végig, páros és csoportos gyakorlatoknál: utánozós mozgásos mondókákra mozognak
- 4-5 éves rövidtávon haladnak szökdeléssel, két kézzel dobnak és kapnak, közepes távon, futás közben kerülnek vagy megállnak, páros és csoportos gyakorlatoknál egyszerű szabályjáték, fogó, helycserés játék).
- 5-7 éves váltott lábbal ugrálnak, célba dobnak, váltóversenyben vesznek részt kombinált feladattal, páros és csoportos gyakorlatoknál bonyolultabb csapatversenyek, közös feladatmegoldás.

A fejlődés várható eredményei:

- óvodáskor végére a begyakorolt helyes testtartás alkalmazása
- szereti és igényli a mozgást,
- mozgása összerendezetté válik,
- kialakul testsémája, oldalisága, ismeri az irányokat,
- a szabályok betartására törekszik, és kialakul versenyszelleme,
- figyelme, önfegyelme, emlékezőképessége, ötletessége megfelelő szinten megerősödik,
- korosztálynak megfelelően kialakul az egyensúly érzéke,
- képessé válik különféle tempóban járni és futni,
- biztossá válik a labdakezelés /pattogtatás, elkapás/.
- kialakul szabálytudata,
- önállóan is tud szabály játékokat, futó játékokat kezdeményezni,
- ismeri a vezényszavakat,

A külső világ tevékeny megismerése

A gyermekek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti – emberi - tárgyi környezet formai, mennyiségi, téri viszonyairól.

Az óvodai nevelés akkor valósítja meg célját, ha fejlesztési programját a gyermek környezetével kapcsolatos gazdag tevékenységrendszerébe ágyazza, figyelemmel a tapasztalatszerzés megannyi természetes élethelyzetének tudatos, tervszerű megszervezése az alábbi pontokon belül:

- a társadalmi és természeti környezet megismerése,
- környezetünk formai és mennyiségi viszonyai – matematikai tartalmú tapasztalatok
- fenntarthatóság és a környezetvédelem.

A külső világ tevékeny megismerése áthatja a gyermekek életét, az óvodai tevékenységek egészét. Az óvodásokat körülvevő világ megismerésében elsődleges szerepe van a közvetlen megfigyelésnek és tapasztalatszerzésnek.

A környezet megismerése a tapasztalatok, ismeretek gyarapításával, feldolgozásával felkelti, és ébren tartja a gyerekek kíváncsiságát, érdeklődését, kielégíti megismerési vágyukat. Elősegíti, hogy maguk fedezhessék fel környezetük tárgyait, jelenségeit.

Fontosnak tartjuk a gyermekekkel a környezete megismertetését, megszerettetését, és a környezete védelmét, a környezettudatos magatartás kialakítását, a szülőföldhöz való kötődés érzésének kialakítását, tudja, miről szól a nemzeti ünnep, ismerje meg nemzeti jelképeinket.

Lehetőséget ad a minél több érzékszervvel való tapasztalásra, a keresztcsatornák fejlődésére, az élmények több szempontú felidézésére.

Lehetőséget biztosítunk sokféle felfedezésre, ösztönző tapasztalatszerzésre. Olyan szokások, szokásrendszerek, viselkedési formák megalapozására törekszünk, amelyek hozzájárulnak a gyermek környezettudatos életviteléhez és a környezettel való harmonikus együttéléséhez.

A környezettel való ismerkedés az óvodai nevelés egészében érvényesülő folyamat. Általa a gyerekek az őket közvetlenül körülvevő és a tágabb természeti és társadalmi környezetről

olyan tapasztalatokat szereznek, amelyek az életkoruknak megfelelő biztonságos eligazodáshoz, tájékozódáshoz nélkülözhetetlenek.

A környezetismeret szoros összefüggésben van az összes nevelési területtel, általában témája adja meg a többi foglalkozás témáját, létrehozva így a komplexitást. Így az ismeretek a lehető legtöbb csatornán keresztül jutnak el a gyerekekhez, biztosítva a tapasztalatok beépülését, későbbi hatékony alkalmazását.

A környezet megismerésére nevelésben elsődleges fontosságot tulajdonítunk a tapasztaláson alapuló ismeretszerzésnek.

A társadalmi és természeti környezet megismerésének tartalma:

Cél:

- Társadalmi környezetükből a gyermekek rendelkezzenek koruknak megfelelő ismeretekkel a családról, munkájukról, az egymáshoz való viszonyról az együttélés konkrét tapasztalatairól.
- Tudják megnevezni az emberi testrészeket, ismerjék és gyakorolják önállóan tisztántartásukat, ismerjék érzékszerveiket azok funkcióit, védelmét.
- Az időjárás a természet jellemzői, változásai, a színek, a fények, formák szépségei alapvető biológiai, ökológiai, fizikai, kémiai tapasztalatokra adunk lehetőséget.
- Évszakok, hónapok, napok, napszakok megnevezése, megismertetése, megkülönböztetése.

Óvodapedagógus feladata:

- Az óvodai környezet megismertetése mind a tartalmát, mind a funkciókat, mind a hozzájuk való alkalmazkodás szokásrendjét illetően.
- A szülőföld, a hazai táj, a nemzeti kultúra értékeinek és a keresztény kulturális értékek megismertetése.
- Szerezzenek tapasztalatokat az élményszerző séták által az óvoda környezetéről fellelhető megfigyelhető felnőtt foglalkozásokról/ kereskedelem, építkezés, tűzoltóság, iskolalátogatás, posta/.
- Legyen tapasztalatuk az orvos védőnő, betegellátás feladatairól.
- Játékos formában az életkori sajátosságokat figyelembe véve szervezünk olyan tevékenységeket, melyek a biztonságos közlekedést alapozzák meg. Gyakorolják a helyes gyalogos közlekedést, alakuljon ki a helyes közlekedési morál. Ismerjék a közlekedési eszközöket. „Biztonságos óvoda” cím elnyerése pályázat útján 2021-ben/
- Figyeljék meg a napszakokat, gyakorolják az ehhez kapcsolódó tevékenységeket.
- A természeti környezet megismerésére alapvető lehetőség az évszakok megfigyelése.
- A növény és állatvilág megismerése, ha lehetséges természetes környezetükben.
- A városi életformának már nem szerves része a néphagyományok gyakorlása, ezért feladatunk a gyermekekhez közel hozható néphagyományok megismertetése, az átélés segítése.

Környezetünk formai és mennyiségi viszonyai – Matematikai tartalmú tapasztalatok:

Cél:

- Az óvodás gyermek a környezet megismerése során a matematikai tartalmú tapasztalatok, ismeretek birtokába jut és azokat különböző tevékenységek során alkalmazza.
- A környezet változásainak megfigyeléséhez szükség van a gyermeknek bizonyos matematikai alapismeretekre.

- Felismeri a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat, alakul ítélő képessége és mennyiség szemlélete.
- A sétáink, kirándulásaink, megfigyeléseink során sok tapasztalatot szerezhetnek környezetünk mennyiségi és formai összefüggéséről, térbeli viszonyairól.
- Az óvodai csoportban történő játékos tapasztalatszerzés során szinte minden érzékszervet bevonva valósul meg a matematikai tapasztalatszerzés.
- A gyermek kíváncsiságára, érdeklődésére építve játékos formában gazdagítjuk logikai gondolkodását, fejlesszük értelmi képességét.

Mindezek által a felfedezés öröme, fokozza a gyermek önbizalmát, kitartóbbá válik a feladatok megoldásában, közben önfegyelme is erősödik.

Óvodapedagógus feladata:

- A környező valóság formáival és mennyiségi viszonyaival kapcsolatos ismeretszerzés lehetőségeinek megteremtése.
- Az önálló tapasztalatszerzés lehetőségének, valamint a matematikai tapasztalatok megszerzésének biztosítása.
- A matematikai kíváncsiság és érdeklődés kibontakoztatásának segítése, a matematikai beállítódás és szemlélet megalapozása.
- Az adódó lehetőségek, szituációk kihasználása matematikai tartalmak közvetítésére.
- A gyermek matematikai ismereteinek, képességeinek megalapozása.
- Olyan problémahelyzet teremtése, amely serkenti a gyermeket a logikus gondolkodásra és fejleszti problémafelismerő- és megoldó készségét.

Munka jellegű tevékenységek

Az Alapprogram a személyiségfejlesztés fontos eszközeként fogalmazza meg a játékkal és cselekvő tapasztalással megvalósuló munka és munka jellegű játékos tevékenységet.

A gyermeki munka szoros kapcsolatban van a játékkal.

A befogadás pillanatától arra törekszünk, hogy a gyermek életének rendszeres, és folyamatos része legyen a mindennapi munka tevékenysége, amelyet kezdetben felnőtt segítséggel végeznek. Ezt a folyamatot érzékenyen kezeljük, és játékos megközelítéssel segítjük a gyermekek fejlődését. A fokozatosan bevezetett tevékenységekkel gyorsan elsajátíthatják a szükséges képességeket, így a gyermekek könnyedén beillesztik azokat napirendjükbe. Minden gyermeket a saját tempójában, fizikai állapotának megfelelően segítünk, biztosítva számukra a sikerélményt. Az egyes munkafajtákat az életkornak megfelelően fokozatosan vezetjük be, és olyan feltételeket teremtünk meg, amelyre a gyermek fizikális megerőltetés nélkül képes. A vegyes korosztályú csoportok előnyeit kihasználva a nagyobbak segítik a kisebbeket, ami észrevétlen tanulási folyamatokat indít el. Minden területen ösztönző légkört teremtünk, melyben a gyermek sikerélményhez juthat és saját tempójában végezheti a munkajellegű tevékenységet. Tudatos tervezéssel készítjük elő a gyermek számára a fejlődését segítő munkafolyamatokat, melyet pozitív értékeléssel erősítünk. A motiváció kulcsfontosságú, és a gyakoribb dicséret segíti őket új munkafolyamatok elkezdésében és befejezésében. Mindig odafigyelünk arra, hogy a tevékenységek biztonságos eszközökkel történjenek. A közösségi munka jótékony hatásait is megismerik, miközben az óvodapedagógusok munkasorrend begyakoroltatásával biztosítanak számukra magabiztos, támogató környezetet. Támogató attitűddel segítjük azokat, akiknél a vágy és képesség még nincs összehangolt szinten.

Figyelembe véve a családi hátteret, továbbra is segítjük őket abban, hogy határozott tagjává váljanak az óvodai közösségnek

Cél:

- A feladatok elvégzése kézzelfogható eredményt mutasson, mely lelkesít, büszkeséget, megelégedést vált ki, ami a gyermekre motiváló hatással van.
- Eszközök biztosításával cselekvés motiválása.
- Játékos munkafeltételekkel sikerélmény érdekében további ösztönzés.
- A sikeres munka pozitív vetülete a személyiség fejlődésére.
- A munka tevékenységhez szükséges vágyak és képességek összehangolása.

A nevelési célok eléréséhez támaszkodunk:

- a gyermek nyitottságára
- megismerési vágyra
- kíváncsiságára, érdeklődésére

Az óvodában végzett munkafolyamatok:

- önkiszolgáló munka tevékenység
- közösségért végzett munka /megbízatások, naposi teendők/
- a környezet megóvását, szépítését segítő folyamatok a jeles napok hangsúlyozásával /Föld napja, Madarak-fák napja, növények ápolása/
- csoport életéhez kapcsolódó munkák /ünnepi készülődés/
- kisebb társak segítése /gombolás, lépcsőn közlekedés segítése/
- gyermek szükségleteit kielégítő munkák /naposi munka/
- környezet rendjének megóvása /játék elrakás, teremrendezés/
- alkalomszerű megbízatások
- egyéni megbízatások, felnőtteknek segítségnyújtás

Optimális feltételek biztosítása:

- a balesetmentes eszközök, szerszámok biztosítása életkori sajátosságok figyelembevételével
- óvodapedagógus segítséget nyújt, megmutatja a munkavégzés módját, sorrendjét és a helyes eszköz használatot
- munka kedv serkentés dicsérettel, buzdítással, hiba lehetőségek javításával

A gyermek felé történő pozitív visszajelzésekkel kívánjuk megerősíteni a munkatevékenységük hasznosságát, szükségességét és közösség formáló erejét.

Óvodapedagógus feladata:

- másokért vagy a közösségért végzett munka jótékony hatásának erősítése
- Értékteremtő munkák
- A munka tevékenységek a mindennapok természetes eseményei legyenek, a folyamatosság csak így fejtheti ki jótékony hatását
- Az önálló tevékenykedés feltételeinek megteremtésekor figyelembe kell venni a gyermek erőnléti képességeit

- Az óvodapedagógus a munka sorrendjét, eszköz használatát mutassa be a gyereknek
- Támogató környezet megvalósítása, munkakedv megalapozásához
- Szülői szemlélet formálása a gyermeki önállósodás folyamatának elősegítésére
- A dajkák bevonása az óvónői instrukciók alapján
- A munkavégzéshez szükséges attitűdök, képességek, készségek tulajdonságok alakulása, kitartás, felelősség, céltudatosság
- A munka értékelése mindig konkrét és az egyéni különbségek figyelembevételével reális és ösztönző legyen
- A munka eredményének javítása mindig a gyermekkel együtt vagy előtte történjen

Munkatevékenységek:

Önmagukkal kapcsolatos teendők végzése

- öltözködés, vetkőzés, cipőhúzás, tisztálkodás, WC-zés, orrfújás stb.,
- önkiszolgálás a terítésnél, teremrendezés,
- játékrakodás,
- kisállat gondozás, szobanövények gondozása, kerti munka,
- naposi teendők végzése,
- egyéb közösségért végzett munkák, egyéni megbízatások,
- a kicsik és rászorulók segítése, stb.

Önkiszolgáló munka

- A testápolás, öltözködés, étkezés során biztosítsa az életkornak és fejlettségnek megfelelő önállóságot.
- Ismertesse meg a gyermekeket az önkiszolgáláshoz szükséges eszközök használatával.
- Tanítsa meg a gyerekeket a feladatok elvégzésére.

Közösségért végzett munka

- A naposi - felelősi rendszer fokozatos bevezetése egyéni képességeknek megfelelően.
- A feladatok mozzanatainak sorrendjének bemutatása, gyakoroltatása.

Alkalomszerű munkák

Életkorhoz, a gyerekek erejéhez mért, a csoport fejlettségi szintjének megfelelő munkalehetőségek teremtése. (díszítés, javítás, üzenetek átadása, ünnepi készülődés, teremrendezés)

Állat-, és növénygondozás

- Kert (gyógy – fűszernövény) gondozása: locsolás, levélgyűjtés, gereblyézés, ültetés, begyűjtés, szárítás…..
- A természetvédelem fontosságának hangsúlyozása.
- A gyermekek aktivitásának, érdeklődésének kiaknázása.

A pedagógiai asszisztens feladatai a munka jellegű tevékenységeknél:

Önkiszolgáló tevékenységek segítése

Ez a munka legfontosabb területe az óvodáskorban. A cél az önállóságra nevelés:

- **Öltözködés:** Segíti a gyermekeket az önálló öltözésben és vetkőzésben (cipőfűzés, gombok, cipzárak kezelése, a ruhák összehajtogatása a szekrényben). Türelmesen segíti a nehezebben boldogulókat.
- **Étkezés:** Támogatja a gyermekeket a kulturált étkezési szokások elsajátításában, az evőeszközök helyes használatában, a szalvéta használatában, és az étkezés utáni rendrakásban (pl. tányér elvitele, morzsa feltörlése, szék betolása).
- **Higiénia:** Segít a helyes kézmosási technika, a fogmosás, a fésülködés és a WC-használat önálló gyakorlásában.

A környezet rendben tartása és szépítése

A gyermekek bevonása a közös élettér rendben tartásába fejleszti a felelősségtudatot.

- **Játék elpakolása:** Aktívan részt vesz és ösztönzi a gyermekeket a játékok elpakolására, rendszerezésére a játékidő végén (pl. "Most a piros legókat tesszük a dobozba").
- **Csoportszoba rendben tartása:** Bevonja a gyermekeket kisebb, életkoruknak megfelelő feladatokba, mint például a virágok megöntözése, a portörlés, a leesett játékok felszedése.
- **Természetsarok gondozása:** Segít a gyermekeknek a természetsarok állandó gondozásában (pl. állatok etetése, növények locsolása), ami a rendszeres munka iránti elköteleződést erősíti.

Az óvodapedagógus melletti segítő feladatok

Ezek a feladatok a "munka" fogalmának tágabb értelmezését jelentik, ahol a gyermekek a felnőttnek segítenek, ezzel is a közösség hasznos tagjának érezve magukat:

- **Terítés, előkészítés:** Segítheti az óvodapedagógust a foglalkozásokhoz szükséges eszközök kiosztásában, a terítésben, a papírok vagy a gyurma szétosztásában.
- **Kisebb "ügyeletek":** Támogatja az óvodapedagógust a hetes vagy ügyeletes rendszer kialakításában, ahol a gyermekek kisebb feladatokat látnak el a közösség érdekében.
- **Mintaadás:** Saját munkájával, a rend iránti elkötelezettségével és a feladatokhoz való pozitív hozzáállásával mintát mutat a gyermekeknek.
- **Motiválás és dicséret:** Bátorítja a gyermekeket a feladatok elvégzésére, és a teljesítés utáni dicsérettel növeli az önbizalmukat és a munka iránti pozitív attitűdjüket.
- **Folyamatosság biztosítása:** Segít a dajka és a pedagógus közötti zökkenőmentes együttműködésben, biztosítva, hogy a munka jellegű feladatok a napirend szerves részei legyenek.

Dajka feladata

A pedagógus munkájának segítése

- A munka jellegű tevékenységek előkészítése (pl. eszközök előkészítése, anyagok biztosítása, munkaterület rendbetétele).
- Az óvodapedagógus irányítása mellett segíti a gyermekek tevékenységét, szükség esetén megmutatja a helyes munkafogásokat.
- Biztonságra figyel – a gyermekek testi épségét védi, ügyel a szerszámok, eszközök helyes használatára.

Mintaadás és együttműködés

Példamutatással segíti a gyerekeket: megmutatja, hogyan kell rendet rakni, teríteni, növényt öntözni stb.

- Motiválja a gyerekeket, dicsérettel, biztatással segíti a feladat elvégzését.
- Együtt dolgozik a gyerekekkel, nem helyettük végez, hanem mellettük, így a gyerekek utánzás útján tanulnak.

Naposi, rendtartási és gondozási feladatok segítése

- Támogatja a naposi rendszer működését: segít az asztalterítésben, étkezés előtti–utáni rendrakásban.
- Segít a csoportszoba és az öltöző rendjének fenntartásában.
- Segíti a növények, ha ezek a tevékenységek az óvodai élet részei.

Eszközök, környezet rendben tartása

- Gondoskodik a munkához szükséges eszközök tisztaságáról, karbantartásáról.
- Segít a munkaterület előkészítésében és lezárásában (pl. asztalok letakarítása, eszközök elpakolása).
- Részt vesz az óvodai környezet esztétikus kialakításában, dekorálásban, rendezvények előkészítésében.

Gyermekek felé irányuló nevelési támogatás

- Türelemmel, szeretettel segíti a gyerekeket az önálló munkavégzésben.
- Megfigyeli a gyerekek viselkedését, szokásait, és jelzi az óvodapedagógusnak, ha valamilyen problémát tapasztal.
- Közvetlen, biztonságot nyújtó kapcsolatot alakít ki, ami segíti a gyerekeket a feladatokban való aktív részvételben.

A differenciált fejlesztés feladatai

- A munka jellegű tevékenységek során az óvodapedagógus figyelembe veszi a gyermekek életkori sajátosságait, egyéni képességeit, fejlettségi szintjét és érdeklődését.
- A differenciált fejlesztés célja, hogy minden gyermek számára biztosított legyen az önálló, sikerélményt nyújtó és fejlesztő munkavégzés.
- A pedagógus a feladatokat, az eszközöket, valamint a segítségnyújtás mértékét a gyermekek egyéni szükségleteihez és lehetőségeihez igazítja.
- A magasabb fejlettségi szinten lévő gyermekeket nagyobb önállóságra, felelősségvállalásra ösztönzi, míg a több támogatást igénylőket személyre szabott irányítással segíti.
- A differenciált szervezés során hangsúlyt kap a közösségi együttműködés, az empátia, a segítőkészség és a feladattudat fejlesztése.
- A pedagógus a gyermekek erőfeszítését, szorgalmát és kitartását egyénre szabottan értékeli, ezzel erősíti pozitív énképüket és belső motivációjukat.
- A munka jellegű tevékenységek ilyen módon támogatják a gyermekek sokoldalú, harmonikus személyiségfejlődését.

A fejlődés várható eredményei:

- örömmel és szívesen dolgoznak a közösségért,
- önállóan végzik a naposi teendőket,
- kialakul önállóságuk felelősségtudat és kötelesség tudatuk
- formálódik fejlett problémamegoldó gondolkodás, kreativitás, együttműködési és alkalmazkodási készségük,
- kitartással teljesítik a rájuk bízott feladatokat,
- biztonsággal használják a munkaeszközöket,
- kisebb munkafolyamatokat önállóan is meg tudnak szervezni
- kialakul igényük a környezetük védelmére, értékeik megvédésére,

Tevékenységekben megvalósuló tanulás

A személyiség fejlődés és fejlesztés támogatása, az óvodában a tanulási folyamat, jelentős részében utánzó, spontán és szervezett tevékenység keretén belül folyik. Az ismeretszerzés nem szűkül le az óvoda belső környezetére, kiterjed a természetes és szimulált környezetre is, kirándulásokra, óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákra. A tevékenységek a gyermek életkorához igazodó időkeretben valósulnak meg.

Az ismeretek bővítése az óvodai tevékenység szervezés célja elsősorban az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak gyarapítása és szélesítése.

Az óvodapedagógus felelőssége, hogy támogató környezetet teremtsen, a gyermek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire építve. A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése. A tanulás lehetséges formáinál hangsúlyozottan szerepeltetjük a cselekvéses tanulást.

A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint pl.: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és (akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabály tudatának) szokás és norma rendszerének megalapozása.

A gyermek maradandó tudását támogatja, segíti a cselekvő aktivitása, a taktilis érzékelés, érzékszervek bevonása és a kíváncsiságuk, érdeklődési körük, kreativitásuk lehetőségének kielégítése.

Több felől megközelíthető a tanulási folyamat lehetősége a gyermek számára:

- az utánzó minta, a modellkövetéses magatartás és a viselkedéstanulás, szokások alakítása.
- spontán játékos tapasztalatszerzés, a játékos, cselekvéses tanulás, a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés
- a gyakorlati problémamegoldás

Az óvodapedagógus kellő érzékenységgel közvetíti a gyermek számára a tanulás irányítása során a személyre szabott pozitív értékelést, mely segíti a gyermek személyiségének kibontakoztatását.

Az értelmi képességek fejlesztése, a gyermek megismerési vágyának, kíváncsiságának, sokoldalú érdeklődésének kielégítése, alkalmazkodva az életkori és egyéni sajátosságaikhoz, eltérő fejlődési ütemükhöz.

Cél:

- Érdeklődést megtartó műveltségi területek tervezése, vezetése,
- Egyéni képességekre alapozott tanulási folyamat biztosítása,
- Játékos tanulás megjelenítése, melyhez az önkéntesség és az örömérzet kapcsolódik,
- Spontán tanulás,
- Cselekvéses tanulás,
- Gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés,
- Gyakorlati problémamegoldás.

Óvodapedagógus feladata:

- Megfelelő időkeret biztosítása.
- Motiváció helyzet kialakítása.
- Differenciálás lehetőségének megteremtése, kiemelt és eltérő képességek támogatásával.
- Javítási lehetőségek biztosítása.
- Pozitív énkép erősítése.
- Többrétű játék lehetőségek a gondolkodtatóbb tanulási folyamat megteremtéséhez.
- Részterületek lemaradásával küzdő gyermekeknek megfelelően összeállított játékformák tervezése.
- Olyan légkör biztosítása, amelyben a gyermek cselekvően, több érzékszerven keresztül szerezzen tapasztalatokat.
- Ismeretek, tapasztalatok nyújtásával a gyermek megismerési vágyának kielégítése.
- A gyermek érdeklődése és aktivitása fenntartása változatos tevékenységek biztosításával.
- A spontán ismeretszerzés lehetőségeinek kihasználása.
- Ismeretek, tapasztalatok szerzésének biztosítása kötött és kötetlen formában.
- Az egyéni képességeihez igazodó tanulási folyamat szervezése.
- A helyi sajátosságok figyelembevétele.
- Élményközpontúság megteremtése minden feladaton belül.

Műveltségterületeknél a játékos tanulás beépítése:

Éneknél a játék beépítése a tanulási folyamatba.

Környezeti neveléshez kapcsolódó játékok, szabályjáték, érzelmi, fejlesztő játékok, szituációs játékok.

Rajzolás önmagában egy játékforma, amely a gyermek képzeletére, egyéni elhatározására épül.

Versnél, mesénél játékos anyanyelvi játékok és mesedramatizálás.

Mozgás területén a folyamatos mozgáson keresztül új tapasztalást, ismeretet szerezhetnek a gyermekek.

A fejlődés várható eredményei:

- eddig szerzett ismereteit és tapasztalatait napi szinten alkalmazni tudja
- feladat tartása pontosabbá válik
- tudatosan irányítják figyelmét - problémamegoldó képessége kialakul, az emlékezete erősödik
- a beszéd kultúrája és fantáziája gazdagodik
- a szokás és szabály rendszereket megfelelően alkalmazza
- érdeklődéssel vesz részt irányított és spontán tevékenységekben
- megfelelő testi, lelki felkészüléssel várja az iskolába lépést

Helyileg kidolgozott mérési eszközök állnak rendelkezésre, melyekkel feltárható a gyermek értelmi szintje, személyiségük érettségének mutatói.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

Az iskolába lépés elsődleges feltétele a gyermek érettsége, amely különböző életkorban alakulhat ki, ezáltal nagy egyéni eltéréseket mutatva. Mindezt figyelembe véve tárjuk fel, mikor válik stabillá a gyermek – testileg, lelkileg, szociálisan, pszichikusan – a sikeres iskolai élet megkezdésére. Ehhez kapcsoljuk mindazon mutatók összességét, amelyek az óvodáskor végére a fejlődés várható jellemzőjeként jelennek meg pedagógiai munkánk eredményeként.

A testileg egészségesen fejlődő gyermek hat éves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finom mozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a térészlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciálásnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél:

- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,

– megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,

– a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

– Érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni. Minden szófajt használ, különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat.

Elemi ismeretekkel rendelkezzen:

- önmagáról és környezetéről
- tudja nevét, lakcímét
- szülei foglalkozását
- napszakokat ismerje fel
- gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés szabályait
- ismerje szűkebb lakóhelyét
- környezetben élő növények, állatok gondozását, védelmét
- ok-okozati összefüggésben az öltözködés, időjárás összefüggéseit
- viselkedés kultúrájába az alapvető szabályok: magatartási formák jelenjenek meg, mellyel a természeti és társadalmi környezetet megbecsülik és óvják
- elemi mennyiségi ismerettel rendelkezik
- szociális érettsége megfelelő az iskolakezdéshez
- befogadó az új környezet felé (tanító néni és gyermek társak)
- szabálytudattal rendelkezik és alkalmazza
- feladattudata kialakulóban van
- a feladatok egyre eredményesebb megvalósításáért a kreativitás is jelenjen meg a tevékenységében (kitartás, munkatempó, önállóság, önfegyelem)

Az óvodáskor végére a gyermek szociálisan is éretté válik az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.

A szociálisan érett gyermek:

– egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését,

– feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb – szükség szerint kreatív – elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

A sajátos nevelési igényű gyermek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettséget.

Intézményünkben a tevékenység tervezése és vezetése során arra törekszünk, hogy minden korosztálynál eredményesen történjen a fejlődésükhöz szükséges óvodai nevelési folyamat, ami segíti az iskolai élet megkezdéséhez a megfelelő fejlettségi szint elérését.

Óvodás kor végén belép egy olyan fejlődési szakaszba a gyermek, ahol az óvodából az iskolai élet megkezdéséhez megfelelően szocializálódik.

- Az óvodai nevelésünk komplex terület egységeket foglal össze, melyben a testi, lelki, szociális érettség egyensúlyát egyaránt szükségesnek tartunk az eredményes iskolakezdéshez.

A nemzetiség kultúrájának és nyelvének ápolásával járó feladatok

Német nemzetiségű nevelést folytató óvodai csoport

Bevezető

- A német nemzetiségi nevelést folytató kétnyelvű óvodai csoport indítása a gyermekek számára mindkét nyelv (magyar, német) fejlesztését szolgálja.
- A kétnyelvű német nemzetiségi nevelés a pedagógiai programba integrálódva, annak szerves részeként valósul meg.
- A német nemzetiségi nevelési program a kiegészítéseként a német nyelvi nemzetiségi nevelés specialitásait fogalmazza meg.

A német nemzetiségi óvodai nevelés célja és feladatai

Cél:

1. Pozitív érzelmi viszony kialakítása a német nyelv iránt, örömteli ismeretszerzés, játékos nyelvgyakorlás a gyermekek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségének megfelelően. Fejlődjön passzív és aktív szókincsük.

2. Német nemzetiségi nevelésben megfelelő hagyományokhoz, ünnepekhez, gyermeki élethez kapcsolódó szokások megismerésével, megteremtésével, ápolásával német nemzetiségi kultúra és nyelv iránti érdeklődés felkeltése, gyakorlásával a nemzeti identitás erősítése.

3. Az óvodáskor végére alakuljon ki pozitív érzelmi viszony a német nyelv elsajátítása iránt, rendelkezzenek olyan passzív/aktív szókinccsel, amely elősegíti a nemzetiségi iskolai beilleszkedést.

Óvodapedagógus feladatai

- Az óvodapedagógus a rendszeresen visszatérő játékos, élményszerű kommunikációs helyzetekkel biztosítja az utánzásra alapuló nyelvelsajátítást. Változatos, hangulatos foglalkozások, tevékenységek szervezésével a gyermekek kíváncsiságának felkeltése és fenntartása a nyelv iránt, mely hatékonyan segíti a későbbi nyelvtanulást.
- Az anyanyelv fontosságának tudatosításával, német nyelvi tapasztalatokkal az aktív-passzív szókincs állomány bővítése: különböző játék szituációkban, társas kapcsolatokban, élethelyzetekben, tevékenységekben. Kommunikációs képességek fejlesztése.
- Örömteli nyelvtanulás, sikerélmény biztosítása, a gyermeki önkéntesség figyelembevételével. Játékos, érdekes, szerethető tevékenységek, játékok, énekek, versek felkínálása, melyek motiválják a gyermekeket az idegen nyelv elsajátítására.
- A német kultúra és hagyományőrzés iránti érdeklődés felkeltése, a hagyományok tudatos ápolása. A csoport hagyományainak erősítése közös élményekkel, a közösségi érzés fejlesztése. A német nemzetiségi csoporthoz való tartozás mélyítése, a német nemzetiségi identitástudat kialakítása.
- A gyermekek érzelmi biztonsága megteremtése mellett a német nemzetiséghez, a német nyelvhez való kötődés kialakítása, elmélyítése.
- A gyermekek nyelvi ismereteit az alapoktól kezdve fokozatosan a megismerési-tapasztalati lehetőségekkel fejlesztjük, bővítjük, mely elősegíti, hogy óvodáskor végére bizonyos nyelvi szituációkban jól feltalálják magukat. Passzív szókincsük által megértsék a nyelvet /életkoruknak megfelelően/, valamint alkalmassá válnak az iskolai nyelvtanulás folytatására.

Dajka feladatai

- Támogatja az óvodapedagógus munkáját: a német nemzetiségi hagyományok, szokások, jeles napok, ünnepek előkészítésében és megvalósításában (dekoráció, eszközök előkészítése, anyagok biztosítása).
- Segíti a környezet kialakítását, amely tükrözi a német nemzetiségi kultúrát (képek, használati tárgyak, könyvek, színek, évszaknak megfelelő díszítés).
- Segíti a tevékenységeket és játékokat, amelyek a német nemzetiségi kultúra és nyelv megismerését szolgálják (éneklés, kézműveskedés, dramatikus játék, népi játékok előkészítése).
- Gondoskodik a kulturált étkezési szokások alakításáról, a német étkezési formákhoz, köszönési és asztali szokásokhoz illeszkedő szóbeli minták megerősítésével.
- Kapcsolattartásban közreműködik a német nemzetiségi programok, vendégfogadások, óvodai rendezvények előkészítésében, lebonyolításában.
- A gyermekek felé pozitív attitűddel közvetíti a német nemzetiségi értékeket, nyitottságra, érdeklődésre ösztönöz.
- Betartja és betartatja az óvoda német nemzetiségi arculatához kapcsolódó szabályokat, pedagógiai elveket a nevelési folyamat során.

A differenciált fejlesztés feladatai

- A német nemzetiségi nevelés során a gyermekek egyéni fejlődési üteméhez, nyelvi érdeklődéséhez és képességeihez igazodva biztosítjuk a differenciált fejlesztést.
- A pedagógus változatos módszerekkel, játékos nyelvi helyzetek teremtésével segíti a gyerekeket a német nyelvvel való ismerkedésben, a bátrabbak számára több aktív megszólalási lehetőséget, a visszahúzódóbb gyerekek számára fokozatos bevonást, utánzáson alapuló tevékenységeket biztosít.
- Kiemelt feladat a gyermekek egyéni érdeklődéséhez kapcsolódó tevékenységek (dalok, mondókák, játékok, dramatizálás) felkínálása, sikerélmény biztosítása, valamint a nyelvhasználat élményszerűvé tétele.

Hagyományok, ünnepek a német nemzetiségi nevelést folytató csoportban

A német nemzetiségi nevelésben megjelenő hagyományokhoz, ünnepekhez kapcsolódó szokások felelevenítésével, ápolásával a nemzetiségi hovatartozást igyekszünk erősíteni.

November: Martinstag – Márton nap

Tartalma: lámpás készítés, lámpás felvonulás a szülőkkel, német nyelvi bemutató

December: Sankt Nikolaus – Mikulás

Weihnachten – karácsony

Tartalma: integráltan a csoport ünnepélyén német nyelvi énekekkel, versekkel, zenével

Február: Faschingsdienstag – Farsang

Tartalma: integráltan a csoport ünnepségén álarc készítés, rövid rigmusok, versikék tanulása, bemutatása csoport szinten

Április: Ostern – Húsvét

Tartalma: tojáskeresés az udvaron, tojásfa készítés – rugalmasan mindig az adott évhez igazodva

Május: Muttertag – Anyák napja

Tartalma: integráltan a csoport ünnepélyén német nyelvi dalos játékokkal, versekkel, zenével

A német nemzetiségi óvodai élet megszervezése

A német nemzetiségi óvodai nevelés a gyermek óvodába lépésétől az iskola megkezdéséig tart. A szülők nyilatkozatot írnak alá a német nemzetiségi óvodai nevelés iránti igényükről.

Gyermekcsoport szervezése

Intézményünkben a német nemzetiségi csoport vegyes életkorú csoportszervezéssel valósul meg.

Személyi feltételek

A német nemzetiségi nevelést folytató kétnyelvű csoportban a nevelő-oktató tevékenységet 2 fő (1 fő német középfokú nyelvvizsgával rendelkezik) óvodapedagógus látja el, 1fő dajka szakképzettséggel rendelkező dolgozó.

Szervezeti keret /napirend, hetirend/

A tevékenységek megszervezésében elvi szempontunk a folyamatosság, rendszeresség, az ismétlődés, a kötetlenség, a változatosság és a rugalmasság.

A kétnyelvű magyar-német nemzetiségi nevelés során az óvodapedagógusok a feldolgozásra kerülő témaköröket egymásra építve mindkét nyelven közvetítik /alapszavak/, és külön német nyelvi foglalkozásokat is tartanak.

A tevékenységek megtervezése és megszervezése

- Az óvodai élet, tevékenységi formáiban fokozatosan, játékos formában kezdődik a német nyelvi ráhangolódás. A szűkebb környezet megismerésével, a szokás-szabályrendszer kialakításával, gyakorlásával, valamint a társas érintkezés legfontosabb kifejezéseinek, magyar-német nyelven történő megismerésével.
- A nyelvismeret anyaga tudatosan felépített tematika alapján a PP-ban integráltan jellemzően az óvodai élethez az aktuális ünnepekhez kötődően a német nemzet kultúrájának felhasználásával történik.
- A német nemzetiségi óvodai nevelés céljai és feladatai valamennyi tevékenységi területet áthatva valósulnak meg, az életkori sajátosságok és egyéni fejlettség figyelembevételével.
- A német nyelvi nevelést szolgálja óvodánk tartalmas, derűs, nyugodt, családias légköre. Játékos formában csoportos és egyéni kezdeményezések keretében biztosítjuk a német nyelvvel való ismerkedést, ráhangolódást.
- Sokoldalú szemléltetéssel, változatos módszerekkel, játékossággal, játékos tevékenységekkel, tudatos tervezéssel és szervezéssel válik életszerűvé a német nyelvvel való ismerkedés.

Módszertani alapelvek a nyelvelsajátítás folyamatában:

- sikerélményhez juttatás
- fokozatosság

- rendszeresség
- folyamatosság
- ismétlés
- tervszerűség
- játékosság
- cselekedtetés
- sokoldalú megtapasztalás

A német nemzetiségi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósuló folyamat

- Egészséges életmód alakítása:

A napi élethez igazodóan a kapcsolódó tevékenységek, eszközök, német nyelvű közvetítésével segítjük az aktív-passzív szókincs bővítését, a német nyelvű életszerű kommunikáció fejlődését.

- Érzelmi nevelés és szocializáció biztosítása

A közös szokások, hagyományok kialakítása, megélése erősítik a csoportban belüli összetartozást, a német nemzetiséghez való pozitív érzelmi kötődést. A közös készülődések, ünneplések a gyermekek kommunikációs és szocializációs képességeit egyaránt nagymértékben fejlesztik.

- Értelmi, nyelvi fejlesztés, nevelés

A német nyelv fejlesztése, és a kommunikáció különböző formáinak alakítása beszélő környezettel, helyes mintaadással az óvodai nevelő tevékenység egészében. Az anyanyelv, valamint a nemzetiségi nyelv megbecsülése, szeretetére nevelés közben a gyermekek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartása, ösztönzése a gyermekek meghallgatása, gyermeki kérdések támogatása és a válaszok igénylése által valósul meg.

Német nyelvtanulás az óvodai élet tevékenységi rendszerében

Játék: áthatja a kétnyelvű nevelés valamennyi tevékenységi területét. Sok lehetőséget nyújt a nyelvi ismeretek gyakorlásához.

- játékeszközök, egyszerű cselekvések megnevezése,

- szabályjáték során a szabályok rövid ismertetésével a megértés, a passzív szókincs növelése

- bábozás, szerepjáték, szituációs játék folyamán a kommunikálás, a német nyelv gyakorlása valósul meg

Külső világ tevékeny megismerése:

A témakörök feldolgozása során gazdagodik német nyelvi szókincsük, közvetlen élményszerű tapasztalat és ismeretszerzés során nagymértékben fejlődik a gyermekek kommunikációs képessége is.

A gyerekek megismerkednek a német nemzetiségi szokásokkal, kultúrával, népviseleti hagyományokkal, tárgyi jellemzőkkel, megtanulják ezek tiszteletét.

Mozgás:

A szervezett mozgásos tevékenység keretében megismerkednek a tevékenységekhez köthető eszközök, térformák, járásformák, vezényszavak német nyelvű megnevezésével.

A gyerekek cselekvéssel, mozgással összekötve könnyebben, indirekt módon sajátítják el, értik meg a német nyelvet.

Mese, vers, mondóka:

A nemzetiségi kulturkincsből, a német gyermekirodalom, népi játékok, német nép kultúrájából válogatott életkornak megfelelő versek, mesék közvetítésével az aktív-passzív szókincs fejlesztése, identitástudatuk alakulásának segítése.

Ének, zene, énekes játékok:

A nemzetiségi kulturkincsből válogatott mondóka, dalanyag, zene, népi játékok, táncok segítségével nagymértékben elősegíthető a gyermeke számára a német nyelv elsajátítása.

A zenén, körjátékokon keresztül szorosabb érzelmi kötődés váltható ki a gyermekből a német nyelv, és a német nemzetiség iránt. A dalok, játékok során szófordulatokat, cselekvéseket, fogalmakat, kifejezéseket tanulnak meg, ezáltal bővül szókincsük, bátrabban nyilvánulnak meg.

Rajzolás, mintázás, kézimunka:

A gyerekek német nyelven is megismerik az egyes tevékenységekhez használt eszközök nevét, formáját, színét.

Az elkészült eszközökkel, képekkel a német hagyományok megértését, ápolását segítjük, valamint más tevékenységbe integráltan felhasználjuk – ének, dalos játék stb.

Munka jellegű tevékenységek:

A munkafolyamatokhoz kapcsolódó kifejezések fokozatos elsajátítása, a kérések megértése – ezáltal aktív-passzív szókincs bővítése. A kétnyelvű ismeretközlés és kommunikáció – életkori sajátosságoknak megfelelően. Folyamatos megerősítéssel és motiválással a tevékenységek elvégzésére ösztönözzük a gyerekeket.

Tanulás:

A tanulás az óvodai élet egészében jelen lévő, nagyrészt utánzásra alapuló spontán tevékenység. A tanulás tevékenységekbe ágyazva, játékos formában történik. Az óvoda tanulási folyamat komplex módon a gyermekek sokoldalú, harmonikus személyiség fejlődését szolgálva fejleszti tanulási képességeiket.

A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység

Óvodapedagógiai alapelvek

A szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységek az intézményben a gyermekek egyéni szükségleteinek megismerésére, a családi háttér feltérképezésére és a támogató, biztonságos környezet megteremtésére épülnek. A pedagógusok érzékenyen és felelősen reagálnak a különböző élethelyzetekből fakadó nehézségekre, és olyan fejlesztő, segítő eljárásokat alkalmaznak, amelyek elősegítik a gyermekek esélyeinek kiegyenlítését

A család az első közösség a gyermek számára, amelybe beleszületik, és „általában, normális esetben” ebben a családban él, serdül, ifjúkorig, amíg saját családot nem alapít. A család a gyermeket egyrészt az által készíti fel az életre, ahogyan él, ebbe az életmódba beletartoznak a társadalmi viszonyok, az anyagi, tárgyi környezet, amely lehetővé tesz bizonyos életszínvonal kialakítását. A szülők minden energiájukat arra fordítják, hogy megteremtsék az életfeltételeket. Másrészt a gyermek elé olyan modellt állítanak, amely a gyermeket pozitívan ösztönzi, sokat dolgozik, túlhajtja magát, vagy negatívan hat rá, nem dolgozik, nem törődik a

családdal, lakással stb. sok a súrlódási felület a családon belül is – vagy esetleg önhibájukon kívül kerültek nehéz helyzetbe.

A hátrányos helyzet leggyakoribb okai között megjelenhetnek környezeti tényezők (rossz lakhatási körülmények, ingerszegény környezet), anyagi nehézségek (szűkös erőforrások, eszközhiány), egészségügyi problémák (krónikus betegségek, fejlesztést igénylő állapotok), valamint a gyermek személyiségéből fakadó sajátosságok (bizonytalan kötődés, alacsony önbizalom, szociális készségek fejletlensége). Ezek felismerése kiindulópontot ad a célzott pedagógiai támogatáshoz.

Feladataink a szociális hátrányok enyhítése érdekében több területet érintenek. Ide tartozik a gyermekek érzelmi biztonságának erősítése, a pozitív énkép kialakításának támogatása, a kommunikációs és szociális készségek fejlesztése, valamint az egyéni haladási ütemhez igazított tanulási lehetőségek biztosítása. Fontos szerepet kap a rendszeres megfigyelés, dokumentálás és a szakemberekkel való együttműködés is.

Óvodapedagógus feladata:

- A prevenció továbbra is a legfontosabb.
- A kialakult gazdasági helyzet még körültekintőbben, gondosabban kell felkutatni („az apró jelekből”), hogy az új családok körülményei és a régi gyermekeink életkörülményei milyen mértékben, tekintetben változtak meg.
- A nehéz helyzetben élő családok megismerése és segítse.

A családok szociális hátrányainak, és az egyéb a gyermeket érintő nehéz helyzetek feltérképezésében, a csoportban dolgozó óvónők és a szülők jelzéseire alapozunk. A megoldáskeresés érdekében a fent említett képviseleti szervekkel felvesszük a kapcsolatot, és a problémák megismerésének függvényében kérünk, illetve ajánlunk

A gyermekek szociális hátrányainak enyhítése céljából tett intézkedések:

- környezettanulmány
- gyermek családi helyzetének, körülményeinek figyelemmel kísérése, segítségnyújtás hátrányainak enyhítése
- szülővel való viszony közvetlen kialakítása
- éves gyermekvédelmi terv készítése
- összehangolt munka a gyermekvédelmi felelős és óvodapedagógus között

Kialakuláshoz vezető tényezők:

- Elhanyagoló nevelés-gondozás, ehhez kapcsolódó testi-lelki bántalmazás.
- Családban a devianciák halmozott előfordulása (drog, alkohol, bűncselekmény, brutalitás)

Cél:

- A gyermekek biztonságban érezzék magukat óvodánkban
- Az esélyegyenlőtlenségek csökkentése mellett kiemelt a befogadó környezet megteremtése
- A kialakult előítéletek lebontása, az újabb előítéletek kialakulásának megelőzése
- A gyermekek mindenek felett álló érdekeit szem előtt tartva biztosítani a gyermekek jogait

- A halmozottan és hátrányos helyzetű gyermekek rendszeres óvodába járásának figyelemmel kísérése
- A HH-s és HHH-s gyermekek pedagógiai támogatása, a későbbi iskolai kudarcok elkerülése

Szervezési feladatok

- Nevelőtestület együttműködése
- Pedagógiai munka
- Gyermekvédelemmel, az egészségügyi ellátással, szociális segítségnyújtással kapcsolatos munka
- Együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel
- Óvoda-iskola átmenet támogatása
- Szülőkkel való kapcsolattartás, együttműködés
- Intézményi önértékelés, eredményesség

Az óvodai gyakorlatban megvalósítható tevékenységek:
Kommunikációs és nyelvi fejlesztő tevékenységek
Cél: A beszédkészség, szókincs, kifejezőkészség fejlesztése

- A nap folyamán lehetőséget biztosítunk az érdeklődő gyermekek számára verselés mondókázás, közös mesemondás lehetőségére
- A szerepjátékok megjelenítése a hétköznapokban kedvelt tevékenység a gyermekek számára biztosított számukra a játékhoz kapcsolódó eszközök, orvosos játék, boltos játék, babaszobai tevékenység (család) ezeken keresztül a hétköznapi szókincs alkalmazását gyakorolhatják
- A csoportszobákban lehetőség nyílik a képeskönyv nézegetésre, bábozásra, és a dramatikus játékokra
- Beszélgető kör alkalmával napi élményeket oszthatnak meg és alkothatnak véleményt

2. Érzelmi és szociális kompetenciákat fejlesztő tevékenységek

- Közös szabályokat alkotunk meg a csoportban
- Páros és kiscsoportos játékok alkalmával érzékeltetjük, hogy a játék eszközöket meg kell osztani.
- Konfliktuskezelő meséket dolgozunk fel

3. Mozgásos tevékenységek és nevelés

- A cél mozgás koordináció cél tudat egészséges életmód fejlesztése
- A mindennapos testnevelés biztosítása játékos formában napi szinten az egészségnap jelen van a csoport életében közösen fogyasztanak gyümölcsöket és készítenek gyümölcs salátát

4. Művészeti alkotó tevékenységek
Cél: Önkifejezés, sikerélmény, kreativitás erősítése

- Napi szinten jelen vannak a kézműves foglalkozások a csoport életében újrahasznosított anyagokból , melyekből dolgozhatnak a gyermekek
- Zenés-táncos tevékenységek során hangszerekkel is ismerkedhetnek
- Ünnepkörökhöz kapcsolódó alkotások készítése
- A délutáni kreatív és tánc műhely foglalkozásokon való aktív részvételre ösztönzés

5.Élményszerző és érzékenyítő programok
Cél: A tágabb környezet megismerése, társadalmi megismerés és tapasztalat szerzés

- Kirándulások szervezése
- Helyi értékek megismerése
- Látogatás könyvtárba, könyv szeretet iránti érdeklődés fokozása
- Tűzoltóság munkájának megismerése, séta a tűzoltó állomásra
- Közös madáretetés, magaságyás gondozása, és termény gyűjtés

6.Családokkal való együttműködés támogató tevékenységek
Cél: A szülői kompetenciák erősítése, bizalom és partnerség építése,

- Nyílt napokat szervezünk, és a tevékenységekhez közös kézműves programok is kapcsolódnak
- Szükség esetén szülői tanácsadás, segítő beszélgetések és indokolt esetben családsegítő bevonásával
- A védő látogatás indokolt esetben

7.Egyéni fejlesztő tevékenységek
Cél: A gyermek saját tempójához igazodó személyre szabott fejlődés támogatása

- Egyéni fejlesztő játékok lehetőségnek felkínálása memória, logika fejlesztő
- Személyes figyelem biztosítása csendes beszélgetés alkalmával,személyes percek
- Logopédus, fejlesztő pedagógus bevonása
- Különös figyelmet fordítunk a pozitív jellemzésre, dicséretre, buzdítás
-

Differenciálás megvalósítása:
A tevékenység során minden gyermek a saját tempójában dolgozhat
Felzárkóztatás, szociális és kognitív készségek fejlesztése, rendszeres egyéni segítség a tevékenységekben.
Közös játékban való ösztönzése, feladat értés erősítése.
Beszédfejlesztés játékosan, mesével és bábozással.
Szabálykövetés erősítése, dicséret pozitív visszajelzés, közös programok rendezése.
Egyéni bánásmód alkalmazása

Óvodapedagógus feladata:

- Érintett szakemberek bevonása a meggyőző munkafolyamatokba
- Együttműködés erősítése, feladatok leosztása
- Szülők rendszeres és személyes támogatása szakemberek segítségével
- Felmérés az óvodás gyermekek érdekében a szegregált helyzetek elkerülésére a HH és HHH –s gyermekek vonatkozásában
- Óvodai csoportokban arányos létszám elosztás a gyermekek esélyeinek érvényesítésére
- Információáramlás gyermekvédelmi területen
- Pedagógus feladata folyamatos nyomon követés gyermekek és családok segítése céljából
- Kreatív terek kialakítása inspiráló és kreatív tanulási környezetet biztosítani a gyermekek számára

A pedagógiai programunk minden területen átöleli a HH és HHH gyermekek testi és lelki szükségleteinek kielégítését, fejlesztését. A tevékenységek minden területében fejlesztés folyik. A csoportokban lévő gyermekeknek megtanítjuk az elfogadást és befogadást.

A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység

Az óvodai gyermekvédelem magába foglalja a gyermekközösség egészére kiterjedő, ezen belül minden egyes gyermek harmonikus személyiségfejlesztéséért kifejtett pedagógiai tevékenységet.

Cél:

Minden gyermekre kiterjedő preventív tevékenység megszervezése, a gyermekek hátrányos helyzetének csökkentése, a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése, ill. a veszélyeztetettség megszüntetésében segítségnyújtás, együttműködés a különböző szakemberekkel.

Óvodapedagógus feladatai:

- Lehetőség szerint együttműködik a gyermekvédelmi feladatok ellátásában, a veszélyeztető körülmények kialakulásának megelőzésében, feltárásában, annak megszüntetésében.
- A családi körülményben bekövetkező esetleges változását figyelemmel kíséri (pl. gazdasági helyzet vagy érzelmi helyzet megváltozása)
- Nyomon követi a gyermekek fejlődését, szükség esetén egészségügyi szűrővizsgálatokat (szemészeti, fülészet, fogászat, ortopédia) konzultációt kezdeményez a védőnővel, gyermekorvossal, logopédussal, fejlesztő pedagógussal, az óvoda gyermekvédelmi felelősével, óvodavezetővel), segíti a szülőket a megszervezésében
- Elősegíti a gyermekvédelmi felelős intézkedéseit, feljegyzést készít
- Szorosan együttműködik a családokkal, alapos környezettanulmányt végez, segítőkész, korrekt kapcsolatot alakít ki
- A családokat érintő kérdésekben titoktartási kötelezettséget érvényesít

Gyermekvédelmi felelős feladatai:

- Segíti a hátrányos helyzetű családokat, szükség esetén környezettanulmányt készít
- A gyermek családi helyzetének, körülményeinek figyelemmel kísérése.
- Segítségnyújtás a hátrányok enyhítésére.
- Az óvodai keretek közötti kompenzálás biztosítása.
- Az egyéni bánásmód, a családi nevelés gyermek iránti felelősségének erősítése.
- Törekvés a szülővel való közvetlen viszony kialakítására, megvalósítására és megtartására.
- Személyes törődéssel és fejlesztéssel a gyermek fejlődésének segítése.
- Szoros kapcsolatot alakít ki a jelzőrendszer működésével a veszélyeztetett gyermekek érdekében a speciális intézményekkel (családsegítő szolgálat, gyámhivatal, Nevelési Tanácsadó, gyermekorvos, védőnő)
- Éves gyermekvédelmi tervet készít, nyilvántartást vezet a hátrányos, halmozottan hátrányos és veszélyeztetett gyermekekről

- Évente egyszer beszámolót készít az éves munkáról a nevelőtestület és a vezetés számára
- Összehangolja a gyermekvédelmi tevékenységet az óvodában dolgozó óvodapedagógusok között

Intézményvezető feladata:

- A gyermekvédelembe előírt tárgyi és személyi feltételeket biztosítja, ami lehetővé teszi az intézmény biztonságos működését a gyermekvédelmi feladatok ellátását.
- Folyamatos kapcsolatot tart az óvodapedagógusokkal, gyermekvédelmi felelőssel, jelző rendszerrel.
- Szükség esetén külső szakembereket von be a folyamatba.

Alapelvek:

- A gyermekvédelmi munka valamennyi óvodapedagógus feladata. Felelősek vagyunk a gyermek zavartalan fejlődéséért, a gyermek védelméért.
- Óvodai nevelésünkön belül minden gyermek részére biztosítjuk a fejlődésükhöz szükséges feltételeket, lehetőségeket a gyermek képességeinek, tehetségének kibontakoztatásához, hogy szükség esetén leküzdjük azokat a hátrányokat, amelyek a születésnél, családi, vagyoni helyzetnél, vagy bármilyen más oknál fogva fennállnak.
- Biztosítjuk a csoportokban a bármilyen oknál fogva hátrányos helyzetben élő gyerekek felzárkóztatását. Alkalmazzuk a differenciált bánásmódot, a megfelelő korrekciót.
- A szülők felé elfogadóak vagyunk, akkor is, ha a gyermek nevelésében hiányosságokat tapasztalunk. Együttműködő, bizalomteljes kapcsolatot alakítunk ki, hogy szükség esetén nevelési tanácsainkkal (életvezetési javaslatainkkal) segítségére legyünk a problémákkal küzdő családoknak.

A gyermekvédelmi munka tartalma:

Hátrányos helyzetben élő gyermeknek tekintjük azt a gyermeket, akinek alapvető szükséglet kielégítési lehetőségei korlátozottak:

Kialakuláshoz vezető tényezők:

- Alacsony jövedelmi és fogyasztási szint.
- Rossz lakáskörülmények.
- A szülők alacsony iskolázottsága, műveltségi szintje.
- Családstabilitás hiányából, rendezetlenségéből adódó hátrányok.

(Válás, újra épülő család, csonka család, mostoha, stb.)

Amennyiben a hátrányok halmozódnak és a család nem tud kiemelkedni a helyzetéből a gyermek halmozottan hátrányos helyzetűvé válik.

Veszélyeztetett helyzetű gyermeknek tekintjük azt, akinek testi, lelki, értelmi, erkölcsi fejlődését a szülő vagy a gondozó környezet nem biztosítja.

- A gyermekek mindenek felett álló érdekeinek érvényesítése az óvodai nevelés egész folyamatában.
- Az óvodai nevelőmunka egészséges és biztonságos feltételeinek megteremtésén túl ügyelünk a gyermekbalesetek megelőzésére.

- A fejlődést hátráltató tényezők feltárása a családban, kiemelten a hátrányos helyzetű HH és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek (HHH –s) be óvodáztatása terén.
- A szociális helyzete miatt hátrányos, illetve veszélyeztetett gyermekek segítése az ingyenes gyermekétkeztetéssel, a gyermekjóléti szolgáltatások kezdeményezése, illetve adománygyűjtés szervezése (ruha, játék, könyv gyűjtése, adományozása).
- A szociális ellátórendszerrel Gyermekjóléti szakszolgálat, Gyámügy, aktív együttműködés (gyermekszegénység, elhanyagoló nevelés hátrányainak kompenzálása).
- A speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki, nevelési feladatok ellátása gyermekek családjának segítségnyújtás (szakszolgálat, szakmai szolgáltatás igénybevételével kapcsolatban) nevelési módszerek segítése (tanácsadás, azonos nevelési elvek az óvodával).
- A gyermekekkel kapcsolatos adatvédelem, titoktartási kötelezettség betartása, ügyintézési tanácsokkal a szülők segítése, gyermekorvosi, védőnői tanácsadás a szülők számára.
- A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek egyéni differenciálása, fejlesztése (szükség esetén szakember bevonása).
- Szoros kapcsolattartás külső szakmai intézményekkel, szervezetekkel, szakemberekkel, szakmai felkészülés, önképzés, továbbképzés
- A szükséges prevenció és beavatkozás igényét gyámhatóság felé a jelzőrendszeren keresztül eljuttatni
- A kommunikációs csatorna használata írásban sürgős esetben szóban, majd írásban történik.
- A kapcsolat felvétel indokai: súlyos fejlődést vagy életet veszélyeztető elhanyagolás, bántalmazás, illetve igazolatlan hiányzás esetén.

A gyermekvédelem belső kapcsolatai:

A Főigazgató felelősséget vállal a gyermekvédelmi munka megfelelő működéséért, valamint biztosítja a szükséges feltételeket, kiemelten a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esetében.

A gyermekvédelemmel kapcsolatos információkról, cselekvési, intézkedési tervekről a főigazgatónak a gyermekvédelmi felelősök rendszeres tájékoztatást nyújtanak.

A HH, HHH-s nyilvántartásba vett gyermekek óvodapedagógusaival rendszeres munkakapcsolatban tájékoztatjuk egymást az esetleges változásokról.

Az anyagi okból veszélyeztetettek felmérése érdekében a csoport óvodapedagógusai, illetve a szülők jelzéseit vesszük figyelembe.

A gyermekvédelem külső kapcsolatai:

- Gyermekjóléti Szakszolgálat
- Gyámügy
- Egészségügyi Szakszolgálat
- Gyermekorvos, védőnő
- Önkormányzat
- Szakmai szolgáltatás, Pedagógiai szakszolgálat
- Roma Kisebbségi Önkormányzat
- helyi rendőrkapitányság

A szülő , a gyermek, az óvodapedagógus együttműködésének a formái

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való szoros együttműködés. Nagyon fontos a családok nevelési szokásainak megismerése, közelítése az óvodai nevelési szokásokhoz. Célunk a családokkal való partneri kapcsolat kiépítése, a családok segítése, erősítése. Az óvodapedagógusok napi kapcsolatban állnak a szülőkkel, ezáltal az együttnevelés, az együttműködés érdekében a folyamatos párbeszéd feltételrendszere biztosított. Az együttműködés alapfeltétele a jó információcsere, hogy a szülők mindenkor tisztába legyenek az óvoda célkitűzéseivel, ugyanakkor az óvodapedagógus is ismerje a családok helyzetét, problémáit. Eredményeink érdekében törekednünk kell a korrekt, egyenrangú partneri viszonyon alapuló együttműködésre, a harmonikus nevelést elősegítő kapcsolattartásra.

A szülő és óvodapedagógus számára a legfontosabb a kiegyensúlyozott gyermek ezért a folyamatos párbeszéd nyújthat segítséget egy-egy terület orvoslásában.

Változatos programok szervezésénél igényeljük a szülők és a nagyszülők részvételét.

Szülői szervezet

A szülők képviseletét az intézményben a Szülői Szervezet látja el, amelynek tagjait az épületek szülői közösségei választják, delegálják. A Szülői Szervezet működési feltételeit, feladatait – az érvényes jogszabályok alapján – maga alakítja ki.

A Szülői Szervezet figyelemmel kíséri a gyermeki jogok érvényesülését az óvodában, a pedagógiai munka eredményességét.

A gyermekek nagyobb csoportját érintő kérdésekben tájékoztatást kérhetnek a vezetőtől és az e körbe tartozó ügyekben képviselőjük tanácskozási joggal rendelkezik.

Kapcsolattartásunk formái:

Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, illetve a család teremt meg.

Előadások, rendezvények:

A szülők nevelő munkájának segítése érdekében lehetőséget biztosítunk a helyi pedagógiai program, illetve egyes nevelési feladatok gyakorlatainak mélyebb, tudatosabb megismerésére. Ezentúl olyan előadásokat szervezünk, ahol szakemberek segítségével nyújtunk egészségügyi, pedagógiai, pszichológiai ismereteket.

Fogadóóra

Felmerülő kérdések, javaslatok alkalmával. A tankötelezettség megkezdése előtti konzultáció a szülővel.

Egyéb kapcsolattartási formák:

családlátogatások,

szülői értekezletek,

alkalomszerű beszélgetések,

faliújságon aktuális információk közlése,

zárt FACEBOOK csoport

nyílt napok szervezése

ünnepek

szülők részvétele óvodai kiránduláson

rövid eseti megbeszélések

Az óvoda családsegítő és családokat támogató tevékenysége.

Együttműködő célok:

- gyermekek fejlődésében a folyamatosság biztosítása
- gyermek személyiségének megismerése
- a családok megismerése a gyermek fejlesztéséhez
- folyamatos kétoldalú kommunikáció
- feladatok egységes értelmezése
- együttműködést segítő rendszeres információcsere
- segítségnyújtás a gyermekneveléshez:
    - az óvodai és a szülői nevelés kölcsönös megismerése
    - az együttműködés szabályainak betartása
    - közös célok megvalósítása a gyermek harmonikus fejlődése érdekében
    - családok elköteleződésének támogatása
    - kapcsolattartás a szakma képviselőivel
    - megérteni és elfogadni a gyermekek fejlődésének megfelelő nevelési tervet és szakmai programot
    - megfelelő nevelési stratégiákat alkalmazni
    - Hosszú távú együttműködéseket építeni az intézményekkel
    - Támogató kapcsolatokat létrehozni a többi szülővel, hasznosítani a közösségi szolgálatokat
    - Kölcsönös bizalom megteremtése

Az egészségnevelési és környezetnevelési elvek, programok és tevékenységek

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi-lelki fejlődésének elősegítése ebben a korban kiemelt jelentőségű.

Cél: A gyermekek szociális összetétele változó, éppen ezért kiemelt terület az eltérő szociális kultúrából érkező gyermekek számára az alapvető higiéniai szokás és szabályrendszer megtapasztalása, megalapozása és kialakítása.

Óvodapedagógus feladata:

- A rendszeres mozgásigény kielégítésével a testi-szellemi fejlődés segítése.
- A testi-lelki szükségletek kielégítése.
- A higiénés szokások megismertetése, alakítása.
- A betegségmegelőzés és egészségmegőrzés szokásainak megalapozása, baleset védelem.

- Környezet védelméhez, megóvásához, a környezettudatos magatartáshoz kapcsolódó szokások megalapozása (l. környezettudatos nevelés)
- Speciális szakemberek bevonásával, a prevenciós, és korrekciós testi-lelki, nevelési feladatok ellátása (l. sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése).

Testmozgás:

Cél:

A kisgyermek alapvető életjelenségéhez, a mozgáshoz szükséges folyamatos impulzus biztosítása.

Célunk a mozgásszervek megfelelő fejlődéséhez a mozgásra ösztönzés, változatos mozgás lehetőségekkel, melyre nagy hangsúlyt fektetünk a mindennapokban.

Gyakori sétával, levegőzéssel és játékkal törekszünk az egészséges testi egyensúly fenntartására.

Óvodapedagógus feladata:

- A napirendben minél több idő biztosítása a szabad levegőn, megfelelő mennyiségű és minőségű mozgásformákkal.
- Mozgásfejlesztő eszközök biztosítása mind az épületen belül mind a szabadban.
- Amikor csak lehet a testnevelés megszervezése a szabadban.
- Sokoldalú mozgás tapasztalatokat szerezzenek a különböző mozgásformák által.
- Egyenletesen fejlődjön a gyermekek mozgása, - nagy és finommozgása, egyensúlyérzéke fizikai állóképessége.
- A gyermekek testtartási és egyéb testi hibáinak folyamatos prevenciója.
- Bátorító, motiváló neveléssel a gyermekek mozgás iránti igényének felkeltése, megszerettetése.

A pedagógiai asszisztens a testmozgás területén a következő feladatokat látja el:

- **Mozgásos tevékenységek előkészítése:** Segít a tornaszoba, udvar vagy a csoportszoba előkészítésében a mozgásos foglalkozásokhoz (pl. tornaszerek, labdák, karikák előkészítése, akadálymentesítés).
- **Felügyelet és segítségnyújtás:** Az óvodapedagógussal együttműködve felügyeli a gyermekeket a mozgásos játékok, a mindennapi testnevelés és az udvari játék során. Segít a gyermekeknek a mozgásos feladatok végrehajtásában, a szabályok betartásában, és figyel a balesetmentességre.
- **Kirándulások, séták kísérése:** Részt vesz a csoport kísérésében a séták, kirándulások alkalmával, biztosítva a gyermekek biztonságát és a mozgás lehetőségét a szabad levegőn.

Lelki egészség:

Az óvodás gyermek aktív befogadója a körülötte zajló világnak.

Utánzással sajátítja el a különböző viselkedési formákat, gondolat mintákat, érzelmi reakciókat.

Cél: a gyermek minél több pozitív mintával találkozzon, ezeket elsajátítva, személyiségét építve, egészséges lelkületű felnőtté váljon.

Óvodapedagógus feladata:

- A felnőtt megfelelő mintát közvetítsen a nap során a gyermek felé.
- Szeretetteljes érzelmi biztonságot nyújtó óvodai légkör megteremtése, biztosítása.
- A délutáni pihenés nyugodt, és egészséges feltételeinek biztosítása, az aktivitás és a pihenés egyensúlyának megteremtése.
- Az antiszociális viselkedési módok megelőzése, kezelése pedagógiai eszközökkel, szükség esetén külső emberek bevonásával.
- Pozitív gondolkodás pozitív énkép kialakításra nevelés (a Bambi csoportban „Boldog Óvoda” program megvalósítása)
- Relaxáció, stressz oldó játékok beépítése a mindennapi nevelő munkába.(drámajáték, szenzitív játék)
- Szabadidő hasznos eltöltését, a kulturált szórakozást célzó programok, rendezvények szervezése.
- A művészeti foglalkozások járuljanak hozzá a gyermekek szépérzékének fejlesztéséhez, ezáltal alakuljon ki a gyermekekben a belső igény az esztétikus környezet megteremtéséhez.
- Az óvodapedagógus közvetlen belsőséges viszonyt ápoljon a gyermekekkel, figyeljen a gyermekek változó, érzelmi, lelki fejlődésére.

A pedagógiai asszisztens a lelki egészség, a harmonikus légkör megteremtésében közvetett módon működik közre:

- Pozitív légkör teremtése: Jelenlétével, nyugodt, kiegyensúlyozott magatartásával hozzájárul a csoportszoba barátságos, biztonságos és stresszmentes légköréhez.
- Gyermekek meghallgatása: Figyel a gyermekek jelzéseire, meghallgatja őket, és szükség esetén az óvodapedagógus figyelmét felhívja a problémás esetekre.
- Konfliktuskezelés segítése: Az óvodapedagógus iránymutatásai alapján segít a kisebb konfliktusok kezelésében, a gyermekek közötti együttműködés erősítésében, az empátia fejlesztésében.

Személyi higiéné, betegség megelőzés:

Cél: az egészségvédő jó szokások kialakítása. Tudatos tervezés, szervezés az étkezés és mozgás területén a betegség megelőzése céljából.

A gyermekek az óvodában különböző szociális és szociokulturából érkező gyermekek integrálása és a meglévő szokásrendszer elfogadtatása és betartatása.

Óvodapedagógus feladata:

- Az életkorhoz és az egyéni sajátosságokhoz igazodó elvárás megfogalmazása és közvetítése a gyermek felé.
- A higiénés szabályok betartásával a betegségek megelőzésével kapcsolatos helyes egészség megőrzési szokások megalapozása és megerősítése.
- Vitaminban és nyomelemekben gazdag étrend biztosítása.
- A só-terápia jótékony hatásainak felhasználása: Gyárkerti épület
- A fertőző betegségek idején a fokozott higiénés szabályok betartása, szükség esetén a gyermekek által használt eszközök fertőtlenítése.
- Esetleges járványok megjelenésekor az aktuális törvényi elvárás rendeletet követve intézkedési tervet készítünk, melyről a belső és külső partnereket minden esetben tájékoztatjuk.
- Tapintatosan kezeljük a gyermekeket érintő egészségét és gondozását érintő problémákat.

A személyi higiénia a mindennapi gondozási rutin része, amelyben az asszisztens aktív szerepet vállal:

- Higiéniai szokások kialakítása: Segít a gyermekeknek a helyes kézmosás, fogmosás, WC-használat, orrfújás technikájának elsajátításában és rendszeres gyakorlásában.
- Rend és tisztaság: Biztosítja, hogy a mosdó helyiségek rendben és tisztán álljanak a gyermekek rendelkezésére, pótolja a szükséges eszközöket (szappan, papírtörlő).
- Önállóságra nevelés: Támogatja a gyermekeket az önálló öltözködésben és a személyes tárgyaik (pl. fésű, váltóruha) rendben tartásában.

Baleset megelőzés:

Cél:

Az intézmény minden dolgozójának közös célja érdeke, a biztonságos és egészséges környezeti feltételek megteremtése. A gyermek egészségének óvása, balesetek megelőzése.

Óvodapedagógus feladata:

- Az egészségük és testi épségük védelmére vonatkozó előírások a foglalkozással együtt járó veszélyforrásokra való figyelem felhívás.
- Közlekedési szabályok játékos megismertetése. Balesetmegelőző intézkedések megtétele az évszakokhoz igazodva.
- Az esetlegesen bekövetkező gyermekbaleseteket a házirendben rögzített eljárásrend szerint kell orvosolni, illetve dokumentálni.
- A baleset megelőzés érdekében kialakított szabályok tudatosítása és betartatása.
- Csoportnaplókban, intézményi Házirendjében az intézkedések jelenjenek meg.

A betegségmegelőzés terén a pedagógiai asszisztens a higiénia biztosításán és a tünetek felismerésén keresztül járul hozzá a célokhoz:

- Higiéniai szabályok betarttatása: Felügyeli és segíti a gyerekeket a higiéniai szabályok betartásában (pl. tüsszentés, köhögés etikettje).
- Tünetek észlelése: Figyel a gyermekek állapotára, amennyiben betegségre utaló jelet (pl. láz, kiütés, levertség) észlel, azonnal jelzi az óvodapedagógusnak vagy a kijelölt személynek.
- Szellőztetés, tisztaság: Gondoskodik a csoportszoba rendszeres szellőztetéséről és a tisztaság fenntartásáról, ezzel is csökkentve a fertőzések terjedésének esélyét.

Az egészséges táplálkozás

Cél:

A családokkal együttműködve törekszünk a helyes táplálkozás tudatosítására és elfogadtatására.

A gyermekek egészséges táplálkozásának biztosítása, mely segíti szervezetük növekedését és biztosítja a rendszeres nagyfokú fizikai aktivitásukhoz szükséges energiát.

A fejlődés alapfeltételei között kiemelt jelentőségű a gyermekek egészséges táplálkozása, mert életkoruk jellemző vonása a szervezetük gyors növekedése, nagyfokú és rendszeres fizikai aktivitás.

Óvodapedagógus feladata:

- Kulturált étkezési körülmények megteremtése.
- Magas cukor, só és telített zsírsav fogyasztásának minimálisra csökkentése.
- Minél több tejtermék - fogyasztásra, megkóstolásra ösztönzés.
- Megfelelő mennyiségű és minőségű folyadék (víz) pótlása a nap folyamán.
- Vitamin források megismerése, tudatosítása.
- A lehetőségekhez mérten több zöldség és gyümölcs fogyasztása a mindennapokban.
- Az ételallergiában, illetve egyéb betegségben szenvedő gyermekek számára a nekik megfelelő étrend biztosítása (az étkezést biztosító szervezettel együttműködve).
- A tartósan beteg gyermekek egészségügyi ellátása érdekében a célfeladatra kijelölt személy szakmai továbbképzése.

A pedagógiai asszisztens a helyes táplálkozási szokások kialakításában az étkezések során nyújt támogatást:

- Étkezések előkészítése és felügyelete: Előkészíti az étkezések helyszínét, segít az étel kiosztásában, felügyeli az étkezést, és biztosítja, hogy a gyermekek nyugodt körülmények között fogyasszák el az ételt.
- Helyes étkezési szokások erősítése: Példát mutat a helyes étkezési magatartásban (pl. evőeszközök használata, kulturált étkezés), és ösztönzi a gyermekeket az egészséges ételek (pl. zöldségek, gyümölcsök) megkóstolására.
- Folyadékfogyasztás biztosítása: Gondoskodik arról, hogy a gyermekek elegendő folyadékhoz jussanak a nap folyamán.

A fejlődés jellemzői óvodás kor végére:

- Kialakulnak az egészséges életmódbeli készségeik, jártasságaik.
- Kielégítik testi szükségleteiket.
- Önállóan öltöznek, tisztálkodnak.
- Alkalmazzák a kulturált étkezési szokásokat.
- Képessé válnak társaik segítésére.
- Vigyáznak ruhájuk és környezetük rendjére.
- Testileg megfelelően edzettek, fejlettek, teherbírók, mozgásuk összerendezett.
- Lelkileg erősebbek, érzéseik kifinomultabbak.

Környezettudatos magatartás kialakítása

A környezetünkhöz való tudatos pozitív hozzáállás néhány fontos területen tud az óvodai életben is megnyilvánulni:

- Környezetünk állapotának megőrzése (a hulladék elhelyezése, szelektív hulladékgyűjtés megvalósítása, komposztálás, a hulladék lehetséges újrahasznosítása)
- Az energiaforrások takarékos felhasználása (különös tekintettel a víz- és elektromos áram takarékos használatára)
- A természet közeliség hangsúlyozása, a természetes környezet és anyaghasználat preferálása
- Az óvoda dolgozóinak és a családoknak a példamutató magatartása

A környezettudatosságra nevelés jellemzői:

- Rövidtávon: a helyes / helytelen hulladék elhelyezés megismertetése
- Középtávon: váljon beépült szokássá a takarékos energiafelhasználás, illetve az újra felhasználható anyagok kezelése
- Hosszútávon: környezettudatos szemlélet.
- fokozatosan bevezettük a hulladékgyűjtést, újra hasznosítást, anyagtakarékosságot.
- igyekszünk még több időt tölteni a szabadban, a tevékenységek szervezésénél kiemelt szempont a levegőn tartózkodás.
- zöld jeles napok beépítése az óvodai tevékenységekbe („Madarak és fák napja”, Föld Napja”

A fenntarthatóság, környezetvédelem tartalma:

„A fenntarthatóság az emberiség jelen szükségleteinek kielégítése, a környezet és a természeti erőforrások jövő generációk számára történő megőrzésével együtt.”

Vagyis valami „későbbre is megmarad”, és hogy a jövőben minden élőlény jól élhet a Földön; csak annyit vegyünk el a természetből, amennyi vissza tudunk neki adni; ne pazaroljunk; védenünk kell az állatokat és a környezetet, ne szennyezzük hulladékokkal és kipufogógázzal a talajt, a levegőt és a vizet. Oda kell figyelnünk arra, hogy senki ne éhezzen, és ne dolgozzon tisztességtelen körülmények között, csak azért, hogy mi olcsón vásárolhassunk szép dolgokat.

A környezetünk ismeretén megbecsülésén rendben tartásán és alakításán keresztül a megfelelő érzelmi kötődés kialakulásával az élet tiszteletére és a tárgyi környezet óvására nevelünk.

Fontos, hogy a gyermekek védjék az élő természetet, gondozzák, gondoskodjanak életfeltételeik biztosításáról.

A környezetvédelem az óvoda minden dolgozójának feladata, illetve a szülők bevonásával ezt még inkább erősíteni kívánjuk.

Cél: hogy elemi környezetvédelmi tevékenységekben aktívan vegyenek részt a gyerekek:

- Növénygondozás óvodai szinten külső és belső környezetben.
- Madárodúk, indokolt esetben itatók kihelyezése, téli madáretetés, madarak életének figyelemmel kísérése.
- Tevékenységek során gyermekek figyelmének felhívása az szűkebb és tágabb környezetben élő állatok felelősségteljes gondozására.
- Mindegyik csoportszobában létrehozunk egy - a mindenkori évszak jellemzőit is mutató- természet sarkot, ahol a növények fejlődését is nyomon követhetik.
- Interaktív, környezettudatosságot alakító, fejlesztő kinti és benti játékok. Szelektív-hulladékgyűjtő, természetvédelmi puzzle játékok bevonása a napi játékidőbe. Ivóvíz tisztító eszköz bevonása, szemléltetése az aktuális tevékenységek során.
- Szelektív hulladékgyűjtés a gyermekek és a szülők bevonásával. Óvodai környezetben szelektív hulladékgyűjtő edények megfelelő használata.
- Napi tevékenységekbe ágyazva megismertetjük a gyerekeket az újrahasznosítás fogalmával. Dekorációk, játékok készítése az újrahasznosítás jegyében, alkalomszerűen kiállítás szervezése a témában.
- A projektekhez kapcsolódva rendszeresen sétákat, kirándulásokat szervezünk a természetbe. Tömegközlekedési eszközök jótékony hatása környezetünkre,

kerékpározás, rollerezés, sétálás jótékony hatása az egészségünkre. Közlekedési formák kihangsúlyozása, erősítése, gyakoroltatása a gyermekekkel, szülők együttműködésével.

- Vigyázunk környezeti tárgyaink tisztaságára, épségére, megőrzésére.
- Pozitív élményt nyújtó szabad aktivitásra épülő, önálló problémamegoldó környezeti programokat szervezünk. (Környezettudatos játékok, Népi játékok)
- Energiatakarékosság vízzel, árammal, gázzal, papírral a mindennapi tevékenységekbe ágyazva. Digitális rajztábla alkalomszerűen. Óvodai energiaforrások gazdaságos használatának tudatosítása, ehhez nélkülözhetetlen a felnőtti mintaadás, példamutatás.
- Tudatos táplálkozás erősítése, „ami jó a környezetünknek az jó az szervezetünknek” (háztáji élelmiszerek fogyasztásának erősítése).

Megemlékezés a zöld jeles napokról:

- Takarítás világnapja szeptember 3. szombatja (szeptember 20.)
- Állatok világnapja október 4.
- A víz világnapja március 22.
- Föld napja április 22.
- Madarak és fák napja május 10.
- Környezetvédelmi világnap június 5.

- A gyerekek szerezzenek tapasztalatokat, ismereteket a szűkebb, és a tágabb természeti és társadalmi környezetről, mennyiségi és téri viszonyokról.
- A környezettudatos nevelés célja, hogy kis lépésekben tanítsa meg, hogyan kell tudatosan együtt élni környezetünkkel, hogyan kell védenünk azt, miközben nem mondunk le a csodálatos emberi felfedezések nyújtotta lehetőségekről.
- A fenntartható fejlődést szem előtt tartó környezettudatos magatartásforma megalapozása, alakítása, kialakítása.

Óvodapedagógus feladata:

- A természet megszerettetése, védelme, a tiszta környezet iránti igény alapjainak lerakása.
- A környezettudatos magatartásforma megalapozása a fenntartható fejlődés érdekében.
- Személyes példamutatás.
- A gyerekek érdeklődésének felkeltése a környezetük iránti kíváncsiságukra, megismerési vágyukra építve.
- A gyermekek egyéni felelősség tudatának kialakítása, cselekvési szándék erősítésével környezettudatos magatartás kialakítása, melyhez ingergazdag környezetet biztosítanak az óvodapedagógusok.
- A külső világ tevékeny megismerése során az esztétikai és érzelmi nevelés lehetőségeinek biztosítása, szülőföld szeretetének megalapozása.
- A módszerek gazdagságán belül a természeti megfigyelések, séták, kirándulások dominanciája.
- A pozitív érzelmi viszonyok kialakításának segítése az élő és élettelen világgal.
- A közösségi nevelés lehetőségeinek kihasználása, társas kapcsolataik erősítése.
- Kommunikációs képességeik, beszédkészségük fejlesztése.

- Természetsarok kialakítása, gondozása és az ott történő változások folyamatos megfigyelése.
- Megemlékezés a zöld jeles napokról.
- Az egész életen át tartó tanulás igényének és képességének kialakítása.
- A családokkal való szoros együttműködésre való törekvés.
- A környezet alakításában és a kortárs kapcsolatokban a gyermek önálló véleményalkotásának elősegítése, döntési képességének fejlesztése.

A nevelőtestület által szükségesnek tartott további elvek

- Az óvodai nevelőtestület a pedagógiai program megvalósítását támogató alapelvek mellett további, saját gyakorlatára épülő elveket is szükségesnek tart a nevelőmunka hatékonyságának növelése érdekében. Ezek az elvek a mindennapi pedagógiai tevékenységet segítik, és hozzájárulnak ahhoz, hogy az óvoda befogadó, gyermekközpontú és szakmailag stabil intézményként működjön.
- A nevelőtestület számára kiemelt fontosságú a gyermekek egyéni méltóságának tiszteletben tartása, az elfogadó, érzelmileg biztonságot nyújtó légkör megteremtése és a pozitív nevelői attitűd következetes érvényesítése. Minden gyermek esetében törekszünk az egyéni képességek kibontakoztatására, az erősségek megerősítésére és a fejlődési nehézségek korai felismerésére.
- Az óvodapedagógusok fontosnak tartják a példamutató magatartást, a hiteles kommunikációt és a gyermekekkel, valamint a családokkal kialakított kölcsönös bizalmon alapuló kapcsolatot. A közösségi élet tudatos alakítása, a közös szabályok megértése és betartása, valamint a társas kapcsolatok fejlesztése szintén a nevelőtestület elvei között szerepel.
- Kiemelt jelentőségű továbbá a szakmai megújulás iránti elköteleződés. A nevelőtestület törekszik a korszerű pedagógiai és pszichológiai ismeretek elsajátítására, a módszertani kultúra folyamatos fejlesztésére és a jó gyakorlatok tudatos adaptálására. Fontosnak tartjuk a nyitottságot az innovációkra, az együttműködést más intézményekkel és szakemberekkel, valamint a közösségi tudás folyamatos bővítését.
- Az ezek alapján kialakított további elvek biztosítják, hogy az óvodai nevelés minden gyermek számára támogató, szeretetteljes és szakmailag megalapozott keretek között valósuljon meg.

Záró rendelkezések

A Pedagógiai programot a főigazgató a nevelőtestület bevonásával készíti el.

A pedagógiai program érvényességi ideje:

- Az intézmény 2026. szeptember 1. napjától szervezi meg nevelő és oktató munkáját a kidolgozott pedagógia program alapján.
- Ezen pedagógiai program érvényességi ideje addig tart, amíg a törvényi változások az átdolgozást szükségessé nem teszik.

A pedagógiai program értékelése, felülvizsgálata

- A pedagógiai programban megfogalmazott célok, és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja, és ha szükséges, módosítja.
- A nevelőtestület minden tanév végén írásban értékeli a pedagógia programban megfogalmazott általános célok és követelmények megvalósulását.
- Különös tekintettel kell lenni az esélyegyenlőség, a halmozottan hátrányos helyzetű tanulókkal kapcsolatos célok és feladatok megvalósulására, a kompetenciák fejlesztésének a megvalósulására.

A pedagógiai program módosítása

A pedagógiai program módosítására javaslatot tehet:

- a fenntartó
- a főigazgató
- a nevelőtestület bármely tagja
- a nevelők szakmai közössége

A pedagógiai program módosítása a nevelőtestület véleményezése után a fenntartó jóváhagyásával válik érvényessé.

A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala

Az intézmény pedagógiai programja nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető. A pedagógiai program egy példánya az irodában van elhelyezve, ahol a szülők azt szabadon megtekinthetik.

A pedagógiai program az intézmény honlapján is megtekinthető.

A pedagógiai program egy-egy példánya a következő személyeknél, illetve intézményeknél is megtekinthető:

- főigazgató
- fenntartó

Legitimáció

A Pedagógiai programot a nevelőtestület elfogadja

……

……2026……..

……..

főigazgató

A fenntartó egyetértése szükséges

……

……2026……..

……..

A nevelőtestület tagjai számára ajánlott /kötelező szakirodalom és egyéb források

- **program-specifikus kötelező és javasolt szakirodalom;**
- **nevelőtestület által kidolgozott tartalmak (eszköztár, játéktár, kincsestár, mérőeszközök, stb.).**

Az óvodai nevelőtestület szakmai felkészültségének erősítése érdekében elengedhetetlen a korszerű, megbízható szakirodalom és módszertani forrásanyagok folyamatos használata. Az ajánlott és kötelező szakirodalom olyan program-specifikus dokumentumokat, elméleti háttéranyagokat és gyakorlati útmutatókat foglal magában, amelyek támogatják a pedagógiai program megvalósítását, a módszertani megújulást és a nevelőtestület szakmai kompetenciáinak fejlesztését. A kötelezően használandó anyagok a pedagógiai alapelvek, nevelési célok és fejlesztési feladatok megértését és következetes alkalmazását segítik, míg a javasolt szakirodalom szélesebb lehetőséget nyújt a pedagógiai tudás elmélyítésére és az egyéni érdeklődésnek megfelelő szakmai fejlődésre.

Az intézmény számára kiemelten fontosak azok a nevelőtestület által kidolgozott tartalmak is, amelyek a mindennapi gyakorlatot közvetlenül támogatják. Ide tartoznak az óvodai eszköztár elemei, a játéktárban összegyűjtött fejlesztő játékok és módszerek, a kincsestárba rendezett mesék, versek, mondókák és kulturális tartalmak, valamint a gyermekek fejlődését mérő és dokumentáló eszközök. Ezek az intézményi szinten kialakított források a helyi gyakorlat sajátosságaira épülnek, és elősegítik a következetes, egységes pedagógiai szemlélet megvalósítását.

A szakirodalom és a helyben kidolgozott anyagok rendszeres felülvizsgálata, bővítése és karbantartása hozzájárul ahhoz, hogy az óvoda nevelőmunkája szakmailag megalapozott, naprakész és gyermekközpontú maradjon.

Kötelező és javasolt szakirodalom az óvodai nevelőtestület számára

1. Program-specifikus, kötelezően használandó szakirodalom

- Óvodai nevelés országos alapprogram (aktuális, hatályos változat).
- Oktatási Hivatal: Útmutató az óvodai nevelés tartalmi szabályozásához.
- Az óvodai élet megszervezésére és a gyermekek védelmére vonatkozó jogszabályok (Nkt., Gyvt., Vhr-ek).
- Pedagógiai Szakszolgálatok országos módszertani útmutatói (korai fejlesztés, logopédia, fejlesztőpedagógia).
- DIFER Programcsomag (fejlődési diagnosztika, iskolaérettség vizsgálata).
- Óvoda–iskola átmenetet támogató országos és helyi szakmai ajánlások.

2. Javasolt szakirodalom a nevelőtestület szakmai fejlesztéséhez

- Mérei Ferenc – Binét Ágnes: Gyermeklélektan.
- Binét Ágnes: A kisgyermek megismerése.
- Ranschburg Jenő: Félelem, düh, agresszió.
- Zseni Annamária (szerk.): Óvodai nevelés ma.
- Kőpatakiné Mészáros Mária: Az óvodai játék pedagógiája.
- Kálló Judit – Kósáné Ormai Vera: Fejlesztő pedagógia az óvodában.

- Fazekasné Fenyvesi Margit: DIFERA értelmezési és módszertani háttér.
- Herner Dénes: Fejlesztőpedagógiai módszerek a gyakorlatban.
- Gordon: P.E.T. : A szülői és pedagógiai kommunikáció alapjai.
- Hanula Erika: Relax mesék
- Perlusz Andrea (szerk.): Integráció, inklúzió, befogadás az óvodában.
- Bártfai Judit: Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése.
- Szakmai ajánlások SNI, BTMN és HH/HHS gyermekek óvodai támogatásához.
- Deák B. Katalin: Apró lépések az iskola felé
- Difer fejlesztő füzetek
- Minilükk füzetek
- Szabó Szilvia: Látogatás a tudás birodalmába I-II. rész
- Szabó Szilvia: Látogatás a vonal birodalmába
- Szabó Szilvia: Iskola előkészítő feladatok

3. Intézmény által készített belső forrásanyagok (ajánlott/kötelező használat)

- Intézményi játéktár: fejlesztő játékok gyűjtése készségterületek szerint.
- Kincsestár: mesék, mondókák, dalok, kulturális tartalmak rendszerezve.
- Intézményi eszköztár: fejlesztő segédanyagok, vizuális és mozgásfejlesztő eszközök.
- Megfigyelési és mérőeszközök: fejlődési napló, megfigyelési lapok, DIFER-elemek, egyéni fejlesztési tervek sablonjai.
- Családtámogató dokumentumok: tájékoztatók, átmenetet segítő anyagok, gyakorlati ajánlások.

MELLÉKLETEK

Szolgáltatások

A helyi Pedagógiai Szakszolgálat szakembereinek foglalkoztatása

- tehetséggondozás,
- fejlesztés és
- logopédia területén.

Megbízási szerződéssel foglalkoztatott

- gyógypedagógus
- Szülői igényeket figyelembe véve speciális tevékenységek lehetőségét kínálja az intézmény.

Szakmai munkaközösség feladatai

A szakmai munkaközösség az óvoda nevelőtestületének szakmai fejlődését, módszertani megújulását és egységes pedagógiai szemléletének kialakulását szolgálja.

Fő célja, hogy támogassa az intézmény pedagógiai programjának megvalósítását, a nevelés minőségének folyamatos fejlesztését, valamint az óvodapedagógusok szakmai együttműködését, és önképzését.

A munkaközösség törekszik:

- a nevelőtestület egységének biztosítására,
- a helyi nevelési célok összehangolására,
- a korszerű pedagógiai elvek, módszerek megismerésére és beépítésére
- az innovatív kezdeményezések támogatására,
- a gyermekek harmonikus sokoldalú fejlődésének elősegítésére.

Feladatok:

- az óvoda pedagógiai programjában megfogalmazott nevelési célok megvalósításának szakmai támogatása,
- a nevelőtestületi döntések szakmai előkészítése, javaslatok kidolgozása,
- a nevelési gyakorlat tapasztalatainak összegyűjtése, értékelése és továbbadása,
- a módszertani kultúra fejlesztése érdekében bemutató foglalkozások, szakmai napok műhelymunkák szervezése,
- pályakezdő óvodapedagógusok, gyakornokok szakmai segítése, mentorálása,
- a gyermekek fejlődését segítő megfigyelési, értékelési és dokumentációs rendszerek egységes alkalmazásának támogatása,
- a szakirodalom, új pedagógiai irányzatok, innovációk feldolgozása,
- aktívan részt vesz a pedagógiai program, éves munkaterv szakmai megalapozásában, véleményezésében és szükség esetén kezdeményezi ezek felülvizsgálatát,
- részt vesz az intézmény belső értékelési és ellenőrzési folyamatokban.

Működési elvek

- a munkaközösség éves munkaterv alapján,tevékenykedik, amelyet minden évben elején jóváhagy az intézményvezetés vezetése
- a munkaközösség vezetőjét a tagok javaslata alapján az intézményvezető bízza meg. A tevékenységét a nevelőtestület felé beszámolási kötelezettsége terheli.
- A tagok rendszeres megbeszéléseken műhelymunkák keretében egyeztetnek.
- A munkaközösség tevékenysége átlátható, dokumentált.

Továbbképzés, szakmai fejlődés

A továbbképzés és az önfejlesztési tevékenység **célja,** hogy a nevelőtestület minden tagja képes legyen reflektív megújulásra, kész és innovatív attitűddal támogatni az óvoda pedagógiai célkitűzéseit.

Nevelőtestületünkre jellemző a szakma iránti szeretet, alázat, nyitottság és igényesség. Az önképzések eredményei a napi gyakorlatba megjelennek, nemcsak akkreditált tanfolyamokon, hanem bemutató napokon, hospitálásokon is bővítjük szakmai ismereteinket és módszertani tudásunkat.

Nyitottak vagyunk az innovációra, az alternatív nevelési módszerek megismerésére, a régi hagyományok tovább örökítésére, mely az érvényben lévő Alapprogramban is megjelenik.

A továbbképzés célja, hogy az óvodapedagógusok ismereteiket rendszeresen bővítsék, korszerűsítsék ,és ez által magasabb szintű tudatosabb pedagógiai munkát végezzenek.

A szakmai fejlődés területei közé tartozik:

- a gyermek központú inkluzív nevelési szemlélet elmélyítése
- korszerű módszertani, digitális pedagógiai eszközök megismerése és alkalmazása,
- a differenciált fejlesztés, az egyéni bánásmód és az érzelmi nevelés gyakorlatának fejlesztése

A szakmai fejlődésünket támogató részletes tervezet megtalálható a továbbképzési programban.

Szakmai megújulás lehetőségei intézményünkben:

- hospitálás
- akkreditált továbbképzéseken való részvétel
- szakmai könyvkiadó területi képviselője által könyvek vásárlásának lehetősége
- óvodapedagógusok saját könyvtárának megtekintése
- szakmai online oldalak látogatása
- Pedagógiai Szakszolgálat által biztositott programokon való részvétel

Az iskolaérettség elérését támogató pedagógiai munka

Tankötelezettség megkezdésére halasztást kapott gyermekek óvodai tevékenységének fejlesztése

A Szakértői Bizottság által javasolt fejlesztéseken túl a tankötelezettségük megkezdésére, halasztására, kapott gyermekeknek a csoportban egyéni képességekhez illeszkedő adaptív nevelést alkalmazunk.

A műveltségterületeknél a testi, értelmi és lelki szociális érettségre irányuló foglalkozásokat szervezünk.

Cél:

- Az SNI -s és a BTMN -s gyermekek fejlesztési igényeinek figyelembe vétele.
- Magatartási beilleszkedéshez segítségadás.
- Magatartási minták mutatása, gyakorlása.
- A gyermek fejlődéséhez, üteméhez igazodó elvárások.
- Fejlesztésük a számukra megfelelő területen valósuljon meg.
- Egyéni képességeikhez igazodjon fejlesztő differenciálás, speciális eljárás alkalmazása.
- Egyéni fejlesztési terv készítése.
- Alkalmazkodunk az eltérő képességekhez, viselkedésekhez.
- Egyéni sikereket serkentő funkciók segítése.
- Integráltan fejlesztett gyermekek számára speciális eszközök biztosítása.
- Szoros együtt működés a szülőkkel, és a speciális szakemberekkel.
- Iránymutatások, javaslatok beépítése a napi gyakorlatba, pedagógiai funkcióba.
- Önellátási funkciók fejlesztése:

  - nyelvi fejlesztés,
  - kézügyesség fejlesztés,
  - viselkedés, gondolkodás fejlesztés,
  - mozgás fejlesztés.

- Párhuzamos napirenddel a differenciált élettér biztosítása.
- Szabad játék megteremtésével a folyamatos fejlesztés támogatása.
- A gyermekek önbecsülésének, önbizalmának folyamatos erősítése.

Óvodapedagógus feladata:

- A napi tevékenységekhez kapcsolódó ismeretek elsajátítása – általános tájékozottság.
- Önismeret erősítése javítási lehetőségek megfelelő kezelése.
- Kiegyensúlyozott társas kapcsolatok kialakítása, megtartása.
- Szükséges, testi-lelki-pszichés, és szociális szint elérése.
- Szándékos figyelem szabálytudat, életkornak megfelelő érzelmi kifejezés kialakítása.
- Testséma biztos megnevezése, kellő motiváció kíváncsiság erősítése.
- Nyitottan forduljon felnőttek felé és társai felé.
- Teherbíró képesség és nyitott – bátor személyiség erősítése és tudatosítása.

Mindenki mást tanul, más időtényezőben, más módszerekkel, célokkal és visszacsatolással.

Az óvodai nevelés napi tevékenységében komplexen jelen vannak a tanulási részképességeket intenzíven fejlesztő óvodai foglalkozások, melyekbe belefoglaljuk az alábbi fejlesztési területeket:

Idegrendszer fejlesztése:

- SZIT (Szenzoros Integrált Terápia) eszközök alkalmazása (hinta, billenő rács, trambulin)
- Testsémához kötél mászóka, létra, mászóka csúszda és bátorság próba.

Stabil eszköz használat fejlesztése mozgással egybe kötve:

- Labdajátékok: pattogtatás, dobás, kapás. Komplexitás mozgással, egybekötve beszéddel, pl. számlálás tízig, (koncentrációs gyakorlatok, felsorolások: hét napjai, évszakok, hónapok.
- Mozgás, téri tájékozódás labdával, labda nélkül.
- Statikus mozgások, pl. fél lábon megállni vagy karikába beállni.
- Dinamikus játékok, eszközzel, eszköz nélkül.

Irányok tudatosítása:

Célgyakorlatok jobb-bal irányok tudatosítása.

Grafomotoros fejlesztés: gyurmázás, festés, nyomdázás, kézfestés.

Beszédszervek ügyesítése:

Artikulációs mozgás ügyesítés: ajak, nyelv fúvógyakorlatok, anyanyelvi játékok.

Hallás figyelemfejlesztés:

Környezet hangjainak megkülönböztetése, pl. csukott szemmel ajtó csapódás, lépések zaja, madárhang felismerése.

Zenei hangok lejátszása, állathangok utánzása.

Beszéd hang hallásfejlesztése. Valamennyi hanggal szavak, nevek kiválogatása kártyajátékkal és játék a hangokkal.

Magas- mély hangok, halk- hangos megkülönböztetése.

Figyelem fejlesztés:

Vizuális (látott képek) pl. három kép különbségét észlelni.

Relációk ismerete:

- kisebb-nagyobb,
- több-kevesebb
- alacsony-magasabb
- rövid-hosszú stb.
- időbeli relációk

Tárgyak, emberek külső jegyeinek összehasonlítása.

Bújócska játék a bútorokkal, névutók használata-gyakorlása.

Névutók használatának gyakorlása.

Emlékezet fejlesztés:

- Verbális és vizuális emlékezet.
- Szókincsbővítés, állatok, gyümölcsök, növények gyűjtőfogalmának felsorolása.
- Papagáj játék (6 éves korban öt szót kellene visszamondani)
- Szerepjáték különféle eszközökkel.
- Gyermek rajzok készítése a napi élményről, emlékezet utáni rajz, megfigyelés, emlékezet, bevésés, felidézés szóban, rajzban.
- Gyermekrajzok készítése a napi élményről: emlékezet utáni rajz lépéseinek tudatosítása, begyakorlása: megfigyelés, emlékezet, bevésés, felidézés szóban, rajzban.
- Ez a folyamat a tanulás alapja, ha így készíti rajzait a gyermek az iskolai tanulást megalapozza.
- Gondolkodás szint: - fejezd be a mondatot. játék: kitalált mese elmondása, folytatása.

Színvilág fejlesztése:

- Színkeverés festékkel.
- Aktuális hónapok színei.
- Válogatás szín és forma alapján – ezt követően emlékezet után ugyanígy.

Érzékszervek funkciójának megértetése, gyakorlása:

- szaglás,
- látás,
- hallás,
- tapintás,
- ízlelés
-

Fejlődés várható eredményei óvodáskor végére:

- biztos eszközhasználat,
- összerendezett mozgás,
- szem-kéz koordináció összhangja
- testséma ismerete,
- dominancia kialakulása,
- stabil tér érzékelés,
- alak-háttér megkülönböztetése,
- rész-egész viszonyának felismerése (Gestalt látás),
- megfelelő szókincs és fogalom használat,
- kialakult monotonitás képesség,
- képviseli önmagát, ki tud állni magáért,

Az iskolaérettség elősegítése az óvodai nevelésben

Az iskolai életre való felkészítés: az óvodás gyermek egyéni üteméhez igazodva zökkenőmentesen segítse azon képességek, készségek és személyiségjegyek kibontakoztatását, amelyek a sikeres iskolai kezdést megalapozzák.

Az iskolai felkészítés komplex folyamat, amely a gyermek testi, lelki és szociális érettségének kialakulását, megerősödését kívánja meg. A hangsúly az iskolaérettségen és a képességek fejlesztésén van.

Óvodapedagógus feladata:

- Alap kompetenciák fejlesztése,
- Érzelmi biztonság megteremtése,
- Testi, lelki és szociális érettség elősegítése
- Szülőkkel való együttműködés
- Megfigyelés
- Az iskolaérettség feltételeinek megteremtése és nyomon követése,
- Játékos feladatok fejlesztő gyakorlatok szervezése,
- Tanulási szokások és önállóság fejlesztése,
- Kommunikáció és szociális képességek fejlesztése,
- Adminisztratív és szervezési feladatok.

Érintett korosztály:

- 5-6 éves gyermekek
- 6-7 éves gyermekek

Sikerkritérium:

A foglalkozások helyszíne: minden gyermek a saját csoportszobájában vesz részt a foglalkozáson és személyi feltételek biztosítása:

a délelőttös óvodapedagógus feladata az iskola előkészítő tevékenység vezetése.

Óvodai csoportban napi 45 perces időkeretben differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó tevékenységek megvalósítása

Egységes tematikus terv használata

Fejlődés várható eredményei az iskolára való felkészítés terén:

- Összerendezett mozgás,
- Kitartó feladatvégzés,
- Finommozgása alkalmassá válik az írás előkészítésre,
- Képes érzelmeit szabályozni,
- Együttműködő társaival,
- Szabály- és feladattudata kialakult,
- Képes figyelmét irányítani és tartósan fenntartani,
- Logikus gondolkodású,
- Szókincse gazdag,
- Érthetően fejezi ki gondolatait,
- Megérti az egyszerűbb utasításokat és összefüggéseket,
- Képes önállóan tevékenykedni,
- Kitart megkezdett feladata mellett,
- Megfelelő szintű önkiszolgálási készségekkel rendelkezik,
- Nyitott az új ismeretek befogadására,
- Érdeklődő, kíváncsi,
- Pozitív attitűdöt mutat a tanulási helyzetek iránt.

Okos Ovi –Iskolára hangoló készség és képesség fejlesztő foglalkozások

Az óvodában az iskolára történő előkészítés 3 éves korban kezdődik, és a mindennapokban rendszeresen megjelennek a fejlesztéshez kapcsolódó tevékenységek.

Cél:

- A gyermekek életkorának megfelelő módszerek alkalmazása
- Az anyanyelvi nevelés
- Feladattudat, feladattartás és koncentráció képesség fejlesztése
- A gyermek egyéni fejlettségének megfigyelése, mérése, így az esetleges lemaradások időben való feltárása

Óvodapedagógus feladata:

- Szocializáció, mentális fejlettség erősítése
- Megalapozni és fejleszteni azokat az alapvető szokásokat, viselkedési formákat, amelyek az iskolai közösségbe való beilleszkedés feltételei
- Fejleszteni a tanuláshoz, eredményes iskolai teljesítményhez szükséges jártasságok, készségek, képességek és akarati tulajdonságok rendszerét

Az iskola előkészítő csoport legfontosabb feladata, hogy felkészítse őket a zökkenőmentes iskolakezdésre, kiemelten foglalkozzon azokkal a területekkel, amelyek az első osztályban a leghangsúlyosabbak.

Az olvasás és írás és számolás későbbi tanulását játékos a gyerekek életkorának megfelelő módszerekkel készítjük elő.

A játékos készség fejlesztés részei:

- általános motorika, nagymozgás fejlesztése
- ritmus fejlesztése
- finommozgás fejlesztése
- testséma fejlesztése
- lateralitás fejlesztése
- téri orientáció fejlesztése
- időbeli tájékozódás fejlesztése
- vizuális észlelés és emlékezet fejlesztése
- hallás, észlelés és emlékezet, diszkrimináció fejlesztése
- figyelem, gondolkodás fejlesztése
- szóbeli és írásbeli kifejezőkészség fejlesztése

Mozgásos, játékos feladatokkal, bőséges eszköz-használattal szeretnénk fejleszteni azokat a készségeket és képességeket, amelyek magabiztos iskolakezdést nyújtanak a gyermekek számára.

A játékosság továbbra is kiemelt szerepet kap ezeken a területeken is.

Hatékonyság fokozó az alacsony létszámban történő foglalkoztatás, amely lehetővé teszi a differenciált egyéni foglalkozást a gyerekekkel.

Heti rendszerességgel délután 30 perces foglalkozásokat tartunk.

A nevelési évre tervezett fő témáink:

- írás-előkészítés (helyes ceruzafogás, helyes testtartás, finom - motorika fejlesztése, szem-kéz koordináció fejlesztése)
- matematikai képességfejlesztés (problémamegoldó gondolkodás fejlesztése, logikus gondolkodás fejlesztése, matematikai fogalmak kialakítása, szám-mennyiségfogalom kialakítása)
- szövegértés fejlesztése, beszédfejlesztés, szókincsbővítés, figyelemfejlesztés, emlékezetfejlesztés
- környezetismereti képességfejlesztés
- mozgásfejlesztés

Minden tanév októberében beiskolázási szülői értekezletet tartunk, melynek során az érintett gyermekek szüleivel megbeszéljük, hogy milyen bemeneti mérések alapján milyen fejlettségi területre kell az adott évben fókuszálni.

A foglalkozáson az adott témakörökhöz kapcsolódóan feladatlapokat is töltenek ki a gyerekek egyéni munkában és csoportosan is, ami visszajelzés a szülőknek és az óvodapedagógusoknak is.

Tevékenységek területei havi bontásban:

- **szeptember:**
  - ✔ képesség felmérés
- **október:**
  - ✔ A testséma fejlesztés: a testkép kialakítása, és/vagy megerősítése
  - ✔ Tájékozódás fejlesztése: jobb- bal irányok megkülönböztetése, le- fel irányok megkülönböztetése
  - ✔ Tanulási létra, avagy kapcsoljuk be a testünket. Hogyan kezdjük a tanulást?
- **november:**
  - ✔ Az érzékelés fejlesztése a tájékozódásban:
  - ✔ a látás és a TAPINTÁS(!) szerepe
  - ✔ hallás (csendjáték) által felismerhető tulajdonságok
  - ✔ Téri irányok fejlesztése, névutók helyes használata (mozgásos játékok)
  - ✔ Szótagolás gyakorlása
  - ✔ Ritmusérzék fejlesztése
  - ✔ Ceruza fogás fejlesztése, vonalvezetés pontosítása
  - ✔ mennyiségfogalom kialakítása
- **december:**
  - ✔ gyakorlás – ismétlés

- ✔ mennyiségfogalom kialakítása
- ✔ iskolaérettségi teszt írása

- **január:**
  - ✔ számfogalom kialakítása
  - ✔ ritmusérzék fejlesztése
  - ✔ ismerkedés a síkidomokkal
  - ✔ tájékozódás fejlesztése (vonalrendszerrel való ismerkedés)
  - ✔ téri irányok fejlesztése
  - ✔ beszédkészség fejl. szituációs gyakorlatokon keresztül
- **február**
  - ✔ tárgyak összehasonlítása méret szerint
  - ✔ ellentétpárok gyakorlása
  - ✔ ceruza fogás fejlesztése, vonalvezetés pontosítása
  - ✔ tárgyak összehasonlítása alak szerint
  - ✔ különbözőség- azonosság felismerése
  - ✔ hasonló- ugyanolyan fogalma
  - ✔ gondolkodás- kifejezőkészség fejlesztése
  - ✔ csoportosítás, általánosítás, rendszerezés képességének fejlesztése
  - ✔ több, kevesebb, ugyanannyi fogalma
- **március:**
  - ✔ látás-hallás, figyelem
  - ✔ agyféltekék: működésük, ki mit csinált? Mire jó?
  - ✔ sorozatok folytatása (színek, formák alapján is)
  - ✔ ceruza fogás fejlesztése, vonalvezetés pontosítása
  - ✔ érzések – önbizalom- bátorság
- **április:**
  - ✔ halmazok
  - ✔ bal agyfélteke gyakorlatok/ Logikai játékok
  - ✔ Jobb agyfélteke gyakorlatok / mesék, színek, dallamok
  - ✔ szimmetria megláttatása, megismerése

- ✔ ceruza fogás fejlesztése, vonalvezetés pontosítása

- **május:**
  - ✔ tájékozottság
  - ✔ helyezze el magát időben, társadalmi környezetben
  - ✔ 4 évszak, 12 hónap, 7 nap, ünnepek
  - ✔ belső kép kialakítása
  - ✔ Ki vagyok én? Mit tudok magamról?
  - ✔ Hol lakom?
  - ✔ Ki az anyukám, apukám?
- iskolaérettségi teszt írása 2.
- ismétlés és gyakorlás a teszt eredményei alapján
- Tanult tanuláskönnyítő gyakorlatok összefoglalása / ismétlése

HÁROM ÉV ALATTI GYERMEKEK GONDOZÁSA, NEVELÉSE

A 2,5 éves gyermekek óvodai nevelése és gondozása nagyfokú odafigyelést, türelmet és szakmai érzékenységet igényel

Cél:

- Érzelmi biztonság megteremtése.
- A szokás-és szabályrendszer alapjainak fokozatos kialakítása.
- Az önálló életvitel szokásainak megalapozása.
- A beszéd, mozgás és játék fejlesztésén keresztül az érzelmi képességek kibontakoztatása.
- A pozitív énkép és közösségi érzés erősítése.
- **Az óvoda feladata**, hogy a gyermekek első intézményes közösségi tapasztalata pozitív legyen.
- Biztonságos, elfogadó, szeretetteljes környezetet biztosítson számukra, amelyben testi, lelki érzelmi értelmi fejlődésük az életkori sajátosságaiknak megfelelően történik.
- Támogassa az egyéni fejlődési ütemet.
- Segítse a leválást és az önállósodás folyamatát.
- Biztosítsa azokat a feltételeket, amelyek között a gyermek örömmel élheti meg az első közösségi tapasztalatokat, megalapozva a későbbi harmonikus személyiségfejlődést és az iskolai beválást.

Óvodapedagógus feladata:

- Mintaadás viselkedésben, kommunikációban és gondoskodásban.
- Érzékeny, türelmes, szeretetteljes attitűd a gyermek irányába.
- Támogatja a társas kapcsolatok kezdeti formáit,(egymás melletti játék együttműködés alapjait).

- Biztosítja, hogy a gondozás mindig szeretetteljes, türelmes és fejlesztő hatású legyen.
- Ösztönzi az önállóság kialakulását, (pl. önálló evés, kézmosás öltözködés).
- Együttműködik a dajkával és irányítja a gondozási feladatokat.
- A gyermekek életkori sajátosságaihoz igazítja a fejlesztő játékos tanulást.
- Folyamatosan megfigyeli a gyermekek fejlődését
- Egyéni megfigyelések, fejlődési naplók vezetése, a gyermekek differenciált fejlesztésének tervezése, alkalmazása.
- Dokumentálja a megfigyeléseit és megosztja a szülőkkel és a dajkával.
- Együttműködik a szülőkkel.
- Kapcsolatot tart a fejlesztő szakemberekkel, ha szükséges.
- Gondoskodik a fizikai és érzelmi biztonságról.
- Figyel a baleset megelőzésre, egészségvédelemre, higiéniai szabályokra.
- Nyugodt, kiegyensúlyozott légkört teremt, ahol a gyermek jól érzi magát.

Dajka feladata:

- Segít a gyermekeknek megismerkedni a csoportszobával, játékokkal, napirenddel
- Együttműködik az óvodapedagógussal a beszoktatásban.
- Megfigyeli a gyermek reakcióit, érzelmi állapotát, és jelzi az óvodapedagógusnak.
- Érzelmi biztonságot teremt: gyengéd bánásmódoddal.
- Gondozási feladatoknál türelmes, segítőkész.
- Tisztálkodásnál, szobatisztaság nyomon követésével segítséget nyújt pl figyelemmel kíséri a mosdó használatot.
- Pihenésnél nyugtatja a gyermeket, altat, takargat, s egít a nyugodt alvási környezet kialakításában.
- Észrevételeit jelzi az óvodapedagógusnak.
- Megfelelő környezeti és tárgyi feltételeket biztosít.
- Tisztán tartja a környezetet.
- Segít a játékok, eszközök előkészítésében.
- Fenntartja a balesetmentes, biztonságos környezetet.

Kezdet 2,5 évesen

- 2.5 éves kortól is fogadjuk a gyermekeket az óvodában. A befogadás időpontja a betöltött 2,5 év+ 1 nap. Az óvodába érkező gyermekek még a kisgyermekkor végén járnak, fejlődésükben jelentős különbségek lehetnek.
- A nevelés-gondozás középpontjában a fokozatos beszoktatás, a biztonságérzet megteremtése és az önállósodás támogatása áll.

A beszoktatás folyamata

- A beszoktatás, fokozatos a családdal szoros együttműködéssel történik.
- A szülő jelenléte az első napokban segíti a gyermek biztonságérzetének kialakulását.

- A csoportban dolgozó felnőttek közösen fogadják a gyermeket és a szülőt.
- A csoport szokásrendjével, az óvodai környezettel lépésről lépésre ismerkednek meg a gyermekek.
- Az elválás a szülőtől a gyermek tempójához igazodva történik
- A pedagógus feladata az érzelmi kötődés megalapozása, a bizalom kiépítése.

Gondozási feladatok

- **Étkezés terén**: az önállóság fejlesztése apró lépésekkel (kanál használat, pohárból ivás, önkiszolgálás segítése.)
- **Tisztálkodás terén:** a mosdó használatát mindenkor felnőtt segíti. A szobatisztaság kialakulásának támogatásához türelem és következetességgel elvével segítjük a gyermekeket.
- **Öltözködés:** segítség adás mellett az önálló próbálkozások ösztönzése.
- **Pihenés:** minden gyermek saját jelével ellátott ágyon fekszik. A nyugodt pihenéshez kényelmes ruhába vagy pizsamába öltöznek át a gyermekek. A biztonságos, nyugodtabb alvókörnyezet feltételeinek megteremtéséhez a gyermekek behozhatják kedvenc plüssjátékukat.
- A csendespihenő idején meséléssel és altatódallal teremtjük meg a nyugodt, biztonságot adó légkört, amely elősegíti a pihentető alvást.

Nevelési feladatok

- Szeretett teljes elfogadó légkör megteremtése
- Egyéni fejlődési ütem tiszteletben tartása.
- Szociális kapcsolatok, együttműködő magatartás empátia fejlesztése játékos formában
- Mozgásigény kielégítése sok szabad mozgással, udvari játékkal.
- Beszédfejlődés támogatása mondókák, énekek, mesék, személyes kommunikáció révén.
- A játék, mint fő tevékenység: szabad játékidő biztosítása, amelyben az önállóság az önkifejezés és a kreativitás fejlődik.

Kapcsolattartás a szülőkkel.

- A beiratkozást követően réteg szülői értekezlet megtartása, ahol a szülők tájékoztatást kapnak arról, hogy gyermekük melyik csoportba nyert felvételt. Mindenki a saját csoportjában kap részletes tájékoztatást az óvoda élet megkezdéshez szükséges tudnivalókról és teendőkről.
- Nyári időszakban beszoktatást megelőzően lehetőséget biztosítunk a környezet és szokásrend és a csoportban dolgozó felnőttek megismerésére.
- Az óvodai nevelési év elején anamnézis űrlap töltenek ki szülők a gyermekük egészségi állapotáról, fejlődéséről és szokásairól.
- Igény szerin fogadóóra keretén belül tanácsadás, szülők tájékoztatása a gyermek fejlődéséről.
- Szülők bevonása az óvodai életbe (nyílt napok, közös rendezvények).